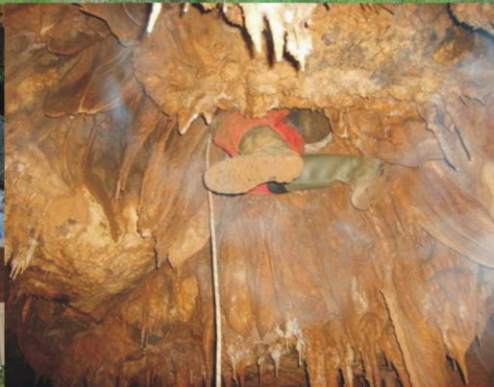

Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutatói Pályázat

2007. évi tevékenységek

Szegedi Karszt- és Barlangkutató

Egyesület

Tartalomjegyzék

I. Összefoglalás

II. Feltáró- és barlangvédelmi tevékenység	1.
1. Feltáró kutatás a Mecsekben (<i>Ország János</i>)	2.
2. Horvát Kutatási Program (HKP) (<i>Ország János</i>)	10.
3. Nyári tábor kiírása (<i>Szőke Emília</i>)	14.
III. Tudományos tevékenység	20.
1. Radonmérés a Mecsekben (<i>Ország János</i>)	21.
1.1. ²²² Rn monitoring: Vízben oldott radon vizsgálata	22.
1.2. ²²² Rn monitoring: Légköri radon vizsgálata	27.
2. A Gilisztás-barlang feltárásának elméleti háttere (<i>Ország János</i>)	36.
3. Barlangok világa kiállítás (<i>Szőke Emília</i>)	48.
4. Tájékoztató táblák (<i>Szőke Emília</i>)	62.
IV. Dokumentációs tevékenység	73.
1. Szuadó-barlang (<i>Ország János</i>)	74.
2. Gilisztás-barlang (<i>Ország János</i>)	80.
3. Trió-barlang (<i>Ország János, Kopasz Imre</i>)	83.
4. Publikációs lista	87.
V. Egyéb tevékenység	92.
1. Mecsek Háza geológiai bemutatóhely és barlangi turizmus központja felépítésének története (<i>Szőke Emília</i>)	93.
2. A Szuadó-völgyi esőbeálló felújítása (<i>Szőke Emília</i>)	110.
3. Oktatás	114.
3.1. TKNP (<i>Szőke Emília</i>)	114.

3.2. Barlangász gyerektábor (<i>Szőke Emília</i>)	118.
3.3. Alapfokú barlangjáró tanfolyam (Budapest) (<i>Főző Péter</i>)	120.
3.4. Alapfokú tanfolyam Pécssett (<i>Szőke Emília</i>)	127.
3.5. Technikai 2-es tanfolyam (<i>Szőke Emília</i>)	127.
4. Egyesületi túrák, sportbarlangászat, csoportélet (<i>Szeredi Anna</i>)	128.
5. 4½. Agyagos Kupa (<i>Főző Péter, Szőke Emília</i>)	130.
6. II. Dezsőke fesztivál, avagy disznóvágás barlangász módra (<i>Rostás Attila, Szőke Emília</i>)	135.
7. Honlap frissítése (<i>Szőke Emília</i>)	137.
8. Hírmondók (<i>Szőke Emília</i>)	138.
9. Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egysége	143.

szerkesztő: *Szőke Emília*

2008. szeptember

Összefoglalás

- 2007. év -

1. Feltáró és barlangvédelmi tevékenységünk

2007 folyamán a Mecsekben 5 barlangra rendelkezünk feltáró kutatási engedéllyel.

Eddigi kutatási eredményeink analógiája alapján tudtuk, hogy a **Gilisztás-barlang** mögött is nagyobb járatszelvények várhatóak, így patakelterelés után a víznyelő újbóli kitisztítása következett, majd a szűkületek átbontása után sikerült bejutnunk a tágasabb barlangjáratba. Így a Gilisztás-barlang előzetes méréseink szerint meghaladja az 50 méter mélységet és a 100 m hosszúságot.

A **Szuadó-barlang**ban járattágítást és járatbiztosítást végeztünk.

A **Trió-barlang**ban állagmegóvó tevékenységet végeztünk.

A **Rumba-víznyelőbarlang**ban jelentősebb előrejutás nem történt.

A **Jószerecsét-aknabarlang** újbóli kibontására sajnos sem emberi, sem anyagi kapacitásunk nem volt.

Májusban felvettük a kapcsolatot az egyik zágrábi barlangász egyesülettel (DDISKF), akikkel Horvátországban két kutatótáborban is részt vettünk, kisebb járatokat találva.

2. Tudományos tevékenység

A Mecsekben végzett **radonméréseinket** 2007-ben is 7 barlangban folytattuk vízben oldott és légköri radonméréssel. A **vízben oldott radon** eredmények, a **légköri radon** eredmények és a helyszíni vízkémiai paraméterek együttes értelmezése és a korreláció-vizsgálat jelenleg is tart (barlang-barlang, területi és időbeli különbségek). A Trió- és Szuadó-barlangokban mindhárom mérési pont esetében elmondhatjuk általánosan, hogy a radon értékek viszonylag magasak. A radon elsősorban a felszíni hőmérséklet változására reagál, s kevésbé a légnyomásra. A mérési pontokon gyenge a légmozgás, határozott huzatot nem tapasztaltunk. A légcsere néhány nap alatt azonban mégis megtörténik.

Néhány megfigyelés alapján arra gondoltunk, hogy már csak kis erőfeszítés szükséges ahhoz, hogy a **Gilisztás-barlang**ban a régebben ismert végponton túljussunk, és hasonlóan a Trió- és

Szuadó-barlangokhoz, egy tágasabb járatba jussunk. Az **elméleti barlangfeltárás** a gyakorlatban beigazolódott. Erről tartott Ország János előadást a Barlangkutatók Szakmai Találkozóján, az előadásanyagot mellékeljük.

A 2007 nyarára felépült Mecsek Házában kialakítottuk a **Barlangok világa kiállítást**, melynek poszteranyagát mellékeljük.

Barlangos tematikájú **tájékoztató táblákat** helyeztünk el 7 helyszínen Orfű környékén. Egy barlangos tanösvényt szeretnénk létrehozni a turisták tájékoztatására, az eddigi táblák egy jó alapul szolgálnak ehhez.

3. Dokumentációs tevékenység

2007-ben, a sikeres barlangfeltárásainknak valamint újabb bejárásainknak köszönhetően szükségessé vált mindhárom Szuadó-völgyi kutatott **barlangunk leírását** frissíteni.

Összeállítottuk egyesületünk eddigi életében készült cikkek, tanulmányok jegyzékét, ezt a **publikációs listát** szeretnénk megőrizni az utókornak.

4. Egyéb tevékenység

Egyesületünk legerősebb tevékenysége továbbra is a csoportélet és az egyéb tevékenységek szervezése, irányítása.

2007 nyarára felépült a **Mecsek Háza** Geológiai Bemutatóhely és barlangi turizmus központja, melyben októberre kialakítottuk a Barlangok világa kiállítást és a Jakucs László emlékkönyvtárat.

Felújítottuk a **Szuadó-völgyi esőbeálló** teljes tetőszerkezetét.

A **Természet- és Környezetvédelmi Nevelés Programunk** keretében továbbra is folytattuk az Orfűn kialakított erdei iskola programsorozatát, valamint a föld alatti földrajzórákat. A felszínen 115, míg barlangba 399 gyereket vittünk az év során az ország egész területén. A nyár folyamán egy barlangász gyerektábort is szerveztünk.

Az oktatási tevékenységünk keretein belül Budapesten egy **alapfokú barlangjáró tanfolyamot** szerveztünk, míg Pécsen besegítettünk a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület tanfolyamába. Egy tagunknak sikerült a T2-es vizsgája és felvételt nyert a túra és kutatásvezetői tanfolyamra.

Az év folyamán megszervezésre került 5 egyesületi **túrán** több mint 100 fő vett részt.

A **4½. Agyagos Kupa** szervezésének jelentős része is ránk hárult, mely versenyre szeptemberben került sor.

Októberben megszerveztük a **2. Dezsőke fesztivált**, azaz a disznóvágást barlangász módra, melyen 57 fő vett részt.

Emellett tovább folytattuk a barlanghasznosítási tevékenységünket is.

Hírmondó nevű időszakos kiadványunk négyszer jelent meg az év folyamán.

A **BMSZ Dél-Magyarországi Területi Egységében** 5 lelkes tagunk vett aktívan részt, ezzel is elősegítve a hatékony működését a szervezetnek.

*Feltáró és barlangvédelmi
tevékenység*

Ország János, Szőke Emília

1. Feltáró kutatás a Mecsekben

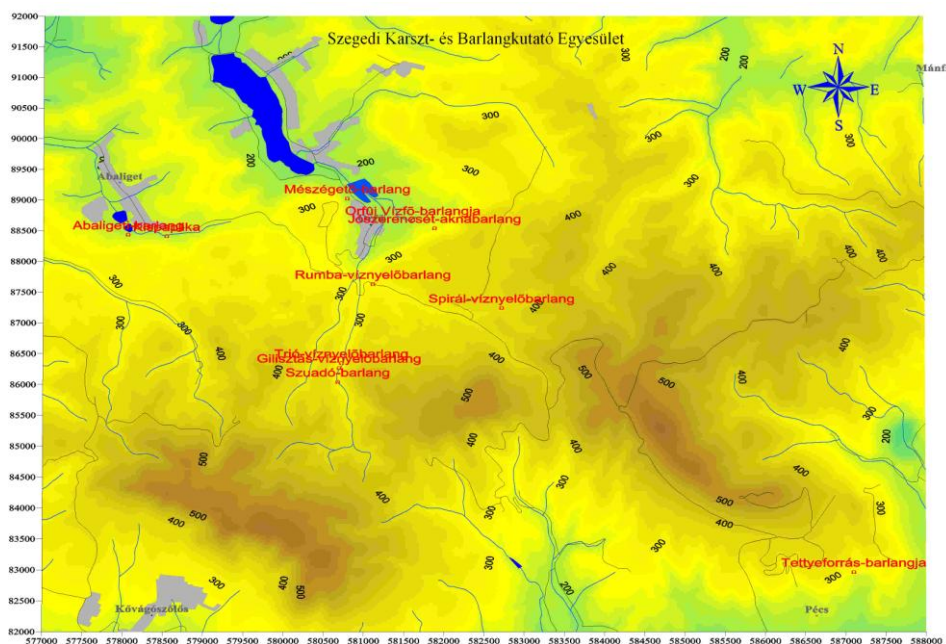
A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület a 2007-es naptári évre az alábbi karsztobjektumokra rendelkeztetett kutatási engedéllyel (1. ábra):

1. *Szuadó-barlang* (4120-69)
2. *Trió-barlang* (4120-71)
3. *Gilisztás-barlang* (4120-70)
4. *Rumba-víznyelőbarlang* (4120-92)
5. *Jószerecsét-aknabarlang* (4120-97)

Az engedélyt a KTM 13/1998. (V. 6.) rendelete alapján a *Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség* adta ki 1281-9/2007. számon, 2007. február 14. dátummal. Az egyesület kutatásvezetője *Tarnai Tamás* (V-43/2000), kutatásvezető helyettese *Barta Károly* (V-02/2000). A kutatási programvezető 2007. március 15-ig *Rostás Attila*, míg 15-e után *Ország János* volt. Minden kutatásról *Kutatási Naplót* vezetünk a pontos dokumentálás érdekében.

További kutatási engedéllyel rendelkeztetett egyesületünk *radon-monitoring* vizsgálatra az alábbi barlangok esetében (1. ábra):

1. *Abaligeti-barlang* (4120-1)
2. *Kispaplika* (4120-22)
3. *Mészégető források-barlangja* (4120-4)
4. *Vízfő-forrásbarlang* (4120-3)
5. *Tettyei-forrásbarlang* (4120-169)
6. *Szuadó-barlang* (4120-69)
7. *Spirál-víznyelőbarlang* (4120-130)

1. ábra: A kutatott objektumok, Mecsek

Az engedélyt a KTM 13/1998. (V. 6.) rendelete alapján a Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adta ki 1281-9/2007. számon, 2007. június 26. dátummal. A vízben oldott ^{222}Rn koncentráció meghatározásával kapcsolatos vizsgálatokat Temesi Ottó végezte, melyet diplomadolgozatához kíván felhasználni. A vízminták elemzését az ELTE Atomfizikai Tanszékén végezte. A levegőben mért ^{222}Rn koncentráció meghatározása ezzel egy időben AlphaGuard, Rad7, valamint Dataqua radonmonitor segítségével történt. A légköri radon vizsgálatok a 2005-ben elkezdett méréseink folytatásának is tekinthetők, melyet Koltai Gabriella kíván felhasználni diplomadolgozatához. A két vizsgálati sorozat párhuzamosan folyik, egymást támogatva.

A kutatások fő célja újabb barlangszakaszok feltárása, amely lehetővé tenné a Vízfő-forrás mögötti barlangrendszer feltárását, komplexebb megismerését, valamint a már ismert barlangok, járatszakaszok állapotának megóvása, a védett értékek megőrzése.

A 2006. december 17-én tartott Tudományos Bizottsági Ülésünkön kialakítottuk a 2007-es esztendőre a kutatási prioritásokat, az alábbiak szerint:

1. A Szuadó-barlang esetében a végponti II. szifonon (Mosoda) való továbbjutás a cél, amelyet a laza réteglapokból álló főte fejtésével, omlasztásával illetve a végponti szifon vízszintjének süllyesztésével terveztünk megoldani. Fontos feladat volt a 2006-ban felfedezett, több mint 60 méteres új szakasz járathibásítása és értékeinek további védelme.
2. A Trió-barlang Agyagos-ágának végpontját terveztük bontani, ahol nagy mennyiségű agyagos üledék halmozódott fel. A Vizes-ág végpontján a 2007-es évben nem terveztünk további feltáró kutatást.
3. A Gilisztás-barlang feltáró kutatásának folytatását (újra kezdését) tartalékként jelöltük meg a 2007-es évre. Ennek feltétele, hogy a többi végponton a feltáró tevékenység befejeződjék, az emberi és anyagi erőforrásaink gazdaságosabb kihasználása miatt.

4. A *Rumba-barlang* végponti bontását *Vass Béla* bácsi útmutatásai alapján kívántuk folytatni, az aktuális erőforrások függvényében.
5. A *Jószerecsét-aknabarlang* újbóli feltárását, a beomlott törmelék eltávolítását terveztük, megfelelő emberi és anyagi erőforrás esetén. A bejáratot faácsolattal kívánjuk ideiglenesen biztosítani.

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület tagjai 2007-ben 17 hétvégén és egy 2 hetes nyári kutatótábor során, 49 munkanapon, 106 személy részvételével, 640 műszakot (1 műszak 4-5 óra) teljesített, ami kb. 2.880 órának felel meg. Ebből is kimagaslik a nyári kutatótáborunk (július 18. – augusztus 05. között), ahol 87 fő fordult meg, ebből 66 fő részt is vett a kutatásban, 17 nap alatt 351 műszakot teljesítve.

Szuadó-barlang

Mint elsődleges objektum a 2007-es év első felének legintenzívebben kutatott barlangja volt. A kutatóhétvégeken elsősorban az *56-os folyosó* főtéjének bontása (*1. fotó*), a *Hasfelmetsző* szifonkerülőjének kibontása, valamint régebbi járatszakaszok tágítása, illetve a keletkezett törmelék áthalmazása (depózása) folyt. Ezt egészítette ki a járatbiztosítást és az értékek védelmét biztosító tevékenység. Sajnos a végponti szifon (*Mosoda*) bontására már nem jutott energia. Ennek oka, hogy a végpont megközelítése jelenleg elázás nélkül nem lehetséges az alacsony járatszelvevények miatt.

A *Szuadó-barlang Nagy-aknájától* kezdődő járatrészekre sajnos nem rendelkezünk pontos térképpel, csupán vázlattal. Ennek pótlása a 2008-as év feladata lesz.

1. fotó: 56-os folyosó, Szudó-barlang, Mecsek

A kutatási tevékenység részletes felsorolása:

március 03. – 04. 2 fő részvételével

Elsősorban a barlang közettani, rétegtani megfigyelései zajlottak, különös tekintettel az ismert feltolódás azonosíthatóságára. A *Szudó-barlang*ban a tektonikus preformáltság alárendelt. A barlang elsősorban közethatáron (*Rókahegyi Dolomit F.* és *Lapisi Mészke F.*) és rétegek mentén alakult ki. A *Nagyakna* előtt és után rétegfolytonosan 20-25 fokos dőlésűek a rétegek, míg a *Nagyaknában* közel függőlegesek (feltolódás?). Megmértük a barlangban található törések irányultságát (dőlés/csapás). E mellett a *Hasfelmetsző* szifonkerülőjének bontása zajlott.

március 15. – 18. 22 fő részvételével (tavaszi kutatótábor)

Folytatódott a *Hasfelmetsző* szifonkerülőjének bontása, valamint a barlang régebbi részein járatbiztosítás és járattágítás folyt (*Nadrágszaggató*, *Gumós*). Folytatódott az *56-os folyosó* főtájának bontása és a közettörmelék kidepózása a *Nagyaknába*.

április 14. – 15. 16 fő részvételével

Folytatódott a *Hasfelmetsző* szifonkerülőjének bontása, valamint a barlang régebbi részein járatbiztosítás és depózás folyt. Folytatódott az *56-os folyosó* főtéjének bontása és a közettörmelék kidepózása a *Nagyaknába*.

május 19. – 20. 6 fő részvételével

A *Nagyakna* alján lévő faácsolatot megerősítettük és a létra javítása is megtörtént. Sajnos a *Nagyaknában* található létra és ácsolati anyag is meglehetősen öregszik, állaga romlik. A közeljövőben szükséges lesz ezek cseréje.

július 18. – augusztus 05. 66 fő részvételével (nyári kutatótábor)

A nyári kutatótáborunkban 87 fő fordult meg az idei évben. Ebből 66 fő vett részt aktívan a kutatásban. A 17 munkanap alatt 351 műszakot teljesítettünk. A tábor első felében a *Szuadó-barlangban* folyt a kutatás, majd augusztus 01-től a *Gilisztás-barlang* újra-feltárása és tovább bontása került terítékre.

Trió-barlang

A barlangban a 2007-es év során jelentős kutatási tevékenység nem zajlott, mivel a fő hangsúly a *Szuadó-barlangra*, majd a *Gilisztás-barlangra* helyeződött. A *Vizes-ág* végpontján jelentős agyag felhalmozódás tapasztalható. Az *Őrszem-teremben* lévő agyag egy része bemosódott a végpont irányába, illetve a végponton a főte beomlott. Az *Agyagos-ág* végpontján sem sokkal rózsásabb a helyzet. A munkahely sáros, szűk és levegőtlen. Így a tervekkel ellentétben csupán állagmegóvó tevékenységet végeztünk az év folyamán.

A kutatási tevékenység részletes felsorolása:

május 19. – 20. 6 fő részvételével

A barlang két végpontjának ellenőrzés, valamint állagmegóvás folyt.

Gilisztás-barlang

A *Gilisztás-víznyelő* alatt húzódó barlangszakasz a *Szuadó- és Trió-barlang* analógiáját figyelembe véve egy komolyabb barlang legfelső, X zónai, szűk keresztmetszetű, felső szakasz jellegű része. Első eredményes bontása (1996 – 1997.) idején a barlang 30 m hosszúságot és -18 m mélységet ért el szálkőzetben elszűkülve. Így kutatása feltárását követően abbamaradt, bár folytatás látszott. A bevilágító lámpáink fényében egy 15-20 cm-es hasadék (szálkő-szűkület) jelentette a továbbjutást.

Feltételezhető volt, hogy a szűk részek átbontása után hamarosan bővebb járatkeresztmetszetekkel lehet majd számolni. Ez a szűk, felsőszakasz jellegből középszakasz jellegbe való átváltás a *Szuadó-barlang* esetében -15 méter, míg a *Trió-barlang* esetében -12 méter mélységben következett be, így (*Tarnai Tamás* előzetes becslései szerint) itt is maximum -20-25 méter mélységbe kell lejutni ahhoz, hogy a tágabb járatszakaszokat elérhessük. A barlang korábban megismert mélysége -18 méter volt, míg hossza 28 m-nek adódott.

Tamás véleményét támasztotta alá a tavasszal végzett megfigyeléseik is. Kiszerveztettük azt a zónát, amely kijelölheti a *Szuadó-barlang* és a *Trió-barlang* között elhelyezkedő *Gilisztás-barlangban* a feltételezett tágas, függőleges járatszakaszt, úgy, hogy a két nyelő középső, tágasabb járatszélvénnyel rendelkező aknáit alul és felül összekötöttük. Ez alapján a *Gilisztás-barlangban* -20-22 m mélységben számíthattunk a járat jellegének kedvezőbbre fordulásával, ami ideális esetben -45 m-ig tart.

Szerencsére, a nyári kutatótábor igazolta a számításainkat. -20 m mélységben egy közel 30 m mély (párkánnyal megosztott) aknát tártunk fel (2. *fotó*). Persze a nyelő a felszínig fel volt töltődve, onnan kellett kezdenünk a bontást. Az új, eddig még ismeretlen járatszakaszok cseppkövekben szegények. A rétegek sok helyen gyűrtek. A Márgás rétegsorok a *Párkány* környékén jelentkeznek, s az akna aljáig láthatók. A barlang tektonikailag preformált, a járatok általában a rétegdőléseket követik. A rétegek első ránézésre kronológiailag helyesen követik egymást. A feltolódásnak nem találtuk egyértelmű nyomát. A *Gilisztás-barlang* az első, nem részletes felmérés szerint -50 m mély és 100 m-t meghaladó hosszúságú. Ezáltal, jelenleg a *Mecsek* 6. legmélyebb és 12. leghosszabb barlangjává lépett elő.

A jelenlegi végpont az akna aljáról réteglap mentén lefutó kis hasadék fülkében található. A fülke szemközti fala cseppkölefolyás, ami felett egy kis kürtő-szerű járat van. Ez tele van

agyaggal. Megnéztük, de nem valószínű, hogy szifonkerülő lenne. A végponti fülkében a víz összegyűlik, s bal kanyarral bekanyarodik a rétegek alá. Nehezen bontható, vizes végpont.

2. fotó: Párkány, Gilisztás-barlang, Mecsek

A kutatási tevékenység részletes felsorolása:

július 18. – augusztus 05. 66 fő részvételével

A nyári kutatótáborunkban 87 fő fordult meg az idei évben. Ebből 66 fő vett részt aktívan a kutatásban. A 17 munkanap alatt 351 műszakot teljesítettünk. A tábor első felében a *Szuadó-barlang*ban folyt a kutatás, majd augusztus 01-től a *Gilisztás-barlang* újra feltárása és tovább bontása került terítékre.

szeptember 01. 3 fő részvételével

A *Gilisztás-barlang* új járatszakaszainak biztosítása folyt.

szeptember 15. – 16. 5 fő részvételével

A *Gilisztás-barlang* új járatszakaszainak biztosítása folyt.

október 06. – 07. 3 fő részvételével

A *Gilisztás-barlang* új járatszakaszainak biztosítása folyt.

október 20. – 21 és 23. 5 fő részvételével

Járattágítás folyt a *Süni Beach*-nél, valamint végponti bontás.

november 23. 3 fő részvételével

Folytatódott a végponti bontás.

november 30. – december 01. 5 fő részvételével

Sajnos a barlangban nem tapasztalható intenzív légáramlás, ezért kénytelenek voltunk levegőnek tömlőt kiépíteni, hogy a végponton biztosítsuk az oxigénellátást. Ezen a hétvégén a tömlő kiépítése folyt.

december 30. 3 fő részvételével

A levegőtömlő kiépítése folytatódott, valamint végponti bontás történt.

Rumba-víznyelőbarlang

A *Rumba-víznyelőbarlangban* egy alkalommal volt kutatás 2007-ben. Jelentős továbbhaladásról nem tudunk beszámolni.

A kutatási tevékenység részletes felsorolása:

március 15. – 18. 4 fő részvételével

A kútgyűrű alatti fülke keleti oldalának bontása folyt *Vass Béla* bácsi útmutatásai alapján.

Jószerecsét-aknabarlang

A barlang sajnos még mindig fel van töltődve, az elmúlt évek tapasztalatai alapján nem elegendő a bejárati szakaszt „csak” megtisztítani, a járatot mindenképpen legalább ideiglenesen biztosítani, ácsolni kell. Mivel a 2007-es évben sem anyagi, sem humán

erőforrás kapacitásunk nem maradt erre a barlangra, ezért nem tudtunk feltáró kutatást végezni. A közeljövőben szeretnénk újra járhatóvá tenni a barlangot.

2. Horvát Kutatási Program (HKP)

A 2006. december 17-én tartott **Tudományos Bizottsági Ülésünkön** újra felvetődött a gondolat, hogy a mecseki szűk, sáros barlangokat nem féltetve, nyithatnánk külföldi karsztok irányába. Ez az igény adódik az egyesületünk nagy létszámából és széles érdeklődési köréből. *Tarnai Tamás*, ahogy az egy jó elnökhöz illik, azonnal felkarolta az ötletet, s kisvártatva bejelentette, hogy kapcsolatai révén sikerült egy találkozót lebeszélnie egy zágrábi egyesülettel.

Egyesületünk, a *Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület*, négy tagját **május 26-án Zágrábban** fogadta a *DDISKF* barlangkutató és barlangi bűvár egyesület vezetősége (3. fotó). A kölcsönös bemutatkozó előadások után felvázoltuk kutatási szándékainkat. Hamar kiderült, hogy hasonló a barlangokról, a kutatásról, a természetvédelemről alkotott képünk. Bár megmosolyogták a magyar honban elért eredményeinket, persze csak mély tisztelettel, mégis úgy éreztük barátságosan fogadnak bennünket. Beszélgetésünk végén felajánlották annak a lehetőségét, hogy egy néhány napos terepbejárásom vegyünk részt az egyik kutatási területükön a *Zrmanja-folyó* mentén, ahol eldönthetjük, hogy hogyan kapcsolódhatunk be a kutatásukba.

3. fotó: A *DDISKF* és *SZKBE* első találkozója

Nagy tolongás vette kezdetét az egyesületen belül. Senki sem akart kimaradni az új lehetőségeket nyújtó utazásból. Bizony nem könnyű 70 emberből 8 embert kiválasztani, hisz mind a barátunk! Nem is sikerült, ezért 10 fővel indultunk útnak a négy napos hétvégére (**június 29. – július 02.**). A Velebit déli előterében Obrovac mellett egy ingyenes kempingben kaptunk szállást, az autópályától mintegy 10 km-re. A közelben volt étterem, angol WC, ivóvíz, villamos áram és tehénkék. Az első nap a Čavlinka-jama (Nittecske-barlang) forrásbarlangba vittek bennünket. Autóval megálltunk a töbör oldalában, beöltöztünk, s a viperákat gondosan elkerülve besétáltunk Luca (magyar barlangász kutya, fajtája: magyar vizsla) társaságában a 3 m magas bejáraton száraz lábbal. Persze a téli hidrológiai félévben a forrás szádáját teljes szelvényben víz tölti majd ki. El lehet képzelni, micsoda erők dolgozhatnak olyankor a mélyben. A barlangban hatalmas méretű autochton görgetegeket láttunk, valamint mecseki szemmel szokatlanul sok cseppkővet. Feltűnő volt a sok farkasfog.

Beugró feladatnak a nemrég felfedezett új ág bejáratának tágítását kaptuk emberi méretre. Az emberi méretet történetesen Tarnai Tamás determinálta, valamint a *DDISKF* elnöke Tihomir Kovačević (Tihi), aki talán egy hajszállal magasabb, egy hajszállal robosztusabb és egy hajszállal bölcsőbb Tamásnál is. Ez azért már nem semmi! A feladatot azért sikeresen teljesítettük. Az ágat barátságunk jeleként el is nevezték Magyar-ágnak (*4. fotó*). Ez csak azért lehet, gondolom, mert már nem tudnak miről nevet adni. Az akkumulátor lemerülését kicsivel később a társaság lemerülése követte. Persze nem a teljesítőképesség terén, hanem a Zrmanja karsztvizébe. A barlangászatot arrafelé overál mosással egybekötött fürdőzés követi. Ez nekünk is kijárt némi Karlovačko kíséretében.

4. fotó: Gabriella kanal, Kraljica Bukovice jama, Horvátország

A vendéglátásról csak szuperlatívuszokban beszélhetünk! Vízesésben fürdés, feketekagyló, sör, bor. Etettek, itattak egész otlétünkör. Majd az összes otthonról hozott kaját haza kellett vigyük. A fő szponzort (Jägermeister) már nem is említem. Végig végtelenül kedvesek voltak velünk. Egyedül az esti petanque csatánál érződött a heves mediterrán természetük, ez azonban érthető volt, hisz ez a nemzeti sportjuk.

Vasárnap a Kraljica Bukovice barlangba vittek bennünket. Ez egy korábban szerbek lakta település mellett található, mészkőkonglomerátumban képződött hatalmas barlang. A bejárat egy felszakadt terem kupolájába nyílik. Jelentős méretű termek láncolata, ahol mindent cseppkőkéreg borít. Szálkőzetet csak elvétve lát az ember. Ennek az az oka, hogy rendkívül vékony a barlang feletti kőzetvastagság, s a konglomerátumon keresztül intenzív a beszivárgás az aggastyán barlangba. Az újabb feladat szintén egy szűkület tágítása volt. Most lefelé bontottunk egy alsó, akár több kilométeres járat reményében. Át is jutottunk, de a sok gyönyörű cseppkő csak bennünket kápráztatott el. Az új járat alig néhányszor tíz méter lett, ami cseppkőben elsűkül. Persze lefelé még mindig reményteljes! Mivel az esti vacsoránál

Koltai Gabi szülinapi meglepetésben részesült (néhány tábla csoki-torta), tiszteletére az új járat neve „Gabriella-kanal” lett.

A második alkalom, amikor kutatási szándékkal utaztunk horvát barátainkhoz, **október 19-23.** hétvégén volt. A *Mala Kapela* alagúthoz közel egy nagyobb töbörben sátraztunk a kutatott barlang bejáratánál (*Rokina Bezdana*). Sajnos az időjárás kedvezőtlen volt, s ezért csak néhány kisebb barlangi túrán vehettünk részt, a tényleges kutatást lefűjták.

A 2007-es év a HKP történetében egy bevezető, ismerkedő év volt. Reményeink szerint 2008-ban már komolyabban bevonnak bennünket a munkákba, s ha megcsináljuk, talán saját területet, önálló feladatokat is kapunk.

6. fotó: életképek a Horvát Kutatási Programon

A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

XIII. Nyári Barlangkutató Tábora

Mecsek-hegység,
Szuadó-völgy

2007. JÚLIUS 21. - AUGUSZTUS 5.

táborkiírás

Időpont: 2007. július 21 – augusztus 5.

Opcionális időpont: 2007. július 18-20. Elképzelhető ugyanis, hogy a tábor előtt egy „előtábor” kerül megszervezésre, ahol a kipakolás és táborépítés feladatait végeznék el. Az ebben résztvevők különféle kedvezményekre számíthatnak majd későbbi döntés alapján (pl. utazástámogatás, ingyen étkezés, stb.)!

A kutatótábor célja

Legfontosabb célunk a Vízfő-forráshoz tartozó, feltételezhetően több kilométer hosszúságú barlangrendszer feltárása, valamint a Vízfő-forrás vízgyűjtő területének karsztmorfológiai és hidrológiai kutatása. A feltáró munkánk során szeretnénk folytatni az eddig kb. 270 m összes hosszúságban és kb. 55 m mélyen feltárt Szuadó-, valamint a 250 méter hosszú és 54 m mély Trió-barlang kutatását, valamint a kettő között elhelyezkedő Gilisztás barlang további kutatását is. A konkrét célobjektumok a táborban kerülnek kijelölésre az adott körülmények ismeretében.

Azt szeretnénk, hogy egy nagyon hangulatos, de egyben eredményes tábor kerüljön megszervezésre, amely hosszú éveig emlékezetes marad mindenki számára.

Kérünk mindenkit, hogy a következőkben leírtakat figyelmesen olvassátok végig, mert a tábor folyamán ezekhez az alapelvekhez fogunk ragaszkodni.

A kutatótábor alapelvei

A kutatótáborban való részvétel önkéntes, akárcsak a vállalt, ill. a végzett munka is. Célunk ennek megfelelően az, hogy mind a feltáró, mind a tudományos kutatás érdekében kifejtett munkát minél jobb hangulatban végezzük, hogy ne csak az esetleges eredményeinkben, hanem a kifejtett erőfeszítéseinkben is örömmel leljük.

Szeretnénk tehát minél eredményesebb és jobb hangulatú tábort szervezni. De azt is tudnotok kell, hogy a barlangi munka során az egyébként könnyed hangulatot felelősségteljes vidámságnak kell felváltania. A kutatásvezetők felelősek a barlangban történt minden eseményért, ezért most kérünk Benneteket az általunk megfogalmazott kérések lehetőség szerinti betartására.

JELENTKEZÉS:

Mivel a tábor kéthetes, és esetleg más nyári programokkal is ütközik, ezért biztosítjuk, hogy a tábor ideje alatt bármilyen intervallumra jelentkezhess.

Jelentkezés a táborra való befizetések egyidejű rendezésével:

Tarnai Tamásnál (20/910 77 62, ttarnai@mol.hu), vagy Szőke Emíliánál (20/380-2064, 70/2468-000, szokeemilia@gmail.com, szkbe@szkbe.hu), kérésre számlaszámot adunk.

A befizetés, így a táborra való jelentkezés határideje: **2007. július 15.**

KÖLTSEGEK:

A következőkben felsorolt összegekből biztosítjuk a résztvevők teljes ellátását, mely korlátlan mennyiségű zsíros, vajas kenyeret, hagymát és zöldségeket (reggeli, ebéd) és napi egyszeri meleg étkezést (vacsora) foglal magában. Ha van elég lelkes segítő kéz, akkor ebédet is főzünk! Ez az összeg egyben foglaló is. Ezt a pénzt azoknak, akik nem jönnek el a táborba, sajnos nem tudjuk visszafizetni.

Az Egyesület méltányolja, ha valaki előre megmondja, hogy mikor jön és mennyi időre.

Tehát a tábor költsége előre bejelentve és befizetve (július 15-ig):

SZKBE tagoknak: 500 Ft/nap/fő
nem SZKBE tagoknak: 600 Ft/nap/fő

Késve vagy a tábor ideje alatt befizetve:

SZKBE tagoknak 600 Ft/nap/fő
nem SZKBE tagoknak 700 Ft/nap/fő

A tiszteletbeli és pártoló tagoknak az ott töltött időtartamtól függetlenül a tábor ingyenes.

ODAUTAZÁS:

Egyénileg: Ebben az esetben szeretnénk, ha 21-én a külön utazók már reggel, de legkésőbb a kora délutáni órákban megérkeznének, hogy estére már teljesen be tudjuk rendezni a tábort, az ne húzódjon át a következő napra. A későbbi időpontban érkezők is jó, ha mindig még kora délután megérkeznek a sötétedés beállása előtt!!

HAZAUTAZÁS:

Egyénileg: Mindenki, ahogy tud. ☺

SZÁLLÁS:

Alvás: Sátrakban, amit ha tudsz hozni, jelezd a jelentkezésnél (a sátrad férőhelyének a megjelölésével). Feltétlenül hozzon mindenki magával polifoamot (akár többet is), vagy amin aludni akar (gumimatrac stb.), hálósákat (jó meleget, mert 5-10 C között is lehetnek az éjszakák!) és igény szerint kispárnát. Aludni lehet még az esőbeálló emeletén, amely minden oldalán nyitott.

Fürdési lehetőség: a közeli patakban, illetve egy, a tábortól 200 m-re levő forrásból tűzoltótömlőn vezetett, ivóvíz minőségű, hideg vizes, fekete fóliával körbekerített zuhanyzóban, ami a tábor területén van.

WC: fóliával körülkerített, angol wc ülőkés, fatákolmány. (Fiúk pisilésre szigorúan nem használhatják!)

ÉTKEZÉS:

A közösen beadott pénzből. Reggeltől estig folyamatosan állnak rendelkezésre a megkent kenyerek, amelyekből mindenki annyit eszik, amennyit akar. Vacsora minden este 19.⁰⁰-kor meleg étel formájában. Az étlapot a befizetéseink függvényében magunk állítjuk össze a táborban.

SZÜKSÉGES TÁBORI FELSZERELÉSEK:

- hálósák (jó meleg vagy 2 db),
- polifoam (ebből is lehet több, mert kényelmesebb),
- tányér (lehetőleg mély és műanyag), villa, kanál, kés (éles bicska is külön), bögre (feltétlenül hozzatok, mert mi nem tudunk adni!),
- tisztálkodáshoz szivacs, meg ami kell
- egyéni szükségleteiteket kielégítő felszerelések, úgymint: ruházat, higiénias cuccok, stb.,
- sátor (előzetes egyeztetés szerint),
- kullancs ellen mindenki egyénileg védekezzen! (Erre tessék majd odafigyelni, bár a tapasztalatok szerint a tábor többnyire kullancsmentes, de azért akad!)

SZÜKSÉGES BARLANGI FELSZERELÉSEK:

Ezt különös gonddal állítsátok össze, mert a munkavégzés, de egyáltalán a barlangba való leszállás feltétele az, hogy mindenkinek megfelelő legyen a felszerelése.

- mentőfólia
- gumicsizma vagy tönkretelhető bakancs
- rossz zoknik (egy leszállásnál 2 pár)
- megfelelő " alsó"- alsóruházat (2-3 réteg) vagy műnyúl
- megfelelő " felső"-alsóruházat (2-3 réteg) vagy műnyúl
- overál (a sok csúszás-mászás miatt mindenképpen tanácsos valamilyen erős anyagú "egybe"-ruha)
- kobak, azaz fejtámasz sisak,
- erős munkavédelmi kesztyű (jó sok!)
- lámpa
- tartalék lámpa
- elemek

Világítás nélkül senki el se jöjjön a kutatótáborba. Minimum egy pótvilágításról gondoskodjatok!

Az öltözködésre vonatkozó idétlennek tűnő tanácsainkat vegyétek nagyon komolyan, mert a barlangi munkavégzés során néha holtidővel is számolnunk kell, s ekkor könnyen didergéssé fajulhat az egyhelyben való ücsörgés.

A KUTATÓTÁBOR MUNKARENDJE:

A tábor ideje alatt a munka két műszakban fog folyni (első műszak délelőtt, második műszak délután). A műszakon belül csapatokra oszlunk fel. Egy-egy csapat mindig egy konkrét feladatot fog elvégezni, a helyszínt és a munkát jól ismerő, tapasztalt vezető irányításával. A vezető instrukcióit, kéréseit maradéktalanul be kell tartanotok! A csapatok feladatköre mindig az aktuális igények és feladatok szerint fog alakulni. Elképzelhetőek lesznek éjszakai műszakok is... Ezt igény szerint szervezzük majd.

A **munkabeosztás** a következőképpen történik:

Ébresztő - táposoknak **6⁰⁰**
- az első műszakban dolgozóknak **6⁴⁵**

Munka - első műszak: **8⁰⁰ -12³⁰**
- második műszak: **12³⁰-17⁰⁰**

Az időpontok nem a munkára való indulást és hazaérkezést, hanem a munkakezdést és befejezést jelentik!!!

Esti megbeszélés: **18³⁰**

Ezen feltétlenül legyen ott mindenki, mivel az adott műszakokba és munkahelyekre való beosztást mindig egy nappal korábban, az esti megbeszéléseken fogjuk elvégezni! Inkább úgy fogalmazok: a megjelenés kötelező! ☺

Ha délutánra egyéni programot szerveztek, akkor is érjete vissza 6 órára, egyébként az étkezést egyénileg kell megoldanotok! Ételt csak a kutatási elfoglaltság miatt igazoltan távollevőknek teszünk félre!!!

Vacsora: **19⁰⁰**

Csendhatár: **22⁰⁰**

Az általunk végzett munka jellege, az extrém körülmények között való munkavégzés veszélyei megkövetelik a komoly, összpontosító figyelmet. Az elvégzett barlangi munka és a felszíni kutatás során megtett út okozta fáradtság, megkívánja az esti nyugodt, regeneráló pihenést. Mindezekre, illetve a táborban tartózkodó kiskorúakra tekintettel

az alkoholfogyasztás a kutatótáborban nem engedélyezett!

Azoknak az energiával teli, lelkes emberkének, akiknek a délelőtti műszak után kedvük van még túrázni vagy más barlangokat megtekinteni, a következő programokat tudjuk nyújtani:

- túra a Melegmányi-völgybe, a Jakab-hegyre, a Sárkány-szakadékhoz,
- Vízfő-barlang, Maszek-bg., Mészégető-bg. megtekintése,
- kötéltechnika gyakorlása fán, ill. a Büdöskúti- és a Remény-zsombolyokban,
- strandolás a Pécsi- és az Orfűi-tóban.

A munkák során ácsolatfa-gyűjtésre, -szállításra, végpontműszakra, víznyelőbontásra lehet számítani.

Bármely program a körülmények függvényében megváltozhat.

A tábor vezetője (ismét és kivételesen):

Tarnai Tamás

További felvilágosítást kaphattok: Ország Jánosnál (30-689-3108, országjanos@mecsekerc.hu), vagy Szőke Emíliánál (20/380-2064, 70/2468-000, szokeemilia@gmail.com, szkbe@szkbe.hu).

Tudományos tevékenység

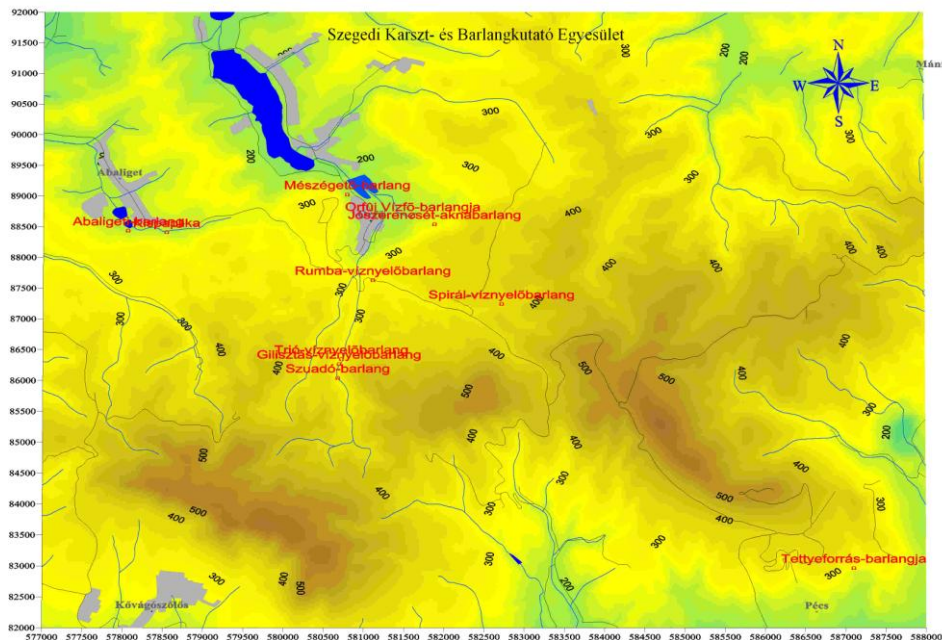
Ország János, Szőke Emília

1. Radonmérés a Mecsekben

Előzmények:

Tudományos kutatási engedéllyel rendelkezett egyesületünk *radon-monitoring* vizsgálatra az alábbi barlangok esetében (1. ábra):

8. Abaligeti-barlang (4120-1)
9. Kisaplika (4120-22)
10. Mészégető források-barlangja (4120-4)
11. Vízfő-forrásbarlang (4120-3)
12. Tettyei-forrásbarlang (4120-169)
13. Szuadó-barlang (4120-69)
14. Spirál-víznyelőbarlang (4120-130)

1. ábra: A kutatott objektumok, Mecsek

Az engedélyt a KTM 13/1998. (V. 6.) rendelete alapján a *Dél-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség* adta ki 1281-9/2007. számon, 2007. június 26. dátummal. A vízben oldott ^{222}Rn koncentráció meghatározásával kapcsolatos vizsgálatokat *Temesi Ottó* végezte, melyet diplomadolgozatához kíván felhasználni. A vízminták elemzését az *ELTE Atomfizikai Tanszékén* végezte. A levegőben mért ^{222}Rn koncentráció meghatározása ezzel egy időben *AlphaGuard*, *Rad7*, valamint *Dataqua radonmonitor* segítségével történt. A légköri radon vizsgálatok a 2005-ben elkezdett méréseink folytatásának is tekinthetők, melyet

Koltai Gabriella kíván felhasználni diplomadolgozatához. A két vizsgálati sorozat párhuzamosan folyik, egymást támogatva.

A kutatások fő célja újabb barlangszakaszok feltárása, amely lehetővé tenné a *Vízfő-forrás* mögötti barlangrendszer feltárását, komplexebb megismerését, valamint a már ismert barlangok, járatszakaszok állapotának megóvása, a védett értékek megőrzése.

1.1. ²²²Rn monitoring: Vízben oldott radon vizsgálata

A vízben oldott radon laboratóriumi elemzése egy viszonylag új eljárás. *Horváth Ákos* egy. docens PhD végez ilyen jellegű vizsgálatokat mintegy 10 éve az *ELTE Atomfizikai Tanszékén*. Nála írja diplomadolgozatát *Temesi Ottó* fizikus hallgató, s ennek keretében kezdte vizsgálni a mecseki karsztvizek oldott radon tartalmát. Tervei szerint különböző időjárási és vízállási viszonyok között végez összehasonlító mintázásokat forrásbarlangokban, valamint olyan barlangokban, ahol önálló vízfakadás észlelhető.

Vízmintavételkor 10 ml vizet veszünk fecskendő segítségével a vízfolyás azon részéből, amely nem érintkezhetett tartósan a levegővel, mivel az oldott radon illékony, levegővel érintkezve kiszellőzik a vízből, s módosítja a mérési eredményt. A vízmintát egy átlátszó üveg küvettába tesszük, amelyben már benne van az előre elkészített tartósítószer (10 ml szcintillációs koktél). Ez a tartósítószer csapdába ejti a radont, s laboratóriumban *TriCarb 1050 típusú folyadékszcintillációs berendezéssel* megállapítható a vízben oldott radon koncentrációja. Igen fontos az időtényező a vizsgálat során. Lehetőleg 2 napon belül elemzésre kell kerülnön a minta, a radon rövid felezési ideje miatt. Vízmintavételkor a mintavétel pontos idejét rögzíteni kell perc pontossággal. Minden vízmintavételt légköri radon méréssel is kiegészítettünk a helyszínen, az anomáliák feltárása miatt. Minden vízmintavételkor megmértük a víz helyszíni paramétereit is (vízhőmérséklet, fajlagos elektromos vezetőképesség, pH, Eh, oldott oxigén tartalom).

Megtörtént 7 barlangban az első mintavételezési sorozat. A barlangok több pontján is mintáztunk, vizsgálva azt, hogy a kiszellőzés milyen sebességű, illetve észlelhetők-e érdekes anomáliák a vízfolyások mentén.

1. Abaligeti-barlang

A célbarlangok közül a legtöbb mérést az Abaligeti-barlangban végeztük. Itt 2007. 04. 01-én végig mintáztuk vízben oldott radon-gáz tartalomra a teljes patakszakaszt, a barlang végponti szifonjától egészen a külső tóig. Minden mintavételi ponton megmértük a víz helyszíni paramétereit és bizonyos helyeken a mintavétel időtartama alatt a levegő radon tartalmát. Ennek alapján 20 helyen vettünk mintát és ugyanennyi mérési adatsor keletkezett. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak. További mérések elvégzését láttuk szükségesnek, hiszen ez egy nagyságrend és tényfeltáró mérés volt elsősorban, mely a lehetséges jelenségeket hivatott kimutatni, illetve megjelölni. A következő mérések elsősorban nagyobb mintavételi számot és pontosságot céloznak meg.

Ennek fényében végeztük el 2007. 04. 21-én a 2. mintavételezést és mérést. Ekkor ismét végig mintáztuk vízben oldott radon-gáz tartalomra a teljes patakszakaszt a tóig. Bizonyos - előző méréskor - érdekesnek talált pontokon megmértük a víz helyszíni paramétereit. Sikerült a tervet megvalósítani, hiszen 66 mintát vettünk, minden mérési ponton 3-at. Ebből kifolyólag az adott helyszíni mérése 3 adat átlagából pontosabb eredményt ad. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladataink ezzel kapcsolatban, hogy szeretnénk további méréseket végezni, hiszen a mintavételezés módját pontosítani szeretnénk az adott jelenségekre vonatkozóan.

2. Kisaplika

Itt 2007. 04. 01-én vízben oldott radon-gáz tartalomra és a víz helyszíni paramétereire végeztünk mintázást közvetlen a kifolyási szakasznál. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladatként egy második mérést is szeretnénk végezni amennyire csak belül lehetséges, minél mélyebbről vett mintákkal!

3. Mészégető források-barlangja

A méréseket első sorozatban 2007. 04. 01-én, második sorozatban 2007. 04. 21.-én végeztük. A bejárati szifon leszívását követően - azt is megmintázva vízben oldott radon-gáz tartalomra és a víz helyszíni paramétereire – a teljes járható szakaszt a 3. szifonig – azzal együtt – radon-

gáz tartalomra és a víz helyszíni paramétereire megmértük. Illetve az első sorozatban a levegő radon tartalmát is mértük a mintavételezés teljes időtartama alatt.

A második sorozatban minden mérési ponton 2 illetve 3 mintát vettünk vízben oldott radon-gáz tartalomra és a víz helyszíni paramétereit is megmértük. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladatként itt is szeretnénk 3. mintázási és mérési sorozatot végezni leginkább csapadékos időben, amikor a vízhozam az átlagtól eltér.

4. Spirál-víznyelőbarlang

A vizsgálatokat 2007. 03. 31-én végeztük. A vizes barlangi szakaszon a patakot több ponton és a szifont mintáztuk vízben oldott radon-gáz tartalomra. Bizonyos helyeken a víz helyszíni paramétereit is megmértük. A mintavételezés teljes időtartama alatt a levegő radon tartalmát is mértük. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladatként itt is szeretnénk 2. mintázási és mérési sorozatot végezni leginkább csapadékos időben, amikor a vízhozam az átlagtól eltér, illetve több belső befolyási ponton és távolabbi szakaszokon.

5. Tettyei-forrásbarlang

Itt 2007. 03. 31-én a Pécsi Vízmű engedélyével, *Vass Béla* segítségével 16 m mélyről csőrendszeren feljuttatott vizet mintáztunk vízben oldott radon-gáz tartalomra és megmértük a víz helyszíni paramétereit is. Ezenkívül a levegő radon tartalmát is mértük a „vízmű-barlang” illetve a forrásbarlang nem bejárható elzárt túlnyomásos terében – egy kivezető szelepen keresztül - a mintavételezés teljes időtartama alatt, plusz a következő 10 órában. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak. Az eredményeket a Vízmű vezetésével is közöljük. További méréseket itt nem tervezünk.

6. Vízfő-forrásbarlang

A méréseket első sorozatban 2007. 03. 31-én, második sorozatban 2007. 04. 21-én végeztük. Az 1. és 2. szifonokat illetve több helyen a főágat megmintáztuk vízben oldott radon-gáz

tartalomra és megmértük a víz helyszíni paramétereit is. Illetve az első sorozatban a levegő radon tartalmát is mértük a mintavételezés teljes időtartama alatt.

A második sorozatban minden mérési ponton 2 illetve 3 mintát vettünk vízben oldott radon-gáz tartalomra a pontosabb mérés érdekében. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladatként itt is szeretnénk 3. mintázási és mérési sorozatot végezni leginkább csapadékos időben, amikor a vízhozam az átlagtól eltér.

7. *Szuadó-barlang*

A vizsgálatokat 2007. 04. 21-én végeztük. A vizes barlangi szakaszon (*Sára-forrástól*) több ponton a patakot megmintáztuk vízben oldott radon-gáz tartalomra és megmértük a víz helyszíni paramétereit is. A *Sára-forrás*nál egy 3 csatornás *Dataqua-radonmonitort* helyeztünk el a légköri radon mérésére. A *Sára-forrás* vízhozama ekkor 4,7 l/perc volt. Az adatok jelenleg feldolgozás és kiértékelés alatt vannak.

További feladatként itt is szeretnénk 2. mintázási és mérési sorozatot végezni leginkább csapadékos időben, amikor a vízhozam az átlagtól eltér, illetve több belső ponton és távolabbi szakaszokon.

A vízben oldott radon eredmények, a légköri radon eredmények és a helyszíni vízkémiai paraméterek együttes értelmezése és a korreláció-vizsgálat jelenleg is tart (barlang-barlang, területi és időbeli különbségek). Várhatóan további vízmintavételezésre is szükség lesz. Meg kell említsük, hogy a *Mészégető források-barlangjában* magas légköri radon koncentrációt észleltünk, mivel a barlang nem tud kiszellőzni. Ennek munkaegészségügyi vonzata lehet a túravezetők számára.

A kutatási tevékenység részletes felsorolása:

március 31. – április 01. 3 fő részvételével

Vízmintavétel történt oldott ^{222}Rn -ra az alábbi barlangokból, több ponton: *Abaligeti-barlang*, *Kisaplika*, *Mészégető források-barlangja*, *Vízfő-forrásbarlang*, *Tettyei-forrásbarlang*, *Spirál-víznyelőbarlang*. A vízmintavételeket helyszíni vízkémiai paraméterek mérése

egészítette ki (vízhőmérséklet, fajlagos elektromos vezetőképesség, pH, Eh, oldott oxigén tartalom), valamint legalább 2 órás légtörési radonmérés.

április 21. 3 fő részvételével

Vízmintavétel történt oldott ^{222}Rn -ra az alábbi barlangokból, több ponton: *Abaligeti-barlang*, *Mészégető források-barlangja*, *Vízfő-forrásbarlang*, *Szuadó-barlang*. A vízmintavételeket helyszíni vízkémiai paraméterek mérése egészítette ki (vízhőmérséklet, fajlagos elektromos vezetőképesség, pH, Eh, oldott oxigén tartalom), valamint legalább 2 órás légtörési radonmérés.

1.2. ²²²Rn monitoring: Légtörri radon vizsgálata

Folytattuk a 2005-ben elkezdett méréseinket. *Koltai Gabriella* földrajz szakos hallgató diplomadolgozatként végzi a méréssorozatot a *Szegedi Tudományegyetemen*, ebben segíti őt az egyesületünk tagsága. A műszereket a *MECSEKÉRC Zrt. Radiometriai osztálya* biztosítja. A műszerek típusa 1 csatornás vagy 3 csatornás *Dataqua radonmonitor* (7. fotó). Azoknál az 1 csatornás műszereknél, ahol a barlangban csak ²²²Rn-koncentrációt tudunk mérni, egy közeli, felszíni meteorológiai állomás légnyomás és léghőmérséklet adataival egészítjük ki a mért adatokat. Ezt a meteorológiai állomást (*V. üzem*) a *MECSEKÉRC Zrt. Hidrogeológiai osztálya* üzemelteti.

7. fotó: *Dataqua radonmonitor*

Előzmény:

2005-ben a *Rumba-víznyelőbarlangban* június 25-től november 14-ig a végponton (3 csatornás *Dataqua*, gyári szám: 2796), majd november 15-től 2006. január 10-ig szintén a végponton (3 csatornás *Dataqua*, gyári szám: 2796) mértünk. Sajnos különböző problémák miatt csak igen kevés mérési eredmény áll rendelkezésünkre erről az időszakról.

2006-ban a *Trió-barlang Őrszem-termében* folytattunk légköri radon méréseket július 29-től október 21-ig (1 csatornás Dataqua, gyári szám: 263), sajnos az adatsor itt is megsemmisült.

2007-ben azonban már sikeres méréseink voltak, melyeket az alábbiakban értékelünk. 2006. december 19-től 2007. április 19-ig a *Trió-barlang Agyagos-ági* utolsó termében (1 csatornás Dataqua, gyári szám: 263) gyűjtöttünk adatokat, majd július 22-től szeptember 30-ig az *Őrszem-teremben* (1 csatornás Dataqua, gyári szám: 263); valamint a *Szuadó-barlangban* a *Sára-forrásnál* mértünk április 14. és augusztus 27. között (3 csatornás Dataqua, gyári szám: 417).

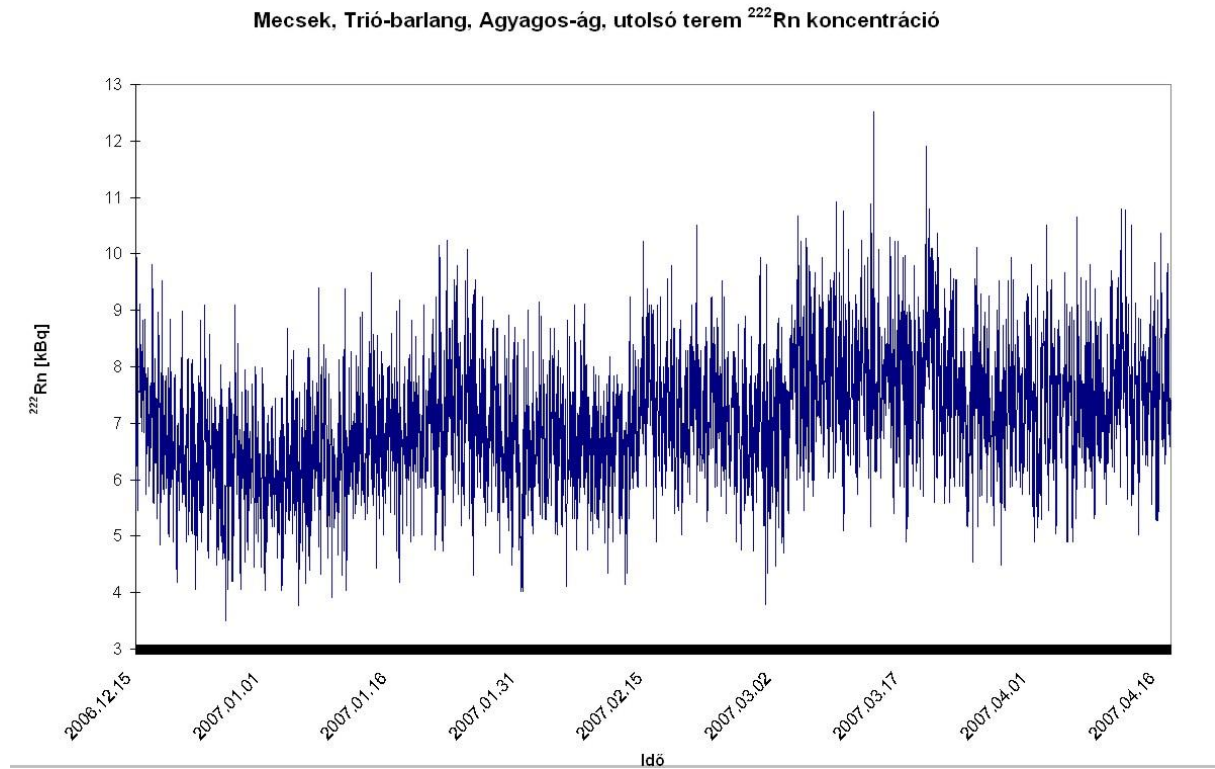
Értékelés:

A *Trió-barlang Agyagos-ágában* 2006. december 19-én kezdtünk mérni a végponthoz közel, az utolsó fülkében. Az 1 csatornás detektort a barlang falára helyeztük el, víztől védett helyre. A mérést 4 hónapon át végeztük, 2007. április 19-ig. A méréssorozat felöleli a téli időszakot és a tavaszi hóolvadást, a változó időjárási szakasz jelentős részét.

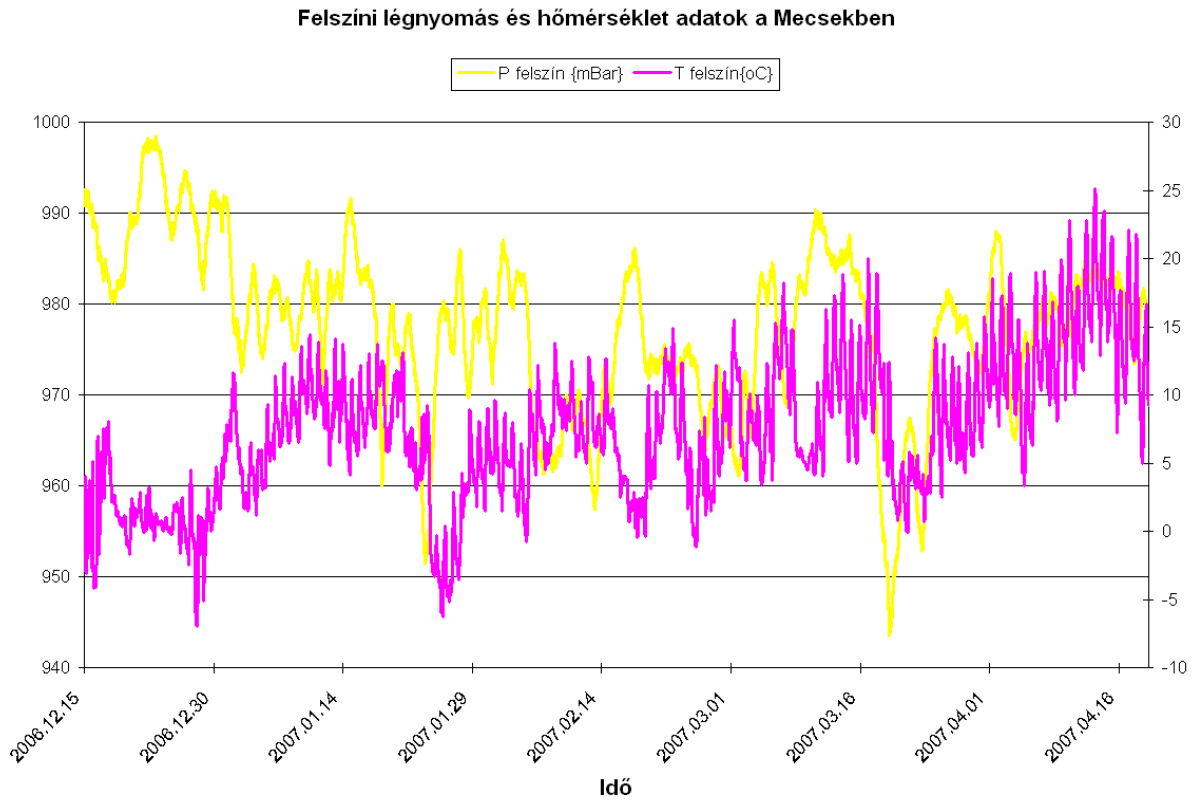
A grafikonokból láthatjuk, hogy idáig már alig ér el a felszíni időjárás-változás hatása. Ennek oka, hogy a mérési pont igen távol esik a barlang bejáratától. Határozott légáramlást így nem tudunk kimutatni a mérésünk alapján. Ha a felszínen a hőmérséklet 10 C° fölé emelkedik, vagy 10 C° alá süllyed a barlangi huzat iránya rendszerint megváltozik. Ez az irányváltás a radon szintben is meg szokott mutatkozni. A felszíni hőmérséklet (3. ábra) többször is elhaladt a 10 C° -os értéknél (pl: március közepe, április eleje), de ennek határozott hatása nem látszik a fülke radon szintjének változásán (2. ábra). Ezt támasztja alá az a tény is, hogy kutatások alkalmával a friss levegő igen gyorsan elhasználódik a végponton, s feldúsul a légzésből származó CO_2 . Ha összevetjük a légnyomás-hőmérséklet-radon görbéket, láthatjuk, hogy a radon szint mégis inkább a felszíni hőmérséklet változásával korrelál. Elsimítva és késleltetve ugyan, de tükröződni látszik a hőmérséklet változása a radon görbéjén (2. ábra). A radon koncentráció a végponton viszonylag stabil ebben a téli időszakban: $6\text{-}8\text{ kBq/m}^3$.

Szembetűnő jelenség a grafikon „szőrözöttsége”, a stabil értéktartomány körüli széles és intenzív szórás. Ezt első gondolatra a napi hőmérséklet ingadozásával magyaráznánk, de ha megnézzük egy részletesebb, rövidebb időszakot (4. ábra, 5. ábra), láthatjuk, hogy radon

kilengései ennél gyakoribbak. Így ezt jelenleg nem tudjuk magyarázni, talán a mérőműszer sajátossága, érzékenysége. Viszont jól látszik, hogy a radon 2 nap késéssel trendszerűen követi a hőmérsékleti görbét, tehát a felszíni levegő 2 nap alatt éri el a végpontot.

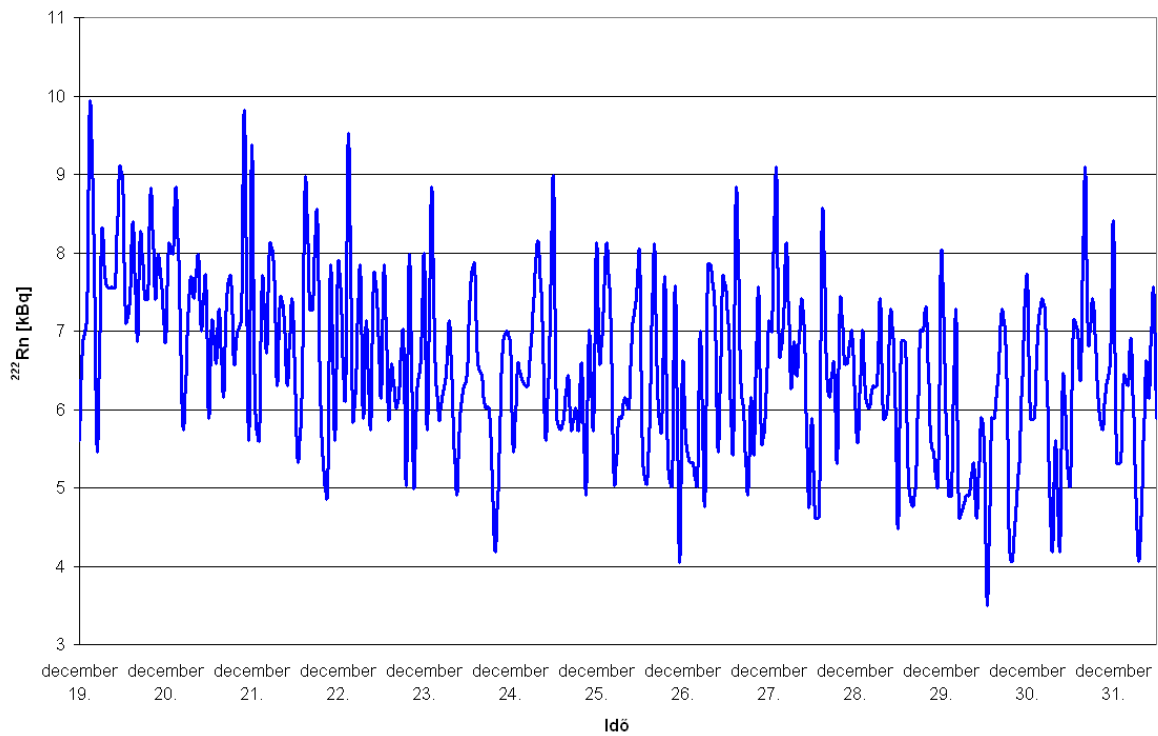

2. ábra: Trió-barlang Agyagos-ágában mért radon koncentráció

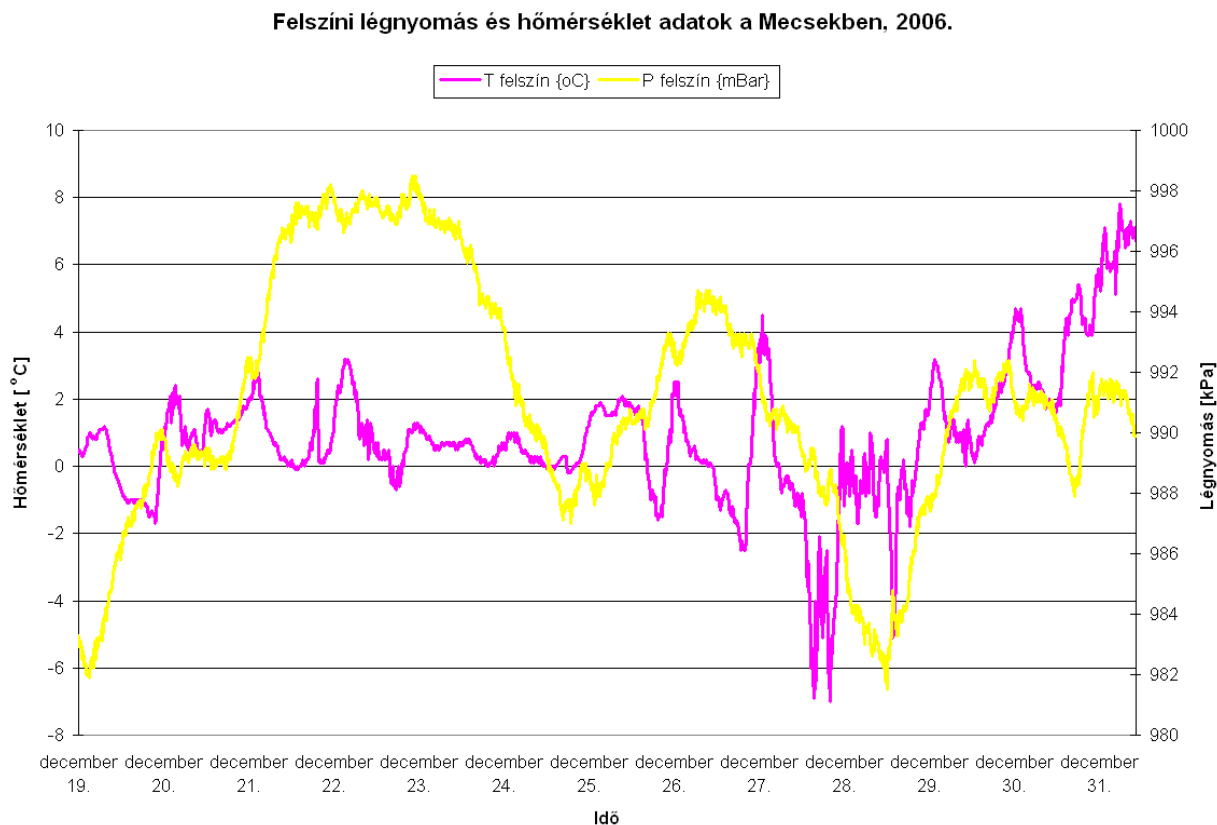

3. ábra: Légnyomás és hőmérséklet alakulása, V. üzem

Mecsek, Trió-barlang, Agyagos-ág, utolsó terem 2006.

4. ábra: Trió-barlang Agyagos-ágában mért radon koncentráció, 2006. december

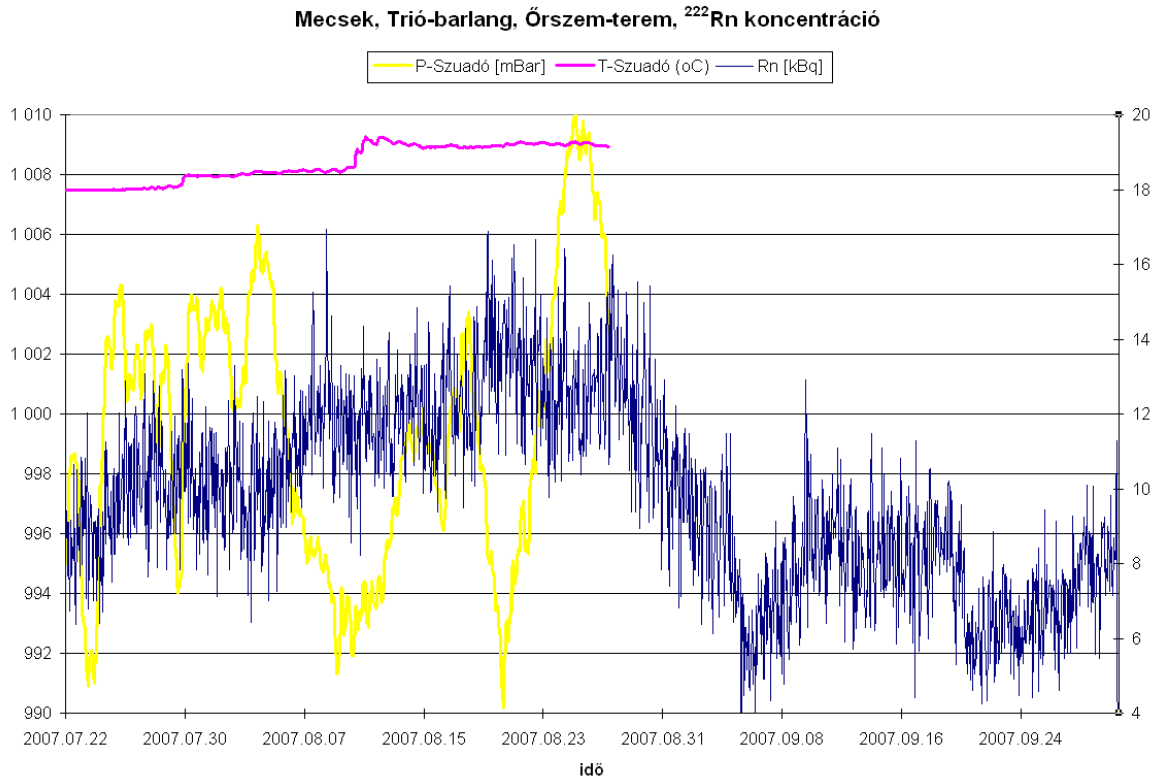
5. ábra: Légnyomás és hőmérséklet alakulása, V. üzem, 2006. december

A *Trió-barlang Őrszem-termében* 2007. július 22-től szeptember 30-ig mértünk. Ez a terem ugyan még nem a *Vizes-ág* végpontja, de már igen messze van a bejáratától távolságra és mélységre egyaránt. Az 1 csatornás detektort a barlang falára helyeztük el, víztől védett helyre. A mérőszorozat a nyári meleg időszakra esik. Még szeptemberben sem esett a felszíni hőmérséklet tartósan $10\text{ }^{\circ}\text{C}$ alá.

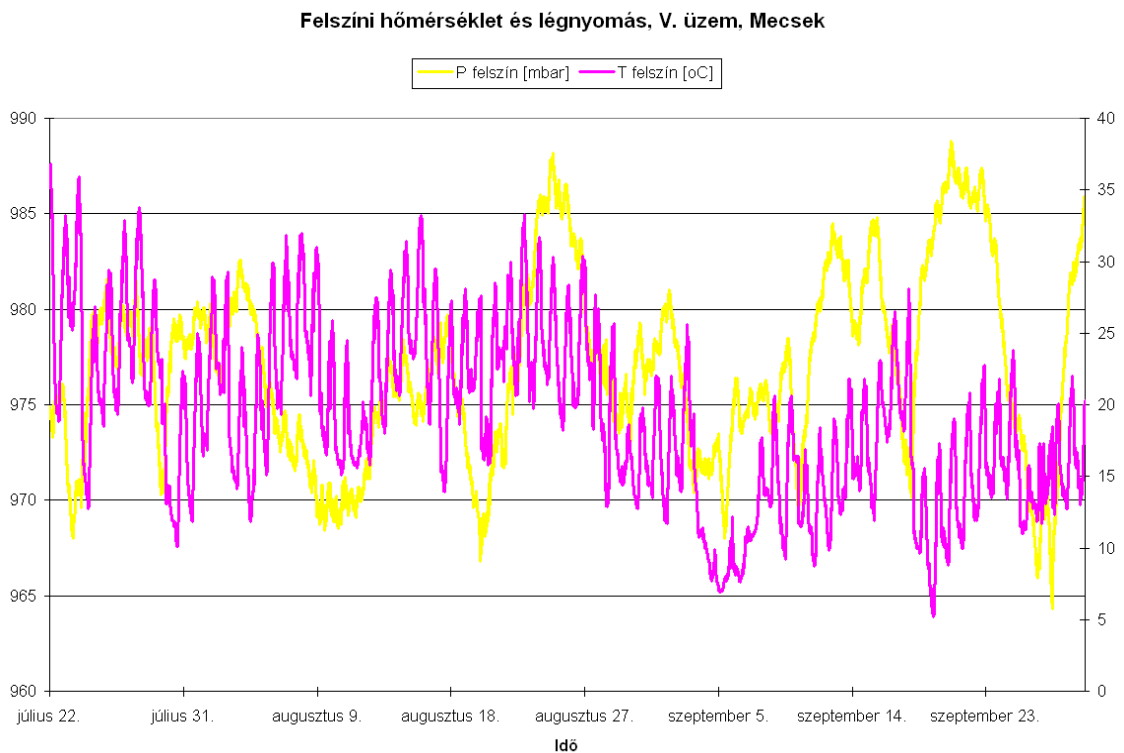
A 6. ábrára a *Trió-barlangban* mért radon koncentráció mellé feltettük a *Szuadó-barlangban* azonos időszakban mért hőmérséklet és légnyomás értékeket. A barlangban mért légnyomás és a felszínen mért légnyomás (7. ábra) gyakorlatilag azonos futású, ahogyan az várható volt. A barlangban mért hőmérséklet azonban a *Szuadó-barlangba* a felszínről befolyó patak hatására nem a felszíni hőmérsékletváltozást mutatja. Így ezt a *Trió-barlangban* mért radon értékelésénél nem lehet figyelembe venni.

Ha összevetjük a radon adatokat (6. ábra) a felszíni hőmérséklet és légnyomás adatokkal (7. ábra), láthatjuk, hogy itt is a hőmérséklet változását követi a radon. A légnyomással kevésbé mutat egyértelmű kapcsolatot. Bár július végén még nem látszik igazán, de augusztusban és főleg a hónap végi intenzív hőmérséklet csökkenés nagyon szépen tükröződik az *Őrszem-terem* radon adataiban. A radon koncentráció ebben a teremben a nyári időszakban 9-14 kBq/m³, majd a hőmérséklet csökkenést követően 6-9 kBq/m³, hasonlóan a téli időszakban mérthez. Tehát a *Trió-barlang* belsőbb termeiben nyáron magasabb radon koncentráció tapasztalható.

A kérdés természetesen az, hogy a két végponton túl van-e tágasabb járat, esetleg nagyobb üreg? Erre a választ az előző két mérési sor alapján még nem tudjuk egyértelműen megadni. A radon koncentráció viszonylag magas mindkét végpontnál. A légnyomásra nem, de a felszíni hőmérsékletváltozásra szépen reagál a radon szint. Tehát huzatról nem beszélhetünk, csupán több napos lassú légmozgásról, légcseréről. A végpontokon túl ezért nem számítunk közeli tágasabb járatszelvénnyre.

6. ábra: Trió-barlang, Őrszem-terem, radon koncentráció

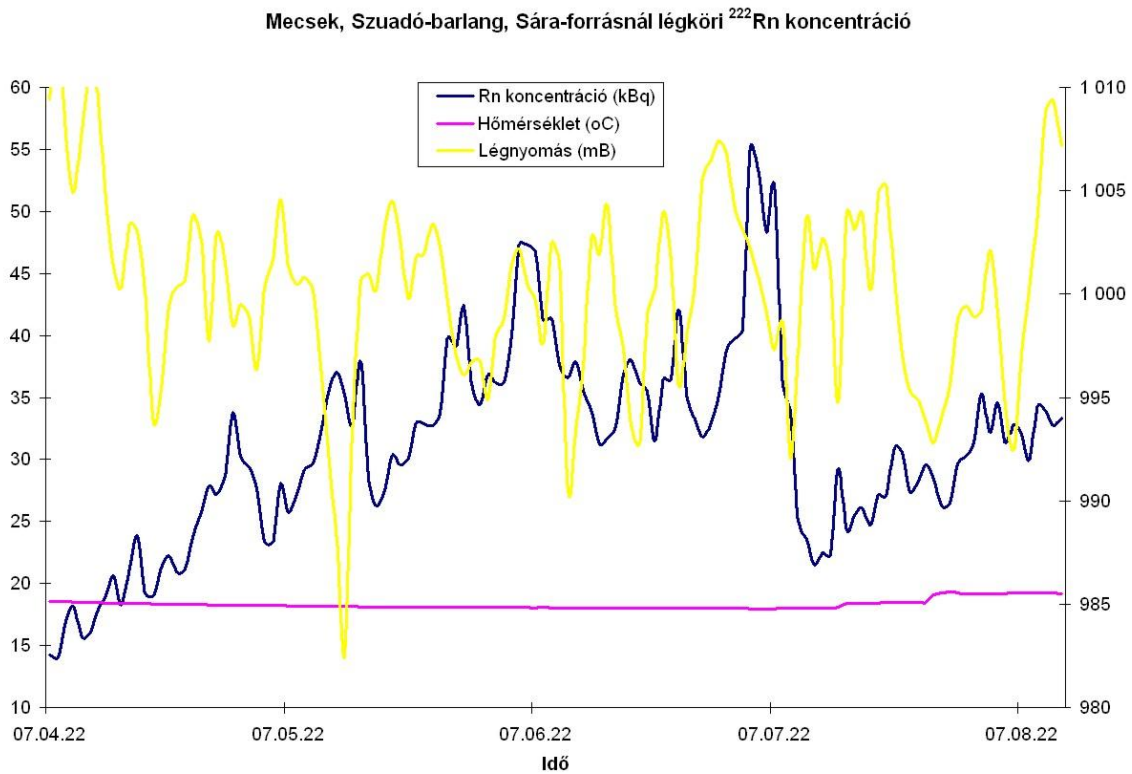
7. ábra: Légnyomás és hőmérséklet alakulása, V. üzem

A *Szuadó-barlangban* a *Sára-forrásnál* mértünk 2007. április 14. és augusztus 27. között egy 3 csatornás Dataqua radonmonitor segítségével (gyári szám: 417). A mérési pont a barlang bejárati szűk, réteglap mentén futó első szakaszát követő második szakasz elején található, tehát már lényeges távolságban a bejárattól. Innen a járat már lényegesen tágasabb. Az ezután következő járatszakaszokat már nem csak a felszínről érkező patak erodálja, hanem egy állandó hozamú barlangi forrás is. A méréssorozat több mint négy hónapot ölel fel. Nagyrészt azonban nyári mérésnek tekinthető.

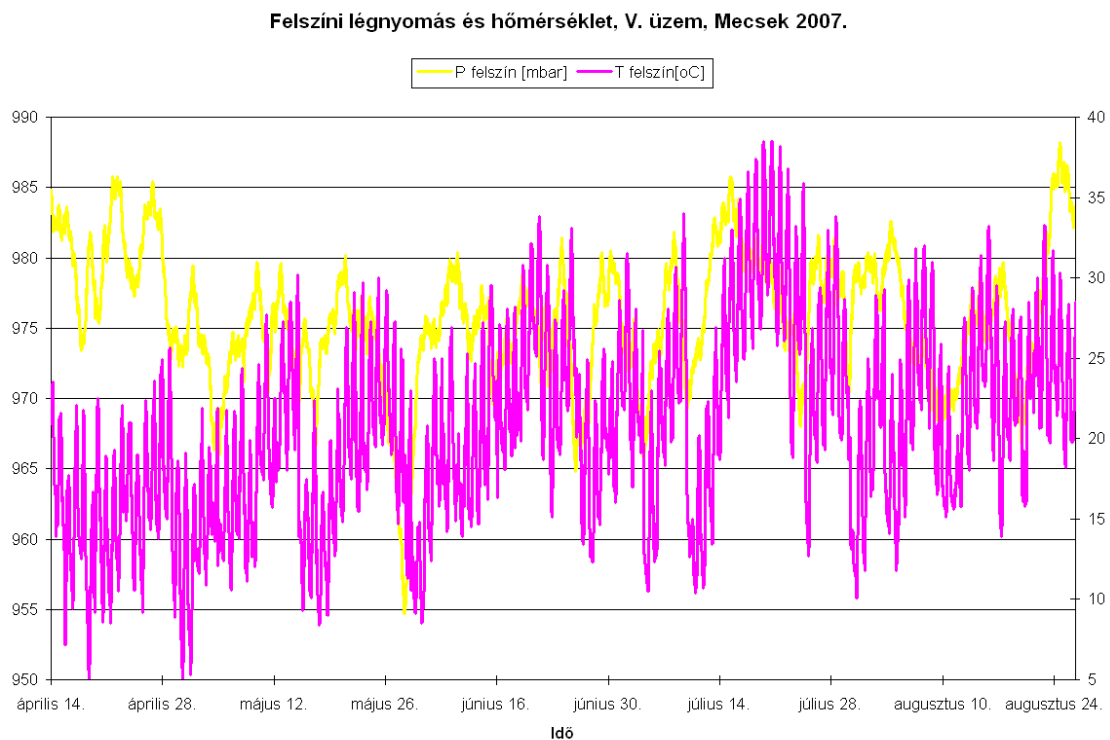
Ha elemezzük a barlangban mért hőmérséklet, légnyomás és radon adatokat (8. ábra), láthatjuk, hogy a radon szint a telepítést és a barlang bezárását követően határozottan emelkedik. Ez huzatmentes nyugodt kiáramlásra utal. A kezdeti 14 kBq/m^3 után az 55 kBq/m^3 -t is meghaladja. Mindenképpen igen magas értékeknek tekinthetjük. Figyelembe kell azonban venni, hogy a mérés helyszínén fakad a *Sára-forrás*, amely minden időjárási körülmények között állandó hozamú ($\sim 5 \text{ l/perc}$), s valószínűleg egy függő karsztvíz lencséből táplálkozhat. Az itt megjelenő víz jelentős mennyiségű vízben oldott radon tartalommal rendelkezhet. A víz kilépésekor ennek egy része radon gáz formájában a barlang légterébe szökhet. Feltételezésünk szerint ez emelheti ilyen magasra a mért értékeket. A július 22-én tapasztalt 30 kBq/m^3 -es radon szint csökkenésnek az oka pedig az volt, hogy a nyári táborunk megkezdésekor a patakot betereltük a barlangba. A felszínről érkező víz és a vele együtt mozgó alacsony radon tartalmú levegő hígította fel a mérési pontnál a légteret. A görbéket összevetve itt is megállapíthatjuk, hogy a radon szint inkább a felszíni hőmérséklet változását követni, s kevésbé a légnyomását (9. ábra).

A barlangban mért hőmérséklet viszont nem a felszíni hőmérsékletváltozást mutatja. A barlang bezárását követően egy állandó, de lassú, néhány tized fokos csökkenést mutat, s csak a felszínről befolyó patak hatására kezd emelkedni. Itt két lépcsőt is láthatunk a hőmérsékletben, amelyek a kutatást végzők barlangi mozgásával hozható összefüggésbe.

Mindkét barlang és mindhárom mérési pont esetében elmondhatjuk általánosan, hogy a radon értékek viszonylag magasak. A radon elsősorban a felszíni hőmérséklet változására reagál, s kevésbé a légnyomására. A mérési pontokon gyenge a légmozgás, határozott huzatot nem tapasztaltunk. A légsere néhány nap alatt azonban mégis megtörténik. Mindegyik *Szuadó-völgyi nyelőben* szeretnénk a bejárati zónában is mérni, a bejárati légmozgás megfigyelésének céljából.

8. ábra: Szuadó-barlang Sára-forrásánál mért radon koncentráció

9. ábra: Légnyomás és hőmérséklet alakulása, V. üzem

2. A Gilisztás-barlang feltárásának elméleti háttere

A nagy nyári kutatótáborunk előtt néhány megfigyelés alapján arra gondoltunk, hogy már csak kis erőfeszítés szükséges ahhoz, hogy a **Gilisztás-barlangban** a régebben ismert végponton túljussunk, és hasonlóan a Trió- és Szuadó-barlangokhoz, egy tágasabb járatba jussunk. Ezért a kutatás célpontjául ezt a barlangot tűztük ki nyár végére, és a feltételezéseink beigazolódtak.

A Gilisztás-barlang kutatása 1969-ben kezdődött. Vass Béla vezette Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal barlangkutatói bontották meg a Szuadó-völgy nyelőit, de csak néhány méter mélységig jutottak bennük, s hamar továbbálltak. Ekkor a barlang még a Szuadó-völgy 2. sz. nyelője nevet viselte.

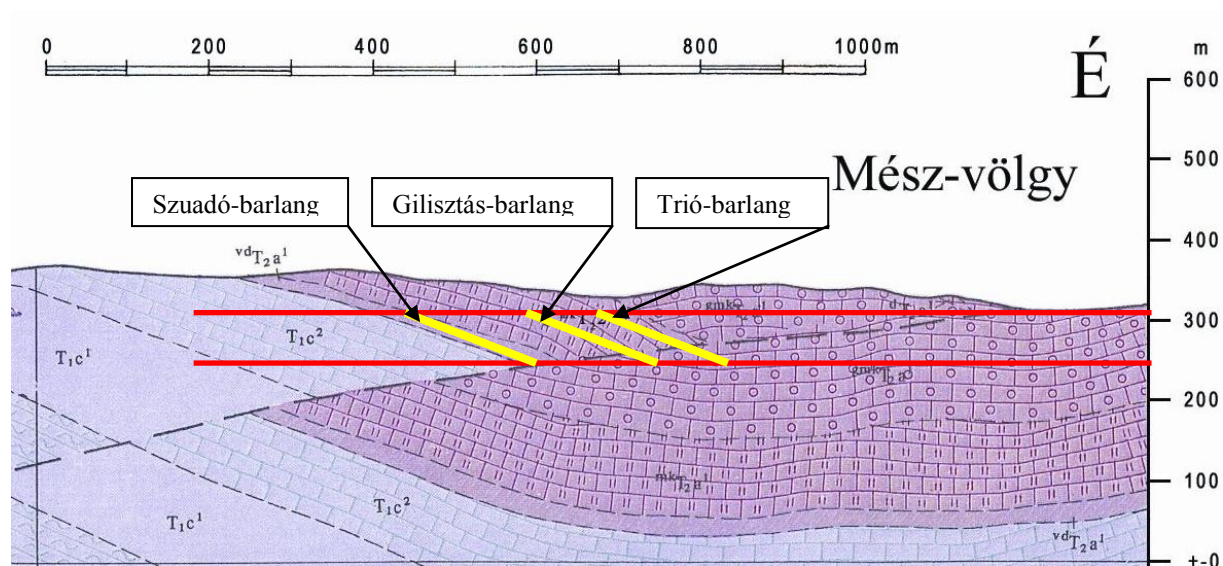
A Tarnai Tamás vezette Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület (akkor még JATE BCS) 1996-ban újra bontani kezdte a felszínig feltöltődött Gilisztást, miután a Szuadó-barlangban elért kezdeti sikereket követően lassabban haladt a feltárás, s a társaság más munkaterület után nézett. A Szuadóból elterelt patak következő elnyelődési pontja a patakmederben a Gilisztás. Mintegy másfél év feltáró munka eredménye volt a -18 m-es mélység és a 28 m-es barlanghossz. A nehézséget akkor a Csipkés utáni szűkebb járatszakasza okozta. Ezzel lezárult a barlang kutatásának második időszaka. Az egyesület tagjai visszavezették a patakot a Gilisztásba, s kezdetét vette 1997. tavaszán a Trió-barlang feltárása. A Gilisztás bejáratig újra feltöltődött, s mintegy tíz évre megint álomba szenderült.

Az évek során a Trió két végpontja és a Szuadó végpontja jelentették a prioritást. Bár szép eredményeket értünk el bennük, átütő sikert, a nagy bejutást nem hozták meg. Több éve érlelődött a gondolat, amelynek elkötelezett híve főleg Tamás volt, hogy újra meg kellene bontani a Gilisztást. Analógiának mindig a másik két nyelőt, azok morfológiai hasonlóságát hozta fel. Azonos kőzettani, tektonikai, klimatológiai, hidrológiai körülmények között, azonos geológiai korban kialakult nyelők hasonló barlangmorfológiai jegyeket kell hordozzanak. Tehát van mit keressünk a nyelőben, csak kitartóan bontani kell.

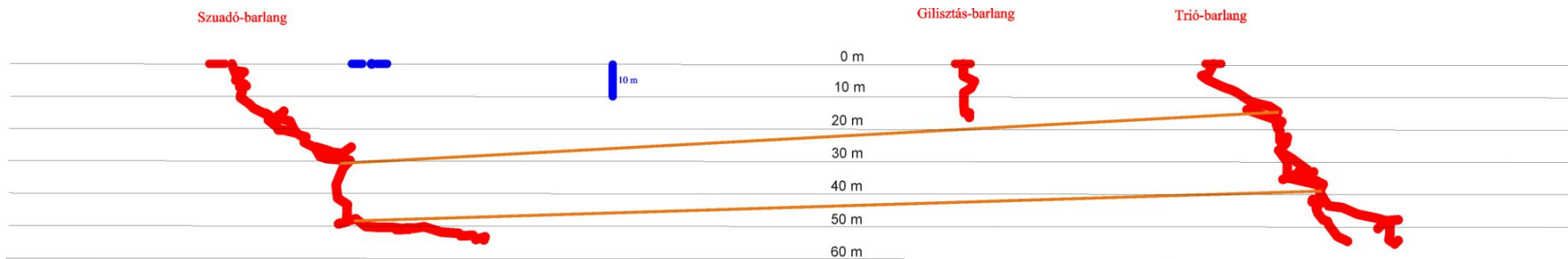
2007. évelején néhány érdekes megfigyelés felkeltette az érdeklődésünket, erősítve bennünk Tamás véleményét. A Szuadóban a Nagy-akna bevezető rétegei közel vízszintesen (kibillenés

okozta 20-25 fok dőlés É felé) helyezkednek el. A Nagy-akna tetejében látványosan függőlegessé válnak, majd az aknából kilépve egy töréssel hirtelen visszatérnek a már említett közel vízszintes rétegződéshez. Nyilvánvaló, hogy az akna kialakulásában döntő szerepet kapott az ezt kiváltó elmozdulás, a rétegek helyzete. Az akna előtt és után a járatszelvény lényegesen keskenyebb, enyhébb lejtésű. Lejjebb az 56-os folyosóban, annak É-i oldalában masszív mészkőbreccsát figyeltünk meg. A Trióban az aknasor alján Dr. Konrád Gyula megfigyelései és Kopasz Imre szakdolgozata alapján rétegtani tagozatváltás feltételezhető. Ennek érdekessége, hogy az idősebb tagozat van felül, s a fiatalabb alul, ami fordított rétegtani elhelyezkedést jelent. Ez összecseng a MÁFI 1970-es földtani térképszelvényével (1. ábra), ahol fúrásokból egy határozott feltolódást rajzoltak ki. Ezeket a megfigyeléseket pontosan értelmezni csak egy gondos kőzettani vizsgálsorozat elvégzése után lehet, de már most megállapítható, hogy a feltolódás okozta gyűrődés, elmozdulás együttesen hatott mindhárom nyelőre, pontosabban preformálta azok kialakulását. Ha ez így van, akkor Tamásnak igaza van, s valóban feltételezhető a Gilisztásban egy közel függőleges, szélesebb szelvényű járatszakasz. Tehát bontása nem értelmetlen, sőt, az új végpont a nagy bejutás lehetőségét is magában hordozza. Kiszerveztettük a Szuadó és a Trió aknáinak összekötésével azt a zónát, ahol a Gilisztás aknája várható. Ez -20 m és -40 m között rajzolódott ki (2. ábra). Eszerint, a korábbi -18 m mélyen levő végpont alatt néhány méterrel (2 m) aknának kell következnie. Ez szerencsére be is igazolódott.

Mivel a másik két barlang végpontjain a feltárás iránti lelkesedés alábbhagyott, az erőforrásokat a Gilisztás bontására átcsoportosítottuk. A 2007-es nyári tábor vezetését Tamás vállalta fel. A hatalmas erőbedobás hatására, a felszínig feltöltődött Gilisztás a tábor végére - 50 m mélységig, s közel 100 m hosszúságban feltárult. Azóta megtörtént a barlangban a járatbiztosítás, a kötélpálya kiépítése. Jelenleg zajlik a Csipkésbe szánt létra engedélyeztetése, a levegőztetés kiépítése, s a végponti hígagyagos, szűk végpont bontása. Tervezzük jövőre a bejárat lezárását és a barlang részletes feltérképezését is.

1. ábra: Földtani szelvény részlet, MÁFI 1970. alapján

2. ábra: A három nyelő hossz-szelvénye (2007. eleje, Ország J.)

3. Barlangok világa kiállítás

2007 nyarára készült el egyesületünk barlangász bázisa, a **Mecsek Háza**, melynél célunk volt, hogy ne csak önző módon önmagunknak tartsuk meg, hanem bemutatóhelyként is működtessük. Feltett szándékunk, hogy a házunkba betérő turista, érdeklődő kicsit bepillantást nyerhessen a karsztok, barlangok csodálatos világába, és a házat elhagyván újabb információkkal, érdekességekkel legyen gazdagabb, s így talán legközelebb kedvet érez a föld mélyére is bekukkantani, nagyobb tisztelettel és csodálattal nézve a természet eme kincseire. Összel terveztük a ház, mint bemutatóhely átadását is, ezért adott volt a feladat, hogy egy olyan kiállítványt állítsunk össze, ami nem csak **poszterekből**, tájékoztató ábrákból, képekből, leírásokból áll, hanem egyesületünk tagjai és más szimpatizánsok által felajánlott **közeteket**, **ásványokat**, **kövületeket** is kiállítottunk – természetesen tematikusan üveges vitrinekbe rendezve. A kiállított darabok mindegyike vagy bontási törmelékből származik, vagy bányaudvarokban (pl a Nagyharsányi kőfejtőből) gyűjtött példányok.

Ugyanakkor elkészült egy 4*2,5 méteres **térképfüggöny** (eltakarva a konyhánkat), melyen a Mecsek barlangjait tüntettük fel, ezzel is bemutatva, hogy a Mecsekben nem csak az Abaligeti-barlang létezik.

Készítettünk egy **interaktív játékfalat** is, mely a gyerekek karsztos, barlangos tudását hivatott elmélyíteni.

Ebben a fejezetben részben ezt a kiállítványt mutatjuk be.

Másrészt az egyesületünk által kutatott barlangok illetve néhány egyéb orfűi helyszín mellé fa **tájékoztató táblákat** tettünk ki, tájékoztatva a turistákat a barlangokról, karsztokról. Ezeket a táblákat mutatjuk be.

Az alábbi tematikában készültek **poszterek** (néhányike 1,2*1,4 méteres nagyságban):

- Karsztjelenségek
- Magyarország barlangjai
- A Mecsek barlangjai
- Barlangi képződmények
- A barlangok élővilága
- A barlangok klímája
- Egyesületünk bemutatása

A vitrinekben kiállított ásványok, közetek kategorizálása:

- Hidegvizes barlangi képződmények
- Hévízes eredetű barlangi képződmények
- Fossziliák

Interaktív játékfal:

A játékfal az erdei iskolánkban illetve gyerektáborainkban résztvevő gyerekek tudásának elmélyítésére készült, amellyel, hogy a kiállítás ékes darabja. A gyerekek a kérdésekre adott válaszokkal ellenőrizhetik le, hogy helyes vagy helytelen a válaszuk. Ha a helyes válasz mögötti gombot nyomják meg, akkor a grafikán felvillan az adott objektum (pl. az 1. kérdésnél: „Hogy kerül az elefántláb a barlangba? Olyan cseppkőoszlop amely alól a víz kimosta a talajt.”, esetünkben felvillan az elefántláb a grafikán. Ha a helytelen választ nyomják meg, akkor csipogva, piros lámpa jelzi a nem nyert feliratnál a nem tökéletes választ.

A kiállításról bemutatunk néhány fotót, illetve a posztereket, függönyt, meg a játékfal szövegét a következő oldalakon lehet megtekinteni.

Barlangok világa kiállítás:

Térképfal:

A játékfal működés közben:

4. Tájékoztató táblák

Az alábbi tematikában a következő helyszínekre kerültek kihelyezésre tájékoztató táblák:

- Mecsek Háza geológiai bemutatóhely és barlangi turizmus központja néven 2 tábla is készült, melyen bemutatjuk a feltáró és tudományos barlangkutatót, a sportbarlangászatot, barlangterápiát, oktatást. A táblát a felépült házunkhoz helyeztük ki.

- Barlangkutatók táborhelye és esőbeállója néven a Szuadó-völgy vízfolyásait, illetve a táborhely környezetét mutatjuk be, a tábla pedig a Szuadó-völgyben található

- A Trió-barlangnál pedig a Trió-barlangról készült egy ismertető tábla

- A Szuadó-barlangnál a Szuadó-barlang feltárásának történetét mutatjuk be
- a Vízfő-forrásbarlangnál kihelyezett táblán a barlang rövid történetével illetve a környék látnivalóival ismerkedhetnek a látogatók
- a Malomrét alján (a Mecsek Házától 350 m-re, a Kis-tó strandja közelében) Orfű 3 idegenforgalmi barlangjairól lehet több információt megtudni
- a Mecsek Háza alatt fakadó Pécsi barlangkutatók forrásánál a forrásról és a régi barlangkutató házról találunk néhány információt

Dokumentációs tevékenység

Ország János, Szőke Emília

2007-ben, a sikeres barlangfeltárásainknak valamint újabb bejárásainknak köszönhetően szükségessé vált mindhárom kutatott **barlangunk leírását** frissíteni.

Összeállítottuk egyesületünk eddigi életében készült cikkek, tanulmányok jegyzékét, ezt a **publikációs listát** szeretnénk megőrizni az utókornak.

1. Szuadó-barlang

A Szuadó-barlang (kataszteri száma: 4120-69) a Nyugat-Mecsekben, a Szuadó-völgyben, az Orfői Vízfő-forrásbarlangtól mintegy 2,78 km-re délre található a völgytalp keleti szélén. Koordinátái: $Y_{EOV} = 580676$ $X_{EOV} = 86041$ $Z_{Bf} = 303$ m. A barlang védettségi foka: kiemelt jelentőségű. Hossza 345,39 m, mélysége -51,82 m, ezzel a Mecsek negyedik leghosszabb és negyedik legmélyebb barlangja. Megközelítése a Pécs – Abaligeti műútról délnek letérve a kék +-en gyalogolva a legegyszerűbb.

A Szuadó-nyelő az Orfői Vízfő-forrásbarlang vízgyűjtőterületéhez tartozik, s a Jakab-hegy felől érkező Orfői-patak vizét vezeti a mélybe. A patak átlagos vízhozama 200 l/perc, árvízi vízhozama 500-1000, de akár 3-4000 l/perc is lehet. A barlang pontosan a Hetvehelyi Dolomit Formáció Viganvári Mészke Tagozata és a Misinai Formáció Csoport Rókahegyi Dolomit Formáció határfelületén alakult ki. A Rókahegyi Dolomit a Szuadó-völgyben erősen földes, makroszkóposan inkább homokos-agyagos márgának tűnik, mint dolomitnak. Ezzel szemben a Viganvári Mészke a dolomithoz képest nagyon kemény kőzet. Vékonyréteges, sokszor lemezes, egészen sötét színű, bitumenes és erősen kovás kifejlődésű mészke. A járatok alsó része általában szűk és éles peremekkel, bemaarásokkal jellemezhető eróziós formákban gazdag mészkeből, míg a járatok felső része tágas, inkább horizontális, mint vertikális megnyúlású, eróziós formákban szegény dolomitból áll. A barlang elsősorban közethatáron, rétegek mentén alakult ki, de preformációjában a tektonikai vonalak is szerepet játszottak. A járatok fő iránya a területre jellemző ÉK-DNy-i haránttörések irányát követi.

A Szuadó-barlang 5 részre tagolható:

1. Bejárati szakasz
2. Felső, hasadékbarlang jellegű szakasz
3. Középső szakasz, Csobogás-teremtől a Nagy-aknáig
4. Nagy-akna
5. Nagy-akna utáni patakos szakasz

1.1. Bejárati szakasz

Az 1994. októberében és decemberében kibontott Szuadó-nyelő a nemkarsztos vízgyűjtő területről a karsztra érve az első víznyelő. A víz itt egy kb. 1,5 m hosszú és 0,5 m magas dolomitszikla alatt tűnt el, mielőtt a patakot a feltáró munka érdekében a lejjebb található inaktív nyelőkbe tereltük. A barlang bejáratát kőfallal biztosítottuk az árvízi betörésektől, és egy vízszintes helyzetű acélajtóval lezártuk.

A Szuadó-nyelőt kitöltő törmelékösszlet viszonylag vékony, mintegy 1-3 m vastagnak bizonyult. A törmelék osztályozatlan, a bejárat felett álló hatalmas több tonnás tömbtől az egészen apró kavicsig minden méretű közettörmelék megtalálható közöttük. A víznyelőben a felszíntől 2 méterre már teljesen tisztára mosott, csak karbonátos kőzetdarabokból álló, éles peremű közettörmelék fordult elő, melybe a felszínről behordott homokkő-kavicsok ékelődtek. E kavicsokat már itt mangánkéreg vonta be. A nyelő törmelékeiben kőzetdarabokat és mangánkéreges kavicsokat összecementáló cseppkőbekéregzések is szép számban előfordultak. Ez arra utal, hogy a nyelő életkora több ezer éves lehet, mivel ilyen vastagságú és tisztaságú kalcitkéreg kialakulásához mindenképpen hosszabb idő és megfelelően tágas és állékony, üledéktől mentes üreg kellett.

Ehhez a szakaszhoz a nyelő törmelékhalmozában elhelyezkedő, de a már betömedékelt *Bejárati-árok*, *Bejárati-kuszoda* és *Vakjárat*, illetve a még most is szabadtérrel rendelkező *Forduló* és a mai bejáratot jelentő, de jórészt már szálkőzetben kialakult *Polcos-terem* tartozik.

A *Polcos-terem* bejárati szakaszhoz való sorolását a felszínhez közeli helyzete, a *Hasadéknál* magasabb elhelyezkedése és a részbeni törmelékes felépítése indokolja. Ez a barlang legmagasabban kialakult természetes ürege. Felső vége egy méter híján a felszínre nyúlik, így itt csak vékony üledéktakaró fedi. Azonban ez a tömör szálkőzet és mederhordalék-törmeléket tartalmazó, mátrixában homok és kőzetliszt frakciójú, alluviális üledékréteg is elég volt arra, hogy nem itt, hanem 1.5 -2 m-rel távolabb, az első bontási ponton lépjen be a patakvíz a barlangba, és az omladékban haladva csak később törjön be a *Polcos-terem* alsó szakaszába. A "terem" mintegy 7.5 m hosszú, lefelé – a víz eróziós energiájának növekedésére utalva – szélesedő, a bejárat közelében laposabb és szűkebb, lejjebb megközelítőleg kör keresztmetszetű és tágasabb. Alsó vége 5.5 m-rel van a völgytalp alatt. Itt kb. 1.4 m átmérőjű a járatkeresztmetszet. Fedője, fekéje és déli oldalfala szálkőzetben alakult ki, északi oldalfalát pedig nagyméretű, összetöredezett, de helyükből csak épphogy kimozdult blokkok alkotják, közéjük ékelődő kisebb szálkőzet törmelékkel. A terem fekéjén közepes méretű, a talptól

elvált, igen éles víz marta formákat hordozó szikladarabok helyezkedtek el. Ezek között fekete vas- és mangán-oxid kéreggel bevont mederkavicsok feküdtek. Egyéb barlangi képződményeket a *Polcos-teremben* nem találtunk. A járat végén egy részben eltömődött 10-20 cm-es, a teremmel csak kis szöveget bezáró, közel É-D-i irányú, a *Hasadékban* folytatódó repedés jelentette a folytatást.

Morfológiája és méretei arra utalnak, hogy részleges inaktivitása (mert természetesen felső végén jelentős szivárgással kell számolnunk), viszonylag új keletű, amiért a legnagyobb kapacitású és időben legtartósabban – bár mint a példa is mutatja szakaszosan – működő nyelőjáratnak kell tekintenünk.

1.2. Felső, hasadékbarlang jellegű szakasz

A második szakasz egy jellegzetes, közel függőleges szűkülettel kezdődik, ez a *Postaláda*. Ezen keresztül jutunk a *Hasadékba*, amely egy jól kimutatható gyűrődés mentén alakult ki. A gyűrődésben résztvevő kőzetekben a gyűrődés tengelyén más-más szintekben elhelyezkedő rétegekben eltérő térrövidülés, illetve tágulás következik be, ami puhább kőzetekben plasztikus alakváltozással, keményebb kőzetekben pedig összetöredezéssel járhat. Így feltehetőleg a területet ért gyűrődés következtében a Viganvári Mészke és a Rókahegyi Dolomit réteghatárán a deformációval együtt elcsúszás is történt, ami a puha és kevésbé kötött dolomit fellazulásával, összetöredezésével járt, ami azután könnyen erodálódhatott. A *Hasadék* mintegy 11 m hosszú, hosszmeteszében hullámosan változó magasságú. A legmagasabb a *Bázispontnál* (3 m), a legalacsonyabb a *Nadrágszaggatónál* (alig 20 cm). A hasadék síkja pontosan K-Ny-i irányú, így É-i dőlésű. A dőlésértékek a járható szakaszokon 45-75° között változnak, felfelé meredekebbé válnak, lefelé egyre laposodnak. A *Csobogás-teremben*, ameddig követni lehet a hasadék lefutását, már alig több mint 10°, a felszínen a Bejárati-árokban pedig közel 80°-os a rétegdőlés. A bejáratától 6-8, majd 12-14 m-re található kőzetkibúvásokban pedig egyre kisebb dőlésértékek mérhetők.

A barlang felső szakasza az eróziós formákat, némi cseppkőbekéregzést és mangánkérges kavicsot nem számítva jelentős barlangi képződményekkel nem rendelkezik. A járatok álfenekét a *Nadrágszaggatóig* víztiszta eróziós formákat mutató szálkőzet, szintén tisztára mosott, főleg a fedő és a fekü közül kiszakadt kőzettörmelék és néhány mangánkavics alkotja. A szűkület után agyagos kőzettörmelék borította az aljzatot, azaz a beömlő patak vize még a *Nadrágszaggató* előtt elnyelődött, és a hasadékot kitöltő üledékekben folytatta útját. A fedő nagyon laza és könnyen kipergő puha dolomitból áll. A *Hasadék* átlagos szélessége 1 m

körüli, de mind felfelé, mind lefelé elkeskenyedik a járat, a hasadék összehár. A fedőben a *Bázispont* felett és a *Hasadék* K-i végében rányelők találhatóak, melyek tiszta kőzettörmelékekkel kitöltöttek. Ezek felfelé folytatódnak, s legalább 1-2 m-re belátható a lefutásuk. A *Hasadékhoz* a *Nadrágszaggatónál* egy kicsinyke terem, a *Tömedék-terem* kapcsolódik, melyből ember számára járhatatlan keresztmetszetű csatorna nyílik a *Csobogás-terem* irányába, feltételezhetően a hasadék eltömődött részein keresztül.

1.3. Középső szakasz, Csobogás-teremtől a Nagy-aknáig

Ez a szakasz tulajdonképpen a *Csobogás-termet*, a *Gumóst*, a *Cseppköves-termet*, a *Nagyomlást*, az *Álló-termet*, a *Mese-kanyont* a *Sára-forrással és Sára-vízeséssel*, a *Lapos-termet*, és a két utóbbi között a *Gilisztást* és a *Kezes-lábast* foglalja magába.

A járatok nem hasadékszerűek, hanem a karbonátos kőzetekbe bemarkódtak. A *Csobogás-teremtől* kezdve már nem két különböző kőzetből álló réteglap közötti hasadékszerű, hanem általában 1/1-es magasság/szélesség aránnyal jellemezhető járatkeresztmetszet az uralkodó. Az oldalfalak a mészkő lemezessége miatt csipkézettek. Néhol 20-30 cm-es mélységű, hosszú, egybefüggő párkánysorok húzódnak végig az oldalfalakon. A barlang kialakulásának kezdeti stádiumában először a puhább dolomit erodálódott széles, illetve lapos szelvényű barlang keresztmetszetet létrehozva. A barlangfejlődés későbbi stádiumában, amikor már a dolomitban az összefüggő járatrendszer kialakult, megkezdődött a keményebb mészkőbe is a bevágódás. Ettől kezdve a patak eróziós tevékenysége a Viganvári Mészkőre tevődött át. A dolomit csak árvizek idején és főleg a szűk szelvényű járatszakaszokon pusztult időszakosan tovább. A párkányokon minden esetben vastag, agyagos-homokos üledéktakaró található. Ez azt mutatja, hogy a Szuadó-barlang a fejlődésének bizonyos (legalább egy) stádiumában teljesen feltöltött állapotban volt.

Itt jelentkeznek először a klasszikus barlangi képződmények, a cseppkövek, a borsókövek, a különféle kalcitbekéregzések, kiválások. Cseppköveket a *Csobogás-teremben* láthatunk először. Sokféle fellelhetőek a függőcseppkövek, melyek átlagos mérete 5 és 10 cm között van. Sztalagmitok ritkábban, főleg az áradástól is védett, magasabb párkányokon helyezkednek el. A legnagyobb állócseppkő mérete 20 cm (*Fallosz*). A barlang mennyezetén található képződmények között heliktitek is előfordulnak alárendelten. Borsókövel a kutatás során már az omladékban is találkoztunk. Ezek CaCO_3 -ban túltelített légnedvességet tartalmazó barlangi levegő rendszeres áramlására utaltak. Jelenlétük a gyors képződésükre utal, ha az állandóan alakuló, egységeiben malomkőszerűen örlő mozgást végző törmelékben

kifejlődhetnek. Borsókövek legnagyobb mennyiségben a *Csobogás-terem* után található igen szűk járatszakaszon fordulnak elő. Itt a járat felső részén mind a dolomit, mind pedig a mészkő teljes felületét borsókö borítja. Színük egészen sötét barna, és az átlagoshoz képest is matt. Alakjuk deformált, ami az áramló barlangi levegőből való kiválásra utal. A *Gumós* környékén ugyanis a leszűkült keresztmetszetben a gyorsan és folyamatosan áramló barlangi levegő ideális feltételt jelenthet a kiváláshoz.

A *Nagyomlást* követő részen, a talp nyugati oldalán egy közel állandó 5,5 l/perces hozamú, feltételezhetően függő karsztvízből táplálkozó forrás fakad, a *Sára-forrás*. Innentől a járatot aktív vízfolyás kíséri. A patak szemmel láthatóan meanderezni igyekszik, ami a *Nagyomlás* közettörmeléktől mentes oldalán, a *Mese-kanyonban*, illetve a *Lapos-teremben* kitűnően felismerhető. A félkörívesen hajló járatok (meder) hosszabb ívén folyik és végzi pusztító tevékenységét a barlangi patak, mint ahogyan minden felszíni meanderező vízfolyásnál is ez a mechanizmus érvényesül. A *Nagyomlás* patakmedre 5 m hosszban álfenékkel rendelkezik, ami szinte teljesen kalcitból áll. Érdekes kifejlődést jelent a *Mese-kanyon* végén, egy gát mögül kibugyogó víz által lerakott, zezugos, formagazdag, organikus mésztufa képződmények formájára emlékeztető kiválás is.

A barlangi képződmények közül a mangánkérges kavicsok szinte a barlang egészére egyformán jellemzőek, mind víztiszta szabad hordalék, mind pedig eltemetett üledék formájában. A József Attila Tudományegyetem Ásványtani, Geokémiai és Kőzettani Tanszékén végzett RFA vizsgálatok alapján a kéreg összetételében a mangán és a vas dominál. Más magyarországi példák és vizsgálatok alapján feltételezhető, hogy a kiválásában itt is az organikus tevékenység játssza a fő szerepet. A kavicsok túlnyomó része homokkő, elenyésző százaléka pedig mészkő anyagú. Ez a vízgyűjtő területen található kőzetek megoszlására és arra utal, hogy a kavicsok egytől egyig felszíni eredetűek.

1.4. Nagy-akna

A *Nagy-akna* tipikus harangakna. Mintegy 15 m magas és kb. 8x8 m-es alapterületű. Mennyezete kupolaszerűen záródik. Az akna függőleges helyzetben található rétegek között alakult ki. A déli oldalán egy párkány található, melyet a befolyó patak alakított ki folyamatos hátravágódásával. A párkány kb. 5 m magas. Az innen lefutó víz 7,5 m-es szabadeséssel zuhan a kisebb-nagyobb sziklák törmelékéből álló aknafenekre. A *Nagy-akna* tetejébe vezető *Lapos-terem* fedőjében sikerült egy valódi vetőt azonosítani. A vető két oldalán egymással szöveget bezáró rétegek, ezek között pedig agyagos mátrixú, legalább 10 cm vastagságú,

törmelékdarabos vetőbreccsa található. A *Nagy-akna* előtt és után a rétegek közel vízszintes dőlésűek, szemben az aknában tapasztalható függőleges rétegekkel. Feltételezzük, hogy a *Nagy-akna* tulajdonképpen egy feltolódási zóna mentén alakulhatott ki. Képződményeit néhány különböző színű cseppkőcsoport jelenti. Az akna leküzdésére három tagból álló acéllétrát építettünk be. Ennek állapota sajnos már nem kielégítő.

1.5. Nagy-akna utáni patakos szakasz

2000-ben egy kutató akna segítségével, amelyet fával kiácsoltunk, sikerült megtalálni a *Nagy-aknából* kilépő patakot az akna északi falának tövében, amely eredményeképpen először egy 20 m hosszú új járatszakaszt, majd az *I. szifon* 2006 tavaszi áttörését követően újabb 63 m hosszúságú cseppkőves barlangszakaszt tártunk fel. Az új szakaszba a *Nutellás-terem*, az *I. szifon*, az *56-os folyosó*, a *Lóitató*, az *Erdő*, az *Aqua-park*, a *Fátyolkás-terem*, a *Hasfelmetsző* és a *Mosoda* tartozik.

A *Nagy-akna* utáni járat első 5 métere az akna törmelékének és a szálkőfalnak a határán, egy agyagdombon halad (*Nutellás-terem*), majd egy tereplépcsőt követően réteglap mentén szálkő járatban folytatódik. Itt a rétegek már közel vízszintes dőlésűek (10°). Itt csatlakozik be újra a patak jobbról a törmelék alól. A járat hirtelen jobbra fordul, s elérjük az *I. szifont*, ahol tulajdonképpen a réteglapokra merőlegesen halad a patak. A vízbe lógó réteglapokat kellett áttörnünk a továbbhaladáshoz, mintegy 5 m hosszúságban. Az *I. szifon* után a járat újra balra tart, s eleinte réteglapok között halad az alacsony magasságú járat (*56-os folyosó*), majd egy közel függőleges hasadék mentén kitágul. Az *Erdőben* a barlangra eddig nem jellemző cseppkőgazdagság tárul elénk. Elsősorban sztalagtitok, főleg szalmacseppkővek, borsókővek és cseppkőlefolyások láthatók. Több felé mangán kiválás figyelhető meg. Balra a teremben agyagdomb kíséri a patakot. Az *Aqua-park* tulajdonképpen egy szűkület, a talpi réteglapon a patakkal együtt bújunk át a *Fátyolkás-terembe*. Itt kétoldalt agyagrézsü kíséri a bevágódott medret. A *Hasfelmetsző* szűkületét egy agyagos szifonkerülő járatral sikerült kikerülnünk, ezen átbújva jutunk a jelenlegi végpontot jelentő *Mosodába*. A *Mosoda* egy szifontó, nagy mennyiségű homokos és agyagos üledék felhalmozódással, mintegy -1,5 m mély vízzel. A terem ÉK-i oldalában a vízszint alatt 40 cm-el szűk járat sejthető a réteglapok mentén, de egyenlőre nem járható.

A barlang újonnan felfedezett alsó szakasza lényegesen eltér a korábban megismert felsőbb szakaszoktól. Jellemzően aktív patakos járat, s uralkodóvá válik a tektonikai preformáltság. A hasadékrendszer mentén intenzív cseppkőképződés figyelhető meg (szalmacseppkővek,

sztalagmitok). A korábban megfigyelt ÉK-DNy-i irányultságtól eltérően erre a barlangszakaszra az ÉNy-DK-i irány a jellemző.

2. Gilisztás-barlang

A Gilisztás-barlang (kataszteri száma: 4120-70) a Nyugat-Mecsekben, a Szuadó-völgyben található, az Orfői Vízfő-forrásbarlangtól mintegy 2,56 km-re délre a völgytalp nyugati szélén. Koordinátái: $Y_{EOV} = 580\ 693$ $X_{EOV} = 86\ 268$ $Z_{Bf} = 301$ m. Hossza 132,9 m, mélysége -51,14 m, így a Mecsek hatodik leghosszabb és kilencedik legmélyebb barlangja. Szinonim név: Szuadó-völgy 2. sz. nyelője. Megközelítése a Pécs – Abaligeti műútról délnek letérve a kék +-en gyalogolva a legegyszerűbb.

A Gilisztás-barlang egy tipikus B-típusú karsztperemi víznyelő, amely a Jakab-hegy északi oldalának vízfolyásait összegyűjtő Orfői-patak vizét vezeti a mélybe. A barlang a triász anizuszi korú Lapsi Mészke Formációban alakult ki. A víznyelő alatt húzódó barlangszakasz a Szuadó- és Trió-barlang analógiáját figyelembe véve egy komolyabb barlang legfelső, X zónai, szűk keresztmetszetű, felső szakasz jellegű része lehet. Első eredményes bontása (1996–1997.) idején a barlang 30 m hosszúságot és -18 m mélységet ért el, szálkőzetben elszűkülve. Így kutatása, feltárását követően abbamaradt, bár folytatás látszott. A bevilágító lámpáink fényében egy 15-20 cm-es hasadék (szálkő-szűkület) jelentette a továbbjutást. Feltételezhető volt, hogy a szűk részek átbontása után hamarosan bővebb járatkeresztmetszetekkel lehet majd számolni. Ez a szűk, felsőszakasz jellegből középszakasz jellegbe való átváltás a Szuadó-barlang esetében -15 méter, míg a Trió-barlang esetében -12 méter mélységben következett be, így (Tarnai Tamás előzetes becslései szerint) itt is maximum -20-25 méter mélységbe kell lejutni ahhoz, hogy a tágabb járatszakaszokat elérhessük. Tamás véleményét támasztották alá a 2007 tavaszán végzett megfigyeléseink is. Kiszerveztettük azt a zónát, amely kijelölheti a Szuadó-barlang és a Trió-barlang között elhelyezkedő Gilisztás-barlangban a feltételezett tágas, függőleges járatszakaszt, úgy, hogy a két nyelő középső, tágasabb járatszélvényel rendelkező aknáit alul és felül képzeletben összekötöttük. Ez alapján a Gilisztás-barlangban -20-22 m mélységben számíthattunk a járat jellegének kedvezőbbre fordulásával, ami ideális esetben -45 m-ig is tarthat.

A 2007 évi nyári kutatótábor igazolta a számításainkat. -20 m mélységben egy közel 30 m mély (párkánnyal megosztott) aknát tártunk fel. A bontást a felszínig feltöltődött nyelőtől

kellett kezdeni. Az új, eddig még ismeretlen járatszakaszok cseppkövekben szegények. A rétegek sok helyen gyűrtek. A márgás rétegsorok a *Párkány* környékén jelentkeznek, s az akna aljáig láthatók. A barlang tektonikailag preformált, a járatok általában a rétegdőléseket követik. A rétegek első ránézésre kronológiailag helyesen követik egymást. A feltolódásnak nem találtuk egyértelmű nyomát. A jelenlegi végpont az akna aljáról réteglap mentén lefutó kis hasadék-fülkében található. A fülke szemközti fala cseppkölefolys, ami felett egy kis kürtő-szerű járat van. Ez tele van agyaggal. Megnéztük, de nem valószínű, hogy szifonkerülő lenne. A végponti fülkében a víz összegyűlik, s bal kanyarral bekanyarodik a rétegek alá. Nehezen bontható, vizes végpont.

A Gilisztás-barlang szakaszai:

1. Bejárati szakasz
2. Szűk, összekötő szakasz
3. 26-os akna

2.1. Bejárati szakasz

A Szuadó-völgyben észak felé, a patak folyásának irányában haladva a Gilisztás-barlang a második víznyelő. A víz itt a patakmeder nyugati szélén a kövekkel vegyes homokos, agyagos mederüledékben tűnik el áradások idején. Árvízmentes időben az Orfői-patak teljes vízmennyisége a fiatalabb és magasabban fekvő Szuadó-barlangban el tud nyelődni. Tehát a Gilisztás-barlang időszakos víznyelőként funkcionál. A mederüledék alatt mintegy -5 – 6 m mélységig nem található szálkőzet, omladékban haladunk. Ez a szakasz faácsolattal van biztosítva. Az *Ácsolati-akna* alján bejutunk a -7 m mély és 1,5 m széles hosszanti *Csippkés-aknába*. Nevét a közel vízszintes mészkőrétegek (20°-os dőlés déli irányban) kipreparálódott rétegfejeiről kapta. A rétegek az akna felétől függőlegesbe fordulnak, szép gyúrt szerkezet látható. Az akna víztiszta, tektonikailag preformált. Alján karbonáteres a mészkő. Az akna egy törés mentén visszanyúlik a felszín felé, korábban (1996) ott volt a bejárat. A *Csippkés-aknában* egy rozsdamentes létrát helyeztünk el a barlang védelmének és a biztonságosabb közlekedés érdekében.

2.2. Szűk, összekötő szakasz

A második szakasz a két aknát összekötő kuszodából áll. Itt elsősorban a rétegek mentén halad a barlang. A *Csippkés-akna* alján egy 2 m hosszú vízszintes, szűk járat következik (*Bordás*), aminek a végén egy 1,5 m-es jobbra kanyarodó lebújás van. A falon borsókő látható. Ezt követően a réteglapok mentén újabb 4 m hosszú vízszintes járaton mászunk keresztül (*Kiskutyázó*). Itt szintén jobbra elfordul a járat, merőlegesen a réteglapokra. Ez jelentette az 1997-es végpontot. A következő 3 m hosszú járatban, a rétegek szépen gyűrtek. Enyhe bal kanyar után egy átbontott szűkületen átjutva újabb 3 m-es kuszoda következik, a rétegek közel függőlegesek. A végén bejutunk egy fülkébe (*Süni Beach*), amely a balról nyíló *Levi-kürtön* beérkező vizek segítségével tágult ki. A *Levi-kürtő* mintegy 6 m magas, borsókővekkal és cseppkőzászlóval díszített. A zászlón mangán kiválás látható. A *Süni Beach*-ből egy lapos átbújáson jutunk be a *26-os akna* tetejébe. Innen már kötéltechnikai ismeretek szükségesek a továbbhaladáshoz.

2.3. 26-os akna

Réteglapok mentén, laposan kezdődik az akna szádája. Bevezetősár használata elengedhetetlen, mert az akna hirtelen indul, -26 m mély és a rétegek csúsznak. Az akna indítása Y-ból történik, néhány méter után elhúzással találkozunk. A *26-os akna* két részre tagolódik, kb. felénél a *Párkány* osztja meg, ahol meg lehet pihenni, s át is kell szerelni. Az akna felső részének felénél egy átmenő járat keresztezi utunkat, de folytatást nem találtunk egyik járatban sem. Az aknában a rétegek gyűrtek, néhol függőlegesek. Szép cseppkőlefolyás látható a falon. A *Párkányon* óvatosan mozogjunk, mert tele van kötőrmelékkel, s könnyen az alattunk közlekedőkre kotorhatjuk azt. A kipreparálódott márgarétegek először itt jelentkeznek a *Párkány* magasságában. Az akna második fele szintén egy Y-ból indul, kicsit lejjebb egy újabb elhúzás segíti a kötélvezetést. Az akna alsó fele tektonikailag preformált. Az akna második felének elején, a szemközti falon sztalaktitok láthatók. Az akna alján a rétegek általában 20°-ban dél felé dőlnek, bár helyenként hullámosan gyűrtek. Az aljzat szálkő, víztiszta. Déli irányban folytatódik a barlang, egy kis bemárással elérjük a jelenlegi végpontot, a szelvény leszűkül. A talpon vizes agyag-felhalmozódás jelenti a végpontot. Felette még található egy kis keresztasadék jelentős agyag-felhalmozódással és cseppkőlefolyással. A keresztasadék keletnek felfelé tart, de tovább innen sem jutottunk.

3. Trió-barlang

A Trió-barlang (kataszteri száma: 4120-71) a Nyugat-Mecsekben, a Szuadó-völgyben található, az Orfűi Vízfő-forrásbarlangtól mintegy 2,48 km-re délre a völgytalp keleti szélén. Koordinátái: $Y_{EOV} = 580\ 772$ $X_{EOV} = 86\ 347$ $Z_{Bf} = 297$ m. Hossza 255 m, mélysége -55 m, így a Mecsek második legmélyebb és hatodik leghosszabb barlangja.

A Trió-barlang a karsztos és a nemkarsztos közethatáron kialakult víznyelők egyik legtipikusabb példája. A Jakab-hegy északi oldalának vízfolyásait összegyűjtő Orfűi-patak vizét vezeti a mélybe, ami közel 3,5 km²-es vízgyűjtőterülettel rendelkezik. A közethatár néhány 100 m-rel feljebb található a völgyben. A Trió-barlang a triász anizuszi korú Lapisi Mészkö Formációban alakult ki. A barlang előtt még két víznyelő ismert, a Szuadó-barlang és a Gilisztás-barlang, de ezen három nyilvánvaló megcsapolási ponton kívül a patakmederben feltehetően a közethatártól egészen a Trióig jelentős elszivárgás tapasztalható. Mindhárom barlang az Orfűi Vízfő-forrásbarlang vízgyűjtőjéhez tartozik. A B-típusú karsztperemi víznyelők közel egykorúak lehetnek, semelyiknek sincs kitüntetett szerepe, természetes körülmények között a legfelső (Szuadó) mindig aktív, de középvíz felett már nem győzi nyelni a patak vizét, és az továbbfolyik a lentebbi nyelőkbe. A továbbfolyó víz megoszlása a nyelők illetve a túlfolyás között mindig az aktuális feltöltöttség és a vízhozam függvénye.

A Trió-barlang részei:

1. Felső, bejárat szakasz
2. Hármaskő aknasor
3. Agyagos-ág
4. Vizes-ág

3.1. Felső, bejárat szakasz

A Trió-barlang feltárását 1997-ben kezdtük. A barlang felső szakaszára, hasonlóan a Szuadó-barlang Nagy-omlásig terjedő szakaszához, a szűk, vízvezető járatok jellemzőek, 1-2 m-es lépcsőkkel és köztük egyenletes lejtésű folyosószakaszokkal. A járatok két É-D irányú párhuzamos tektonikus vonal mentén alakultak ki, amelyek között az *Ablak* jelenti az összeköttetést. A bejárat szakasz (*Csúszda*) két réteglap között indul. A járatok mindvégig követik a rétegdőlés irányát.

3.2. Hármas aknasor

A *Liftaknát* követő szűk kuszoda után, egy kisebb omladéktömeg átbontásával a barlang kezdeti szűk szakaszából 2001. február 22-én jutottunk be a folytatást jelentő lényegesen tágabb járatrendszerbe. Itt is, mint a Szuadó-barlangban, megfigyelhető a feltolódási zóna, ami mentén a hármas aknasor kialakult. Az erőteljes tektonikus preformáltságot sűrű és fejlett réshálózat kíséri. Zivatarok idején a beszivárgó vizek igen hamar, néhány óra leforgása alatt megjelennek a repedések mentén. Állandó, száraz időszakokban is működő vízcepepegés csak a harmadik aknában található, amely a réshálózat gyors kiürülésén keresztül szintén annak fejlett voltát bizonyítja. A sűrű repedéshálózatnak köszönhető a barlangot ékesítő számos cseppkőképződmény, amelyek közül kimagaslik az *Első-akna* és a *Rétes-terem* találkozásánál található *Búboskemence* és a felette csokorban függő zászló cseppkövek. A *Búboskemence* kora 4.800 ± 250 évre tehető, $^{234}\text{U}/^{230}\text{Th}$ kormeghatározás szerint (Kopasz I.), tehát viszonylag fiatal. Az innen vett fűrómag izotóp-geokémiai vizsgálata az utolsó 30 évben jelentős urán felhalmozódást mutat (Siklósy Z.). Az egymás alatt elhelyezkedő aknák erősen megnyúltak. A két felső akna ÉNY-DK irányultságú, míg a legalsó akna közel É-D irányú, hasonlóan a barlang felső szakaszaihoz. Érdekeség, hogy az aknák falát alkotó vékonyréteges mészkőben (Lapisi Mészkő Tagozat) akár 4-5 cm-re kipreparálódott puhább, agyagos üledékrétegek találhatóak fekete mangánbevonattal. A néhány mm-es, fél cm-es rétegek a fal síkjától 2-3 cm-rel beljebb átmennek üde kőzetbe. Ez valószínűsíti, hogy olyan nagy agyagtartalmú márgarétegekkel állunk szembe, amelyek a mésztartalom kioldódása után is megmaradhattak. Emellett az oldódás szerepét egyértelműen bizonyítja az is, hogy a vízben oldhatatlan, de puha agyagrétegek preparálódtak ki. Természetesen a rendszeresen vízjárta helyeken ezeket nem találjuk meg, vagyis a főbb járatokat kialakító erózió utáni másodlagos oldódásról lehet csakis szó, amelyet a járatfalakon lecsorgó víz végez. Az *I.-akna* mélysége - 4,8 m, a *Tamás-akna* -,3 m, a *III.-akna* -8 m. A harmadik akna után megfigyelhető a feltolódást bizonyító rétegváltás. A vékonyréteges Lapisi Mészkő Tagozat alatt találjuk a vastagpados Tubesi Mészkő Tagozatot, amely időben később fejlődött ki.

3.3. Agyagos-ág

A harmadik akna aljáról 2-3 fokos lejtésű járat indul keleti irányban, amely görnyedve könnyedén járható. A járat alján 2-3 l/perces vízhozamú patak csordogál. A patakmeder két oldalán agyagkitöltést találunk, sőt az agyag több helyen hídként záródik a víz felett, amely egyértelműen arra utal, hogy korábban a járat kb. harmadáig fel volt töltve hordalékkal, és a vízfolyás ezen agyaghordalék alatt talált magának utat. Ez viszont azt is jelenti, hogy a legutóbbi feltöltés óta nagyobb vízhozam nem folyt végig a barlang ezen szakaszán, vagyis a feltöltés a legutóbbi nagyobb árvizet jelzi. 27 m hosszan tudunk ebben a folyosóban haladni, majd egy barlangi mélységi lefejezést láthatunk. Az egyenletes lejtésű vízvezető járat hirtelen meredekké válik és kettéágazik. A K-re folytatódó, az előző járához képest magasabban elhelyezkedő, szűk, agyaggal erősen feltöltött járat közel vízszintesen halad tovább. Ezt az eredeti vízvezető járatot viszonylag fiatalon egy hasadék mentén erősen hátravágódó folyosó fejezte le. Az okok kiderítéséhez további vizsgálatok szükségesek, feltehetően a karsztvízszint gyors süllyedése idézte elő a barlangi batükaptúrát. Az *Agyagos-ág* nagyfokú feltöltöttsége és a benne található két kisebb terem cseppkövesedtségének mértéke a járat elaggott voltára utal. Aktív vízfolyása nincsen, de viszonylag egyenletes lejtése, keresztmetszete és határozott iránya alapján feltételezhetjük, hogy valaha aktív vízvezető járat volt. Az *Agyagos-ág* jelenlegi végpontja egy sáros, laza réteglapok közti szűkület. Huzatot nem észleltünk.

Az Agyagos-ági végpont: elsőként ide ért el a kutatómunka, és megtalálása óta lényegesebb előrelépés nem történt. A végponton aktív vízfolyás nincs az Elágazásnál lévő mélységi lefejezés miatt. Az Elágazástól a végpontig csak beszivárgó vizek jutnak a valamikori aktív járatszakaszba. Ezek a beszivárgó vizek elsősorban a végpont és az Elágazás között lévő két kisterem mennyezeti repedésein keresztül érkeznek. Ez a vízmennyiség nem elegendő arra, hogy a végponton felhalmozódó nagy mennyiségű agyagot tovább mossa. Továbbá a szálkőben elszűkülő végpont szintén okozója az agyag felhalmozódásnak. A végpont, réteglapok menti elszűkülése valószínűleg teljesen ki lehet töltve agyaggal, mert szellőztetés nélkül a kutató munka nem végezhető. A levegő gyorsan szén-dioxidos lesz és a légzés nehézkesé válik. A víz kilépése a végponti kisteremből egyértelmű. A meredeken lejtő, szűk részben bontott járat egyértelműen meghatározza a továbbhaladás útját. A nehézkes megközelítés, illetve a nehéz bontási viszonyok miatt a végpont régóta változatlan, kutató munka jelenleg ezen a helyszínen nem folyik.

3.4. Vizes-ág

Az elágazástól É-ra tartó *Hasadék* szelvénye lefelé szűkül, nehezen járható szálkövekkel határolt járat. 2 m-es tereplépcsővel csatlakozik a 7,5 x 9,5 m alapterületű *Őrszem-terem*hez.

A vizes-ági végpont egy vető mentén alakult ki. A vető kialakulása közben vetőbreccsa képződött, ami a végponti terem főtéjében szépen nyomon követhető. A vető mindkét oldalán a rétegek erősen töredezték, de megtartották eredeti helyzetüket. Lényegében a réteglapok váltak el egymástól, illetve az egyes lapok összetöredezték. A vékony törési réseket a későbbiekben agyag töltötte ki. Ez a helyzet rekonstruálható jelenleg. Főleg a végponti terem bejárattal szembeni falával, kisebb mértékben a bejárat felőli oldalon. Elképzelhető, hogy a végpont közvetlen közelében található *Őrszem-terem* kialakulásában is a vető keletkezése játszotta a döntő szerepet, oly módon, hogy annyira összetörte annak a kőzetét, hogy a későbbiek folyamán a karsztvíz könnyen alakíthatta azt teremmé. Amennyiben ez így van, a vető másik oldalán, ami jelenleg még ismeretlen számunkra, szintén várható egy nagyobb üreg. A végponton nem tapasztalható légáramlás. Bár a víz útja nyomozható, csak a legutóbbi ácsolási munkák tették lehetővé, hogy az omladékos összetöredezett réteglapok alá bontva a víz kijelölje számunkra a további bontás irányát. A végponthoz való bejutást követően évekig nem folyt érdemi munka. A végponti kisterem többször beomlott és nagy mennyiségű törmelék zúdított a továbbhaladás irányába. Ez utóbbi esemény, valamint az a tény, hogy lényegében omlásban kell továbbhaladni, tette szükségessé a végponti kisterem akácfa ácsolattal való biztosítását. Az ácsolat az egyesület 2008-as évi nyári kutatótáborában elkészült, de az ácsolat mögötti üreg betömedékelése még folyamatban van. A tömedékelés helye egyben depózó hely is. Jelenleg nem folytatható bontási munka, mert a végpont biztosítása több lépcsőben valósul meg. A háromszög alakú akác rönkfa ácsolat közvetlen előtt folyik a kutató munka, függőlegesen lefelé haladó irányba. Ennek az lett a következménye, hogy az ácsolat előtt keletkezett egy másfél méteres szintkülönbség. Ezt a szintkülönbséget kell vasbeton támfallal biztosítani, hogy az ácsolat ne tudjon megcsúszni. Csak ennek elkészülte után lehet a bontást biztonsággal folytatni.

4. Publikációs lista

1996.

Barta Károly, Tarnai Tamás (1996): Karst Geomorphology On The Catchment Of The Vízfő Spring, Mecsek Mountains, Hungary. IAG European Regional Geomorphological Conference, Hungary April 9-12, 1996, p. 21.

Barta Károly, Tarnai Tamás (1996): Karszt kutatás az orfői Vízfő-forrás vízgyűjtő területén - TDK dolgozat, JATE, Szeged

1997.

Barta Károly, Tarnai Tamás (1997): Karszt kutatás az orfői Vízfő-forrás vízgyűjtő területén. Karszt és Barlang 1997. I-II. sz. pp. 12-19.

Nédli Zsuzsanna, Tarnai Tamás (szerk.) (1997): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

1998.

Barta Károly, Tarnai Tamás (1998): Geomorphological Investigation Of Cave Exploration Opportunities In The Mecsek Mountains, S. Hungary. Geografia Fisica e Dinamica Quaternaria. vol. 21. pp. 5-8.

Nédli Zsuzsanna, Tarnai Tamás (szerk.) (1998): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

1999.

Barta Károly, Tarnai Tamás (1999): Földtani kutatás a Ny-Mecsekben, a Szuadó-völgyben – SZKBE, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (1999): Karstmorphological Research In The Mecsek Mountains, South Hungary. Acta Carsologica 28/1, 1. Ljubljana, 1999. pp. 13-25.

Barta Károly, Tarnai Tamás (szerk.) (1999): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

Bózsó Zoltán (1999): A mecseki uránbányászat egy környezeti problémájának részletes vizsgálata - szakdolgozat, JATE, Szeged

2000.

Barta Károly, Kurunczi Edina, Tarnai Tamás (szerk.) (2000): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2000): Karstmorphological research in the Mecsek Mountains (south Hungary). Kras i speleologia Tom. 10 (XIX). Katowice. pp. 121-134.

Gila Csaba (2000): Barlangjárati jelleg vizsgálata vízfestéses eljárással a Nyugat-mecseki-karszton – szakdolgozat, JATE, Szeged

2001.

Barta Károly, Ország János, Tarnai Tamás (2001): Jelentés a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület Mecsekben elvégzett barlangkataszterező munkájáról 2001 – 1. jelentés, DDNPI, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (szerk.) (2001): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2001): A Szuadó-völgyi nyelők 2001. évi kutatási eredményei. Barlangkutatók Szakmai Találkozója. 2001. november 9-11. MKBT és BEBTE, Esztergom. pp. 60-63.

2002.

Balaton Anna Bianka (2002): Karsztforrások vízhozamának vizsgálata egy mecseki példán – diplomamunka, JATE, Szeged

Barta Károly, Gila Csaba, Ország János (2002): Jelentés a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület Mecsekben elvégzett barlangkataszterező munkájáról 2002 – 2. jelentés, DDNPI, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2002): Beremendi-kristálybarlang állapotfelmérése – jelentés, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (szerk.) (2002): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2002): Nagyharsányi-kristálybarlang állapotfelmérése - jelentés, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2002): Szuadó-barlang állapotfelmérés – jelentés, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2002): Tettye-forrásbarlang kezelési terve – jelentés, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2002): Trió-barlang állapotfelmérése – jelentés, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2002): Cholnoky pályázat – SZKBE, Szeged

2003.

Barta Károly, Tarnai Tamás (szerk.) (2003): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Szeged

Barta Károly, Tarnai Tamás (2003): Trió-barlang kezelési terve – jelentés, Szeged

Ország János (2003): A Mecsek- és a Villányi-hegység barlangkataszterének eredményei – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Debrecen

Ország János (2003): A Mecsek- és a Villányi-hegység barlangkataszterének eredményei – Mecsek Egyesület évkönyve, Pécs, pp. 310-314.

Ország János (2003): Az Abaligeti-barlang és a felszín kapcsolatának vizsgálata – diplomamunka, JATE, Szeged

Ország János (2003): Jelentés a Villányi-hegységben található barlangok bejárási koordinátáinak GPS-szel történő beméréséről – 1. jelentés, DDNPI, Szeged

Ország János (2003): Jelentés a Mecsek-hegységben található barlangok bejárási koordinátáinak GPS-szel történő beméréséről – 2. jelentés, DDNPI, Szeged

Ország János, Szőke Emília, Tarnai Tamás (2003): Az Orfői Vízfő-forrásbarlang idegenforgalmi szempontú állapotfelmérése – kézirat, Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, pp. 2.

Szőke Emília (2003): Adatok az Orfői Vízfő-forrásbarlang idegenforgalmi hasznosításának kérdéseire – Karsztfejlődés XI., Szombathely, pp. 381-390.

Szőke Emília (2003): A környezet-érzékeny karsztok szennyezettség-vizsgálata az Aggteleki karszt példáján – diplomamunka, JATE, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2003): A Vízfő-forrásbarlang és környezete és a hozzá kapcsolódó természeti, ipari és kultúrtörténeti értékek idegenforgalmi célú bemutatásához - DDRGI-KHT, SZKBE, MEBO, Pécs

Szőke Emília (szerk.) (2003): Cholnoky pályázat – SZKBE, Szeged

Szőke Emília (2003): Karsztvízvizsgálatok hazai karszterületeken különös tekintettel a fémszennyezésre - TDK dolgozat, JATE, Szeged

Szőke Emília (2003): Környezetérzékeny karsztok szennyezettség-vizsgálata az Aggteleki karszt és a Baradla-barlang példáján – Mecsek Egyesület évkönyve, Pécs, pp. 293-301.

Szőke Emília, Keveiné Bárány Ilona (2003): Karsztvíz vizsgálatok az Aggteleki karszton, különös tekintettel a nehézfém-szennyezésre – Karsztfejlődés VIII., Szombathely, pp. 173-183.

2004.

Kopasz Imre (2004): A mecseki Trió-barlang földtani, hidrológiai, morfológiai és genetikai feldolgozása, különös tekintettel a barlang értékeire és azok oktatásban történő hasznosítási lehetőségeire – szakdolgozat, ELTE, Budapest

Ország János, Szőke Emília (2004): Jelentés a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület Mecsekben végzett barlangkataszterező munkájáról 2003 - 2004 – 3. jelentés, DDNPI, Szeged

Ország János, Szőke Emília (2004): Jelentés a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület Mecsekben végzett barlangkataszterező munkájáról 2004. – 4. jelentés, DDNPI, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2004): Cholnoky pályázat – SZKBE, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2004): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Pécs

Vincze Mariann (2004): A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület környezetvédelmi nevelés programja, Pécs

2005.

Bauer Márton (2005): A mecseki Trió-barlang jellemzése – dolgozat, Corvin Mátyás Műszaki Szakközépiskola és Gimnázium, Budapest

Dezső József, Ország János (2005): Karsztmorfológiai vizsgálatok – BAF kutatási jelentés, Pécs

Nagy Menyhért Péter (2005): A Duna-Dráva Nemzeti Park Karsztterületei – évfolyamdolgozat, PTE, Pécs

Siklósy Zoltán, Demény Attila, Torsten W. Vennemann, Leél-Őssy Szabolcs, Jan Kramers (2005): A mecseki Trió-barlang képződményeinek paleoklimatológiai vizsgálata, geokémiai vizsgálatok cseppköveken – poszter, MTA GKKL, Budapest

Szőke Emília (szerk.) (2005): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Pécs

Szőke Emília (2005): Kutatási beszámoló az Aggteleki Nemzeti Park területén végzett tudományos kutatásokról a 2004-es évben, Szeged

Tóth Judit (2005): Földtani tanösvények és tanulmányutak általános- és középiskolások számára a Mecsek-hegységben – diplomamunka, JATE, Szeged

2006.

Bauer Márton (2006): A Szuadó-barlang új járatszaka – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Szeged

Domina Eszter (2006): Adatok néhány hazai barlang rákfaunájának vizsgálatához - előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Szeged

Ország János (2006): A Magyar Barlangi Mentőszolgálat bemutatása – előadás, Pécs

Ország János (2006): A Magyar Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egységének bemutatása – előadás, Pécs

Ország János, Szőke Emília (2006): A mecseki Rumba-barlang víznyomjelzéses vizsgálata – Karsztfejlődés XI., Szombathely, pp. 275-286.

Zoltan Siklosy, Attila Demeny, Torsten W. Vennemann, Jan Kramers and Szabolcs Leel-Ossy (2006): Stable isotope compositions of speleothems from Hungary: climate conditions and local variations – poster, Holivar, London

Simoncsics Gábor, Ország János (2006): Antropogén eredetű cseppkövek vizsgálata Bábaapátiban – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2006): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Pécs

Szőke Emília, Tarnai Tamás (2006): A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület rövid története és bemutatása – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Szeged

Szőke Emília (szerk.) (2006): Cholnoky pályázat – SZKBE, Pécs

Szőke Emília (szerk.) (2006): Cholnoky pályázat II. – SZKBE, Pécs

2007.

Domina Eszter (2007): Kapcsolatépítés Horvátországban – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Jósvalfő

Koltai Gabriella, Ország János, Szőke Emília, Tarnai Tamás (2007): A Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület bemutatása – angol nyelvű prezentáció, Zágráb

Ország János, Tarnai Tamás (2007): A Gilisztás-barlang – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Jósvalfő

Szőke Emília (2007): Mecsek gyöngyszemei, Mecsek Háza – konferencia előadás, Orfű

Szőke Emília (szerk.) (2007): Kutatási Jelentés a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság területén - Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület, Pécs

Szőke Emília (szerk.) (2007): Cholnoky pályázat – SZKBE, Pécs

Szőke Emília, Tarnai Tamás (2007): Felépült a Mecsek Háza – előadás, Barlangkutatók Szakmai Találkozója, Jósvalfő

Egyéb tevékenység

Az előző évekhez hasonlóan, 2007 folyamán is egyesületünk életében a Cholnoky pályázat szempontjából az egyéb tevékenységek voltak túlsúlyban, jó csapattá összekovacsolva egyesületünk népes tábort. A legnagyobb eredményünknek a Mecsek Háza felépítését tekintjük, de ugyanolyan intenzitással szerveztük a gyerektáborokat (erdei iskolák, barlangász gyerektáborok), mint az egyesületi felszíni és felszín alatti túrákat, Agyagos Kupát, Dezsőke fesztivált (disznóvágás), a Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egységét.

Viszont ez az év az építések és felújítások éve volt, hiszen a nagyház mellett – szintén pályázati forrásból – sikerült felújítunk a Szuadó-völgyi táborhelyünkön lévő esőbeállót, ami a barlangász- és némely gyerektáborunk helyszínét is képezi. Ezen tevékenységeinket mutatjuk be az alábbiakban.

1. Mecsek Háza geológiai bemutatóhely és barlangi turizmus központja felépítésének története

A Mecsek Háza Geológiai Bemutatóhely és barlangi turizmus központja, Egyesületünk bázisa 2004-2007. során épült fel Orfűn a Regionális Operatív Program Turisztikai vonzerők fejlesztése intézkedésének segítségével, az EU részbeni támogatásával, illetve önerőből (hitelből).

Az álom

A Tarnai Tamás által vezetett Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület régi álma volt egy ilyen barlangász bázis létrehozatala. A ház (fekete-fehér öltözős kutatóház, oktatási központ, bemutatóhely, overallos barlangtúrák kiindulási helyszíne) gondolata mindig is ott volt benne gondolati csírként, mint fő kutatási bázisunk, amely biztosítja az alapvető és kulturált eszköztárolási, vezetési ponti, pihenőhelyi tevékenységeink terét. Ez éppen a Mecsekben, a nagy munkaerőt igénylő munkáinkon nagyon fontos volt és fontos ma is. Persze ezt alapjaiban nem Tamás és az SZKBE találta ki, mert amióta világ a világ, a bázis fogalma evidencia a kutatást vezetőik számára, legyen ez sarkkőri, magashegyi, vagy barlangkutató expedíció. Tamás vallomása szerint: „Nos... a bányászati és barlangos tapasztalatok, valamint a Vass Béla által még a 1961-ben épített 4 személyes, majd 1980-ban felépített 8 személyes könnyűszerkezetes barlangkutató kisház adta az ötletet egy komolyabb, professzionálisabb ház felépítéséhez. De tudtam/tudtuk, hogy pénzünk nincs rá, tehát azzal főztünk, amink volt!

A kisházzal. De azért motoszkált a dolog bennem mindig is (akartunk vizesblokkot meg mindenféle egyebeket korábban is).”

Mivel 2003 óta az SZKBE megnyitotta az általa feltárt Trió- és Szuadó-barlangokat az overallos kalandturizmus számára, ezért rádöbbsentünk, hogy szükség lenne egy olyan kiindulási és érkezési pontra is a kutatásokon kívül is, ahonnan a barlangtúrák indulhatnak.

Találkozás a pályázattal

2004 tavaszán, - amikor már a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület telephelye Orfűn működött – az Orfű Község Önkormányzat jóvoltából (ezúttal is köszönet érte!), Füziné Kajdy Zita polgármesterasszony, ismervén a barlangászok álmainak és vágyainak nagy részét, megkereste az SZKBE-t, hogy üljünk le, tud egy új pályázati lehetőségről, beszéljünk róla. A megbeszélésre Tarnai Tamás és Szőke Emília ment el, ahol ott volt Kerécz Tamás, az Orfű Pécsi-tó Kht. vezetője is. Mint kiderült, körvonalazódott egy nagy EU-s pályázat, melynek az elnyerésére külön-külön egy-egy szervezet nem képes, nagy partneri konzorciumot kell létrehozni, amelyben az önkormányzatok, nemzeti park és civil szervezetek is összefognak egy közös szent cél érdekében és megvalósítására. A megbeszélésen eldöntve, hogy egy komplex funkcionalitású, nagy barlangász bázis felépülése, barlangi turizmus központja néven is belefér a pályázatba, így eldőlt, hogy az Orfűn 1993 óta barlangkutatót folytató csapat is részese lesz a pályázatnak. Így került bele a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület is, mint civil szervezet, az Orfű Pécsi-tó Kht. gesztorságában megvalósuló Mecsek Gyöngyszemei a Jakab hegytől a Völgységi-patakig elnevezésű programba.

A pályázatírás története

2004 májusában nekifogtunk a pályázathoz szükséges dokumentációk, tervek, háttér-megállapodások elkészítéséhez. Páhoki László tervező segített a Tamás által elképzelt nagyház terveket formába önteni. A projektet Szőke Emília menedzselte. Háttér-megállapodások sora született az Orfű Pécsi-tó Kht-val, a többi partnerrel is. 2004 júniusában már jogerős építési engedéllyel rendelkezünk, majd 2004 augusztusában bekerült a nagy pályázat, 19 alprojektelemmel (az egyik a mi házunk) amelynek összberuházási értéke meghaladta az 1 milliárd forintot. Aztán hiánypótlások és módosítások tömkelege következett. 2005 tavaszán kiderült, hogy az egész projektet nem akarják támogatni, a 19-ből csak 15-öt, de az a 15 csak abban az esetben lesz támogatott, ha a nem támogatott 4 elem is megvalósul... Háttérben szörnyülködés és futkorászás indult be... Ez azt jelentette, hogy például az SZKBE által biztosítandó önrész a másfél millió Ft-ról 12,5 millióra növekedett...

Ezt a táncot pedig végig kell járni! Mit lehet tenni, a hitelképtelen egyesület hitelt vesz fel az önereje biztosításához, és 12 évre előre elkötelezi magát... További papírgyártások sora következik, engedélymódosítások, hogy az épületet akadálymentessé varázsoljuk, hetente összegyűlt projektmegbeszélések, és láss csodát, 2006 március elején szólnak, hogy 2006. március 27-én, ünnepélyes keretek között szerződés-aláírás, nyert a Mecsek Gyöngyszemei!!! A 2 év előkészítés után nekifoghatunk, még ha kisebb támogatási aránnyal is, de talán megvalósul az álmunk!

A kivitelezés fázisa

Kezdtük sejteni, hogy az örömök és kínok sorozata innentől kezdve csak fokozódik...

2006 áprilisától augusztusig, a jogi procedúrákon átverekedve magunkat, sikerült a közbeszerzést lebonyolítani, mely alapján 2006. augusztus 26-án az SZKBE szerződést kötött a Vertikál-Bau Kft. kivitelező csapatával.

Így 2006 augusztusában lebontottuk a sokunknak oly sok emléket tartogató régi barlangkutató kisházat, annak a reményében, hogy egy év múlva itt tényleg állni fog egy másik épület...

2006 szeptemberében irdatlan nagy földmunkával elkezdődött a konkrét kivitelezés...

Kínlódás sorozata az épület pontos helyszínének kitűzésével (újabb talajmechanikai fúrások, statikai szakvélemény, telekalakítás, stb.), majd októberben elkészül az alapozás, és részben a közművek (víz, szennyvíz, gáz, áram vezetékének lefektetése a réten, útkészítés első fázisa)...

Gondok a kivitelező csapatok egy részével, viták az alvállalkozóval, de hát ilyen egy építkezés... tapasztaljuk most már a saját bőrünkön...

2006. október 31.-én lezárult az első fázis, elkészül az első részszámla... Nehézségek az elszámolással, nem olyan egyszerű egy elvégzett munka kifizetésére rávenni a kifizető hatóságot, amíg le nem ellenőriz jól mindent (az októberi számla kifizetése 7 hónappal később, májusban történt meg). A kevésbé rugalmas kifizetés visszavetette az építkezés további folytatását... Aztán megérkezett a tél is, és a projektet hirdető tábla magányosan állt a hóban...

És eljött 2007 márciusa... Döntött a vállalkozó, a fizetési nehézségek ellenére mégsem lép ki a kivitelezésből, előre menekül, minél hamarabb be akarja fejezni az építkezést... Így folytatódott tovább a kivitelezés, 2 hét alatt már álltak a falak! Az építkezést folyamatosan végigkísérve, naponta háromszor is fotózva örültünk minden helyére tett téglának, belül sírva örömlünkben, hogy ez már a miénk, a mi kis (nagy) barlangász házunk! És folytatódott tovább az építkezés, az öröm és a további kínlódások könnyei közt.

Folyamatosan készültek a belső munkák is, verekedések sorozata várt még ránk a közművek miatt a hivataloknál, de csak lett a végére áramunk is (végre a nevünkön), gázunk is... Nagy ez a bürokrácia...

2007. július 2.-án pedig megtörtént az épület műszaki átadása, a kivitelező befejezte a munkát. A háttérben még egész évben folyt a végszámla elszámolása és a pályázati dokumentáció egy erdőnyit kiírtó papírjaink gyártása, de az épület már áll!

Aztán nagy erővel nekiállva 2007. október végére elkészült a „**Barlangok világa**” kiállítás valamint megnyitotta kapuit a Jakucs László emlékkönyvtár is. A kiállításon kedvet kaphatnak a látogatók a barlangászathoz, megcsodálhatják a föld alatti világ közeteit, ásványait (magángyűjteményekből, bányákból és kutatás során megmentett darabokat kaptunk tagjainktól és más szimpatizánsoktól – ezúttal is köszönet érte!), a tablókön keresztül pedig képet alkothatnak a látogatók a Mecsek és Magyarország barlangjairól, a barlangok kialakulásáról, képződményeiről, éghajlatáról, állatvilágáról, stb.. A kiállítás télen-nyáron várja látogatóit!

2007 év végére pedig elkészült a ház és a Trió-, Szuadó barlangok melletti tájékoztató táblák sorozata, kiegészítve a ház bemutatóhelyének anyagát.

A ház céljai, funkciói

A Mecsek háza alapjául szolgál a magas színvonalú overallos barlangi kalandtúrázásnak, valamint a kutató és feltáró munkának, országosan kiemelkedő műhelyévé válhat a hazai karszt- és barlangkutatásnak. Főbb funkciói:

- Barlangi turizmus központja
- „Barlangok világa” bemutatóhely
- Ökoturisztikai szakmai bázis
- Barlangfeltáró kutatás központja
- Tudományos kutatás központja (Jakucs László emlékkönyvtár)
- Egyesületi iroda
- Esetlegesen a Magyar Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egységének készenléti helyeként is funkcionálhat

Az Orfű térségében található, idegenforgalomi hasznosítás számára is megnyitott barlangokba (Trió-, Szuadó-barlang) a kalandtúra első színterét képezi a ház. A turisták megfelelő méretű, barlangászathoz szükséges felszerelésének a kiválasztásán túl, egy rövid összefoglalót hallhatnak itt a barlangok kialakulásáról, fotókiállítások, poszterek segítségével pedig megismerkedhetnek a Mecsek barlangvilágával, föld alatti formáival. A kalandtúra végén

szintén a barlangkutató bázisra érkezünk, ahol lehetősége van a turistáknak a fekete- és fehér öltözők igénybevételével zuhanyozni.

Tudományos kutatási eredményeink szerint a Vízfő-forrás mögött húzódik Magyarország egyik legnagyobb barlangrendszere (6-8 km). A barlangkutatók bázisa is lenne a Mecsek háza, hiszen a barlangkutatók eszközeit itt tárolnánk, itt tarthatnak a barlangkutatók szakmai megbeszéléseket, itt öltöznének be, és ide is érkeznének vissza.

A Mecsek házában kap helyet az egyesület szorgos tagsága által karsztos-barlangos témában összegyűjtött könyveinek a tárolására, egy olyan könyvtár kialakítására, mely elhunyt tiszteletbeli tagunk után, a híres barlangkutató Jakucs László emlékkönyvtár nevet fogja viselni. Reményeink szerint, Jakucs tanítványaiként sikerül továbbvinnünk tudományos munkásságát, és számos embernek továbbadni a karsztok és barlangok iránt érzett szeretetünket és tiszteletünket.

A Mecsek háza ugyanakkor a Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egységének készenléti bázisát is jelentené, ahol esetleges várakozáskor, baleseti mentésekkor a készenléti csapat tartózkodhat, illetve irányíthatja a mentéseket, mentési gyakorlatokat, itt tároljuk a mentőszolgálat dokumentumait, stb..

A ház ad otthont a Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület központi irodájának, ahol az egyesület sokszínű programjainak szervezése, és háttérkoordinációja folyik. Lehetőség adódik jelentkezni az egyesület valamely programjára, kezdve a karszt- és barlangkutatótól, az egyesületi túrákon, alapfokú barlangjáró tanfolyamokon túl a gyerekek számára szervezett programjainkra is, így a barlangjainkban vezetett föld alatti földrajzóra, erdei iskolás táborainkra, barlangász gyerektáborainkra, természet- és környezetvédelmi nevelés programra, melyet nem csak általános és középiskolás, hanem hátrányos helyzetű gyerekek számára is szervezünk.

A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Leader+os pályázatán sikeresen vettünk részt és sikerült a házba a kiállító-bútorzatot elkészíttetni valamint a ház mellé padokat, asztalokat beszerezni, ezáltal is otthonosabbá tenni azt.

A ház a Barlangkutató utca 1. sz. alatt épült fel, az utcát is mirólunk nevezték él, ezzel jelezve, hogy ténylegesen ott élünk és tevékenykedünk Orfű szívében.

Meghívó

Mottó:

„Az én egész életem azt bizonyította, hogy tele van a világ, tele van az ország igazi csodákkal. Nem csupán felfedezésre váró titokzatos barlangokkal, hanem hősökkel és önzetlen szentekkel is, nyitott szívű, tiszta lelkű emberekkel, akik másokért égetik áldozatos életüket.”

- Jakucs László -

Kedves barlangász kispajtások!

Szeretettel meghívunk Benneteket a Mecsek Háza (nagyház) és a Jakucs László emlékkönyvtár hivatalos megnyitójára és átadó ünnepségére!

Egyesületünk elnökségének szeptemberi ülésén egyöntetűen megszavaztuk, hogy a Mecsek Házában berendezett, kibővített karsztos-barlangos könyvtárunkat példaképünknek, többünk volt és felejthetetlen tanárának, az ország leghíresebb barlangkutatójának, prof. Jakucs László tiszteletbeli tagunk emlékére állítjuk.

Az ünnepség időpontja: 2007. október 26., péntek 12:³⁰ perc, Orfű, Barlangkutató u. 1. sz., Mecsek Háza. ☺

Ugyanakkor 27-én, szombaton 16 órától ugyanitt felelevenítjük egyesületünk elmúlt 10 évének szépségeit, élményeit, hiszen ekkor ünnepelnénk az SZKBE szeptember 10-i, hivatalos 10 éves születésnapját!

Ha vannak kedvenc diáid, fotóid, kérlek jelentkezz ha szeretnéd megosztani velünk, és valamelyik túráról egy tematikus kis 10 perces vetítést tartanál!

Utána szolid kis háziparty vár ránk a házban.

Jelentkezéseiteket október 20-ig várom a szokeemilia@gmail.com, vagy a 70/2468-000 számra!

És megosztanám Veletek kedvenc idézetemet, mely minden körülmény között elgondolkodtató:

Jakucs Lászlót „a barlangkutatói tapasztalatai kezdettől fogva arra tanították, hogy a **Csodát** nem a mennyországban kell keresni. A **CSODA** – igen így nagybetűvel – valahol itt bujkál közöttünk, a közelünkben. Többnyire ott, ahol soha és senki sem keresi. Senki sem keresi, mert fel se tételezi, hogy az a köznapi valami, ami **éppen ott** fekszik előtte, pontosan az a valami tudja számára a Csodával való összetalálkozást egybehozni. A Csoda ugyanis nagyon halkán, végtelen szerényen kezdődik. Jelentéktelen és mellékes apróságok villannak meg először

belőle. Jóformán észre sem lehet őket venni, hacsak... hacsak az ember nem bízik abban, hogy ő egyszer rá fog bukkanni, mert rá akar bukkanni a mégoly rafináltan elrejtőzködő csodára. És van is türelme kivárni, figyelni a jelre, a Csoda jelére.

De nem elég a jelet észrevenni. A csodát rejtekében fel is kell keresni! Olykor meg ki is kell kaparni a rejtekéből! Nos, én bíztam a Csodában. ...”

- Jakucs László: Szerelmes barlangjaim -

Én is megtaláltam a Csodát...

A ház felépüléséről és történetéről szóló, a 2007-es szakmai napokon levetített ppt-s előadás képeit szemléltetésként csatoljuk anyagunkhoz.

2. A Szuadó-völgyi esőbeálló felújítása

2007. július - augusztusa folyamán az Agrár és Vidékfejlesztési Operatív Programon belül meghirdetett Leader+ pályázaton sikeresen vettünk részt, ezért a támogatás valamint a Mecseki Erdészeti Zrt. segítségével sikerült beszerezni a felújításhoz szükséges alapanyagokat, így a faanyagot, a bitumenes zsindelet, stb.. A felújítás már indokolt volt, hiszen a tíz éve felépített és használt esőbeállónk fagerendázata néhol elkorhadt, így a tető beázott, eláztatva az éppen alatta alvókat.

Ezúttal igyekeztünk tartósra elkészíteni a tetőzetet, mélyalapozással pácoltuk a gerendázatot, szélesebbre készítettük, mint az előző tető volt, és most nem csak gerenda alkotja a tetejét, hanem a szigetelés fölé zöld színű bitumenes zsindelet is raktunk, mely beleolvad a környezetébe. Több napon keresztül dolgoztunk a felújításon, hogy a nyári táborunkra pont elkészüljön. Szerencsére ez nagy vonalakban sikerült is.

A felújításról készült fotódokumentációt láthatjuk az alábbiakban, akárcsak azt is, hogy az építkezésnél nagy hasznát vettük a kötéltechnikai tudásnak, akárcsak a fejluxnak... ☺

**Szuadó-völgyi tábori pihenőhely felújítása
(Hagyományőrző táborok létrehozása – Barlangkutató tábor)**

Készült az Agrár- és Vidékfejlesztési Operatív Program, vidéki térségek fejlesztése prioritás, LEADER+ intézkedése keretében a Mecsek-Hegyháti Helyi Akciócsoport, valamint a Mecseki Erdészeti Zrt. támogatásával.
A támogatás összege: 497.137 Ft

Köszönet érte!

Pályázati azonosító: AVOP-3.5.2.-2006.-09-1915/4.04
Kedvezményezett/kivitelező: Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület
Cím (telephely): 7677 Orfű, Széchenyi tér 1.;
Mecsek háza bemutatóhely, Orfű, Barlangkutató u. 1.
Tel: 20/380-2064, 72/589-009
www.szkbe.hu, szkbe@szkbe.hu

A projekt a Nemzeti Fejlesztési Terv keretében valósult meg.

Magyarország célba ér

3. Oktatás

3.1. Természet és Környezetvédelmi Nevelés Program

A Természet- és Környezetvédelmi Nevelés Programunk keretében továbbra is folytattuk az Orfűn kialakított erdei iskola programsorozatot, valamint a föld alatti földrajzórákat, barlangtúrákat. A program keretein belül barlangokba és a felszínen egyaránt szerveztünk túrákat Magyarország területére gyerekeknek az ország egész területéről, gyerekotthonokból, általános iskolákból egyaránt. A felszínen 115, míg barlangba 399 gyereket vittünk az év során. Három alkalommal vittünk gyerekotthonból túrát, így a pécsi gyermekotthonból illetve a budapesti Zirzen Janka Gyerekotthonból is voltak gyerekek a programjainkon.

A nyár folyamán 5 napos gyerektábort szerveztünk 12 résztvevővel.

Ugyanakkor az egyesületünk aktív tagja az Aktív Szabadidő és Környezeti Nevelés Dél-Dunántúli Összefogásnak, amelynek célja a dél-dunántúli régióban (Somogy, Tolna, Baranya) tevékenykedő, a természet értékeit és a környezettudatos magatartást népszerűsítő, az iskolán kívüli környezeti nevelésben, erdei iskoláztatásban jártas, ezen téma iránt érdeklődő és a fenntartható környezeti fejlődést aktívan elősegítő egyének, szervezetek és szolgáltatók – profit orientált és civil szervezetek egyaránt – egységes fellépésének elősegítése.

Az erdei iskola-szerű programsorozatunk célja, hogy szakvezetővel a gyerekek megismerkedjenek a víz körforgásával, a karsztok tulajdonságaival, a karsztok-barlangok világával, stb., és a felszínen túrázás közben játékos feladatokat oldjanak meg. Nem titkolt célunk, hogy a fiatal generációban kialakítsuk a pozitív, természetbarát szemléletet, melyet nem csak a föld felszínén, hanem a föld alatt is folytatni kell.

Az erdei iskola programunk 2007 júniusában 35 gyerekekkel a következő volt:

<i>Erdei iskolai programtervezet</i>					
<i>Óra</i>	<i>1. nap</i>	<i>2. nap</i>	<i>3. nap</i>	<i>4. nap</i>	<i>5. nap</i>
7-8		Ébresztő, tisztálkodás, reggeli	Ébresztő, tisztálkodás, reggeli	Ébresztő, tisztálkodás, reggeli	Ébresztő, tisztálkodás, reggeli
8-12		Kirándulás az erdőben	Barlangtúra	Vízi, vízparti élővilág	- Túraversenyt - Számháborút - Eredményhirdetést
12-13	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd	Ebéd
14-16	- Ismerkedési játékok Bevezetés a heti tananyagba: Geológia, biológia, meteorológia	Kirándulás	Barlangtúra	- csomómanók - denevérorigami - batikolás	
16-18	- Tájékozódási ismeretek,	- Tájékozódási ismeretek	- Tájékozódási ismeretek,	- Tájékozódási ismeretek,	
18-19	Vacsora	Vacsora	Vacsora	Vacsora	
19-22	- Csillaglesen	- Kőzetkiállítás	- Diavetítés	- Esti séta	
22-	Szilencium	Szilencium	Szilencium	Szilencium	

Néhány fotó a júniusi erdei iskolából:

kötélsomózás gyerek módra

Hogy is van a víz körforgása??? ☺

Vízi világ az Orfű-Pécsi-tó partján

Térképolvasás a Balázs-hegyen: azaz: Merre is kellene menni???

3.2. Barlangász gyerektábor, 2007. aug. 8-13.

A gyerektáborban 12 gyerek vett részt az ország több pontjáról (Pécs mellett Szeged és Budapest környéke). A tábor jó hangulatban telt, és szerencsére a Pécsi Polgármesteri Hivatal támogatásával nagyon kedvező áron tudtuk fogadni a gyerekeket. A szállást a Panoráma Camping lakókocsijaiba szerveztük, az étkezést az itteni étteremben sikerült megoldani. A gyerekeknek nagyon tetszett és jól érezték magukat, akárcsak a kísérő felügyelők. A létszám elérte a maximumot amit célszerű egy barlangász gyerektábornál tartani, így tudtuk, hogy 2008-ban már két külön táborot kell tartanunk a nagyobb érdeklődésre való tekintettel. Rendszeresen visszajáró gyerekeink vannak, sőt olyan is, aki a gyerektáborban résztvevők életkorát meghaladta, de mivel nagyon jól érezte magát velünk, ezért folyamatosan visszajár kutatóhétvégéinkre. Úgy tűnik, hogy a gyerektáborunk azon célja, hogy az utánpótlásnevelést biztosítsuk, megvalósulni látszik.

A táborunk programja:

8:00		Ébresztő	Ébresztő	Ébresztő	Ébresztő	Ébresztő
8:30		Reggeli	Reggeli	Reggeli	Reggeli	Reggeli
9:30		Abaliget	Vízfő Malom-múzeum	Strand	Trió, Szuadó- völgy	Vetélkedő
11:00						
12:00						Hazautazás
13:00						
14:00	Szállásfoglalás Ebéd					
15:00						Ebéd
16:00	Séta Orfű környékén	Séta	Kötéltechnikázás			
17:00		Kövezés a házban				
18:00						
19:00	Vacsora	Vacsora	Vacsora	Vacsora	Vacsora	
20:00		Activity	Csillagles	Esti séta	Tábortűz	
21:00						

Barlangász gyermektáborok a Mecsekben!

Hasznos, kalandos
és élményekben dús
nyári időtöltést
kínálunk a gyermekek
számára.

Tel.: 72/598-009
20/380-2064
70/2468-000

Mail: szkbe@szkbe.hu

Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület

3.3. Alapfokú barlangjáró tanfolyam (Budapest)

2007 tavaszán egyesületünk budapesti szekciója igényt érzett arra, hogy az ott túrázó emberek tudását magasabb színvonalra emelje úgy elméleti, mint gyakorlati szempontból, ezért most Budapesten került megszervezésre az alapfokú barlangjáró tanfolyamunk. Az oktatás fő szervezője Főző Péter (Kisember) és Varga Karolina voltak. Akárcsak az előző tanfolyamaink (eddig négyet szervezett egyesületünk), ez is tanulságokkal teletűzdelt időszak volt. Bizunk benne, hogy egyre több tapasztalatot gyűjtve egyre jobb színvonalú tanfolyamokat szervezhetünk és tarthatunk.

A tanfolyam szervezéséről Kisember az alábbi módon számolt be:

„Egy alapfokú tanfolyam története

Támadt egy ötlet, úgy tavaly (2006) november táján, hogy csináljunk alapfokú tanfolyamot Pesten is az SzKBE keretein belül. Két hetes unszolás után rá is beszéltek a dologra, én persze nem gondoltam túl komolyan a dolgot. Abban egyeztünk meg, hogy a csoportbelieket felzárkóztatjuk. Nem tűnt nehéz feladatnak, hisz barlangásznak minden héten, együtt járunk, s majd lesz valahogy. Kitűztük az időpontot 2007. február 21-től május 27-ig. Idő közben elkezdtek bejelentkezgetni ismerősök, hogy ez is jönne, az is jönne, szóval a beiratkozásra 14 ember jött össze, ebből 4 volt barlangász, abból is kettő szegedi. Elkezdődött a tanfolyam, a csapat nagyon nem volt egy szinten, emlékszem első túrákon a Matyiban a Színházteremnél messzebb nem is jutottunk (ami elég gáz). Fájt is miatta a fejünk Karával, hogy lesz ebből a társaságból májusra tököcs alapfokú csapat. Aztán jöttek a keddi Matyi-túrák, szerdai előadások, a közgyűlés, az új embereknek a csoporttal való ismerkedés. Szuadó, Trió látogatás, a kutatás élményének kóstolgatása, aztán vissza a hétköznapi Mátyásába. És egyszer csak eljött a Húsvét és a Cserszegtomaj, ahol elkezdett a csapat összeállni, bár voltak hibák, az egyik tanfolyamos Csubi oda nem figyeléséből a csapat ketté szakadt, és bújócskázott a barlangban, de végül is megtaláltuk egymást, okultunk a hibából. Megint csak jöttek a keddek, a szerdák, a hétfői kötelezések, és a rettegés, rettegés, hogy mi lesz Bükkben, a Feketében belehalnak, mind leesnek a kötélről, hogy fognak életben maradni, a mi kis alapfokúsaink??

És eljött a nap: a Bükk fennsíkjára éjjel érkeztünk, Kabócaék már vártak minket. Nekik is alapfokújuk volt fent és együtt tartottuk a hétvégét. Még éjjel kifejtette miért adja mellénk a legjobb alapfokút éppen hogy végzett Puppológust, de ez már a Kabóca hülyesége volt. Kicsit tartózkodó volt a két csapat eleinte, de a végére elolvadt a távolságot jelképező jégfal a csoportok között és a barátság tava lett belőle. De visszatérve a Fekete-barlanghoz, én csak a

szájáig tudtam elmenni, de oda is nehezen, a vissza út meg egy örökkévalóság volt azzal a gyomorrontással. A bejáratban ott lógott a kötél, a legjobbak fejében a tudás, bennem a rettegés és a bizalom, hogy élve visszajönnek. Visszajöttek és olyan ügyesek voltak mikor a többiek mesélték, hogy hihetetlen büszkeség és öröm töltötte meg a szívemet, hogy a kis palántákból szép és erős barlangászok növekednek. Ezek és a gyomorrontás után, bejártuk amit tudtunk, volt olyan nem is egy aki kétszer is bejárta a Feketét, mindemellett a Jávort, és a Létrásit is meglátogatta. Hatalmas tábortüzes sztorizgatás kerekedett a tábor végére, és jó hangulatban rakta rendbe a felszerelést és a házat a két csapat. Búcsúzásnál megegyeztünk, hogy Alsó-hegyen újra együtt. Mentek tovább a hétköznapi foglalkozások, hol sokan voltunk, hol kevesebben, de a hangulatot mindig sikerült magasan tartani. Fejlődünk. A tanfolyam végéhez közeledve pontot rakván a mi kis i betűnkre, közeledett Alsóhegy, amit egy házi vizsga előzött meg. Nos, a házi vizsgán kicsit magamba roskadtam, mikor is az elméleti részén három ember jelent meg, gyakorlaton meg négy. Hát nem volt szívderengető, de végigcsináltuk a vizsgát. A társaság nagy részét Alsó-hegyen, Szögligeten érte utol a számadás tette. Számot is adtak, érkezett megoldás bőséggel, okuljatok ti is belőle, mivel lettünk okosabbak:

- Mi a célok és lehetőségek összhangja? A célok összhangban legyenek a lehetőségekkel.
- Csoportosítsd a mászógépeket! Létrák, mászórudak, kötélgépek, pruszik.
- Erőforrások csoportosítása? Objektív, szubjektív.
- Hogy szerelsz át elhúzáson? Kiskantár beakaszt, Croll átszerel, Poa átszerel, kantár kiakaszt.

A befejező túra Alsóhegyen volt. Szögligeten a Vass Imre házban volt a szállás, a Bába-völgy felől támadtuk meg a hegyet. Bejártuk a Baglyok-szakadékát és az Almássy-zsombolyt. Egészen ügyes, jó mozgású összehangolt csapat kerekedett ki az eleinte 14-ből 10 főre zsugorodott csoportból. Közülük 7 embert jelöltünk központi vizsgára, a maradék három ugyanolyan értékes embert meg fölhúzzuk jövőre, hogy ők is elvégezhessek. Nagyon gratulálok nekik és igen büszke vagyok rá, hogy egy ilyen jó csapatnak adhattam át a tudásom legjavát. Zárásképpen a továbbiakban is szeretnék tanfolyamokat szervezni, tartani, és látni hogy okosodnak és fejlődnek hatalmassá a barlangászat részegítő ízét megízlelő emberek.”

Alapfokú Barlangjáró Tanfolyam – felhívás -**Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület rendezésében****2007. február 21.-től május 27.-ig**

A tanfolyam célja, hogy megtanulj a barlangokban biztonságosan közlekedni túravezetővel, a túrán a társaidnak segíteni, a felszereléseket használni, és megismerkedj a barlangokkal kapcsolatos tudományágakkal.

A tanfolyam elméleti és gyakorlati oktatásból áll. A tanfolyami házi vizsga sikeres elvégzése után lehetőség van, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat (MKBT) által szervezett központi vizsgán tudásodról tanúbizonyságot tégy.

Ami szükséges:

- egészségügyi alkalmasság, melyet sportorvos igazol (ennek hiányában a jelentkezéseket nem áll módunkban elfogadni)
- részvételi díj befizetése, legkésőbb március 13.-ig, ellenkező esetben nem folytathatod tanulmányaidat.
- egyéni alapfelszerelés beszerzése (Y szíjas sisak fő és tartalékvilágítással, egészségügyi csomag mullpólyával, mull lappal valamint egy csomag izolációs fóliával) A türelmi idő vége március 13., ha valakinek ezután sincs meg a teljes felszerelése, az nem vehet részt a gyakorlótúrákon. A szükséges felszerelések beszerzéséhez segítséget tudunk nyújtani.

Az elméleti előadások szerdánként 19 órakor kezdődnek. A helyszín még szervezés alatt.

A gyakorlati oktatás többségében a Mátyás-hegyi-barlangban és a Kecse-hegyi kőfejtőben lesz. A Mátyás-hegyi-barlangtúrák keddenként 18 órai találkozással a Pálvölgyi-barlang pénztáránál kezdődnek. A Kecse-hegyi kötéltechnikai gyakorlatok a jelölt napokon 9-10 órától délutánig tartanak, vagy ahogy az időjárás engedi.

A mellékletben küldött tematikában vastagon szedettek a kötelező túrák. Központi vizsgára csak azok jelentkezhetnek, akik a kötelezően előírt négy hétvégi túrából legalább kettőn részt vesznek.

Az április végi bükki túrán csak azok vehetnek részt, akik az előírt kötéltechnikai szintet teljesítették. Ezt az előtte tartott hétfégi kötéltechnikai gyakorlatokon mérlegeljük.

A keddi Mátyás-hegyi túrákon legalább 50 %-os részvétel kötelező.

A tanfolyam díja: 12 000 Ft

Az ár tartalmazza az elméleti és gyakorlati oktatást, valamint a kötéltechnikai gyakorlatokhoz szükséges felszerelést.

A hosszúhétvégékre (Bükk, Alsóhegy) annak, akinek nincs kötéltechnikai felszerelése, a bérleti díj 1500 Ft/hétvége, SzKBE tagoknak díjtalan.

A központi vizsga díját az MKBT határozza meg, előre láthatólag június elejére lesz kiírva a vizsgaidőpont.

Az előadások nem teljes változatát elektronikus formátumban közzétesszük, de ettől függetlenül papír és írószerszám szükséges.

Érdeklődni e-mailben (barlangasz@gmail.com; varga.kara@gmail.com) és az első előadáson lehet.

Tematika:

Elméleti előadások

- február 7. Beiratkozás, ismerkedés, alapfokú tanfolyam ismertetése
- február 21. Barlangjárás alapjai, barlangi túrázás szabályai
- február 28. Felszerelések
- március 7. Veszélyforrások, biztonságtechnika
- március 14. Aknák, szakadékok leküzdése I.
- március 21. Aknák, szakadékok leküzdése II.
- március 28. Tájékozódás barlangokban és felszínen
- április 4. Barlangi balesetek, elsősegélynyújtás, mentés
- április 11. Barlangkutató története, szervezeti ismeretek
- április 18. Barlangtudományi ismeretek I. (Barlangföldrajz, hazánk karsztterületei)
- április 25. Barlangtudományi ismeretek II. (Általános földtan, alapfogalmak)
- május 2. Barlangtudományi ismeretek III. (Barlangok keletkezése, karszthidrológia)
- május 9. Barlangtudományi ismeretek IV. (Barlangbiológia, barlangok védelme)
- május 16. Barlangtudományi ismeretek V. (Meteorológia, klimatológia, barlangterápia)
- május 23. Házi Vizsga

Gyakorlati tematika

február 13.	Mátyás-hegyi-barlang
február 20.	Mátyás-hegyi-barlang
február 27.	Mátyás-hegyi-barlang
március 3.	<i>Kötéltechnika – Kecse-hegyi kőfejtő</i>
március 6.	Mátyás-hegyi-barlang
március 13.	Mátyás-hegyi-barlang
március 15-18.	Mecsek
március 20.	Mátyás-hegyi-barlang
március 27.	Mátyás-hegyi-barlang
március 31.	<i>Kötéltechnika – Kecse-hegyi kőfejtő</i>
április 3.	Mátyás-hegyi-barlang
április 7-9.	Cserszegtomaji-kútbarlang, Csodabogyós-barlang
április 10.	Mátyás-hegyi-barlang
április 14.	<i>Kötéltechnika – Kecse-hegyi kőfejtő</i>
április 17.	Mátyás-hegyi-barlang
április 24.	Mátyás-hegyi-barlang
április 28 - május 1.	Bükk, Létrástető
május 8.	Mátyás-hegyi-barlang
május 12.	<i>Kötéltechnika</i>
május 15.	Mátyás-hegyi-barlang
május 19.	<i>Kötéltechnika</i>
május 22.	Mátyás-hegyi-barlang
május 26-27.	Alsó-hegy, Szögliget

Néhány fotó a tanfolyamról és a résztvevőkről:

3.4. Alapfokú tanfolyam Pécssett:

2007 őszén-telén Pécssett, a Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület szervezett tanfolyamot, melynek elméleti és gyakorlati oktatásába felkérték néhány tagunkat, hogy besegítsenek. Így a gyakorlati oktatáson kívül elméleti oktatást tartott Ország János, tematikája: tájékozódási ismeretek, barlangtérképezés, térképészeti alapismeretek, felszíni térképek, barlangi térképek, valamint Rostás Attila (Böllér), aki a barlangász felszerelések - egyéni alapfelszerelések, kiegészítő felszerelések, világító eszközök és használatuk tematikáról oktatott a tanfolyamosoknak.

3.5. Technikai 2-es tanfolyam

Oktatás terén még sikernek mondható, hogy egyik tagtársunk, Főző Péter (Kisember) sikeresen elvégezte és levizsgázott **Technikai 2-es** tanfolyamon és felvették túravezetői és kutatásvezetői tanfolyamra egyaránt. Így szerencsére még egy emberrel bővül a magasan kvalifikált szakembereink köre.

4. Egyesületi túrák, sportbarlangászat, csoportélet

Egyesületünkben – bár elsősorban kutatással foglalkozik- mindig is nagy igény volt idegen barlangok sport célú, szórakozásból történt felkeresésére. Az év elején meghatározott eseménynaptár havi rendszerességgel tette lehetővé a tagok ilyen irányú igényének kielégítését. A Szuadó-barlang új szakaszának felfedezése azonban rengeteg energiát kötött le, így az eredetileg tervezett túráknak csak egy része került megszervezésre.

Az évadnyitó **bükki túrára** január utolsó hétvégén került sor. A vizsgaidőszak miatt sokáig szobafogságra ítélt egyetemisták rekord létszámban, 22 fővel vettek részt az eseményen. A hétvége célja a tagok állóképességének felmérése, edzőtúra lebonyolítása volt. Ennek keretében szombaton 4 csoportban, ez erősebbek baggel felszerelve, a hangsúlyt a gyorsaságra helyezve túráztunk az *Istvánlápai-barlang* több ágában is. Vasárnap már csak néhány lelkes tag vállalkozott a *Létrástetői-barlang* bejárására, a többiek a barlang és a hideg este ellen elfogyasztott szíverősítők fáradalmait pihenték ki.

A március 15.-ei hosszú hétvégét a **Mecsek** kisebb barlangjainak megismerésére és a gyengébb kötéltechnikai tudással rendelkezők fejlesztésére szántuk. Bár évek óta kutatunk a hegységben, a nehezen megtalálható, kevésbé ismert barlangokat csak ilyen túrák keretében tudjuk megismerni. A túra során GPS-szel kutattuk fel a zsombolyokat, ami sok ember számára tette lehetővé a műszerrel való megismerkedést. Ezek a 10-30 méter mély, kevés technikai ismeretet igénylő barlangok tökéletesen alkalmasak a kezdő barlangászok fejlesztésére, kötélről való félelmük leküzdésére, az egyszerűbb mozdulatsorok begyakorlására. A nyolc túrázóval és két vezetővel zajló hétvége azonban nem csak az oktatásról szólt: a gyakorlottabb tagok számára egyszerű kirándulási, barlangászati lehetőség volt.

Június első hétvégéjét ismét a **Bükkben**, a *Borókás I.*, és a *Bolhási-Jávorkúti barlangok* megismerésével töltöttük. A túrán 12, különböző szinten álló barlangász vett részt. A barlangokat váltva, két csoportban jártuk be. A Borókás I. megtalálása nem ment könnyen, még GPS-el is 1 órát kerestük, s közben először a *Borókás II.* nehezen járható, szűk szakaszait kezdtük el beszerelni. A túra mind a túrázók viszonylagos gyakorlatlansága, mind a frissen végzett túravezető járatlansága miatt igen sokáig elhúzódott, de a barlang oldott formái, a jó hangulat kárpótolta a tagokat az időleges várakozásokért. A Bolhási-barlang bejárása 12 órát vett igénybe, bár célja első sorban a fotózás és nem a túrázás volt.

Az augusztusi nyári táborban tovább folyt a **mecseki** kisbarlangok megismerése. A táborban kiépített kötélpályán a tagok a barlangokban rájuk váró nehézségekkel találkozhattak. A közeli barlangokat a napi műszak teljesítése során, a távolabbiakat a pihenőnapon kerestük fel. Így látogattuk meg a *Spirál*-, *Remény*-, *Kötélpályás*-, *Útmenti-zsombolyt*, de túra ment a kötéltechnikai tudást nem igénylő *Mészégető*, *Vízfő*, *Maszek-barlangba* és az *Abaligeti-oldalágba* is.

Október második hétvégéjén **Alsóhegyre** látogattunk el. A két nap során a 21 fő több csoportra válva a három legmélyebb zsombolyt, s sok kis barlangot nézett meg. A túra egyik célja a túravezetői tanfolyamra járó tagok beszerelési gyakorlatának fejlesztése, másik a gyengébb kötéltechnikai szinten lévők kis és közepes mélységű barlangban történő gyakoroltatása volt. A beszerelési lehetőség sokat segített tanfolyamosainknak, s bár nem túl gyorsan építették ki a zsombolyokat, a kis létszám miatt mégsem tartottak sok ideig a bejárások. A kisebb barlangokba két csoportban is mentek barlangászok, a hangulat itt különösen jó volt. Az ősz színei, hangulata az egész hétvége hangulatát feldobta.

December második hétvégéje hagyományosan a **Mikulás-túra** időpontja. Célja elsősorban **Aggtelek** barlangjainak megismerése és egy közös bulizás. Az 55 fővel zajló rendezvényt igen nehéz volt összehozni, de végül minden jól sikerült. A *Kossuth*-, *Béke*-, *Baradla*-, *Danca*-, *Vass Imre*-, *Rákóczi-barlangokat* 5-10 fős csoportokban, kötetlenebb formában látogattuk. A Béke-túra különösen jó hangulatban telt, farkasordító hidegben, hajnali 2-kor értünk ki. Kisgyerekes családjaink is vannak, így számukra külön túrát indítottunk a Baradla-barlang kiépített szakaszába. Néhol a gyerekek jobban bírták a túrát, mint szüleik. ☺

Az egyesület budapesti szakosztálya (ahogy egymás között hívjuk: az SZKBE Vidéki Szakosztálya) egész évben, minden kedden túrázott a **Mátyáshegyi-barlangban**. A lakóhelyük adta ezen lehetőség meg is látszott rajtuk: lényegesen nagyobb állóképességgel és mászási gyakorlattal rendelkeznek, mint kevésbé szerencsés szegedi társaik, akik ezt hetenkénti, fákon ill. tornateremben végzett kötéltechnikai gyakorlással próbálták ellensúlyozni. Az azonban kiderült, a felszínen végzett gyakorlás nem helyettesíti a barlangban való kötelezést. Ennek fényében a 2008. évtől más tematikával szervezzük a túrákat.

Az év folyamán megszervezésre került 5 egyesületi túrán papíron több mint 100 fő vett részt, ám ennek nagyobb részét sajnos ugyanaz a 15-20 aktív ember tette ki. Célunk a továbbiakban a résztvevők körének tágítása, minél több ember bevonása a túrázásba, hiszen a sikeres kutatáshoz –mely az SZKBE fő profilja- a megfelelő állóképesség, mászótechnika és kötéltechnikai ismeretek is elengedhetetlenek.

5. 4½. Agyagos Kupa

Szeptember 7-9-én lezajlott a IV½. Agyagos Kupa. Mindenki nagyon ügyesen szerepelt, ügyes, talpraesett csapatokat láthattunk. A hagyományokkal szakítva, idén nem a Szuadó-völgyben rendeztük a kupát, hanem a közelben található Gubacsos kulcsosház adott otthont a versenynek. Azért a hagyományokat követve, idén is voltak barlangos, elméleti, ügyességi és színpadi feladatok. Itt Tücsökék rap produkcióját lehetne kiemelni, mely, egy szerelmi szerenáddal ötvözött, komoly koreográfiával felépített, szuper előadás volt. Csapatverseny győztesei a következő képpen alakultak:

- 1. helyezett:** *Bunkó Pestiek:* Szeredi Anna (Tücsök), Marosi Csilla, Marosvölgyi Krisztina
- 2. helyezett:** *Szalónképesek:* Szűcs Diána, Hegedűs Anett (Mani), Raisz Péter, Salamon Szabolcs (Szasza)
- 3. helyezett:** *Ne fürgyé le!:* Ország János, Kállai B. Róbert (Robcsi), Fajszi Levente

A versenyt – a hagyományokhoz híven – a tavalyi győztes csapat szervezte, azaz: Főző Péter (Kisember) (SZKBE), Márton Gábor (PNKBE-SZKBE) és Tegzes Zoltán (PNKBE), valamint a Nomád Kft. és Tengersizem szponzorálta.

- a díjazottak -

A IV^{1/2}. Agyagos Kupa nyertes csapatának rap-szövege – a zsűri 3 tagjának címezve és énekelve:

A rap számban felhasználandó szavak: szerelem, szellentetem, kulasál, sár, via ferrata, létra, szikla, szög, mentés, begelés.

„Műsorvezető (Csilla rapkobak nélkül):

Felhívjuk kedves közönségünk figyelmét, hogy a következő műsorszám a képzelet szüleménye, szereplői kitalált személyek, a valósággal való bárminemű egybeesés csupán a véletlen műve.

Csilla (immár rapper kobakkal)

Hiába mondja Marci: szellentetem;
Érzem, hogy magamat is megrettentem:
Miközben sisakomon lámpám szerelem,
Érzem, hogy ez egy igazi szerelem.
Már a fingját is illatnak érzem,
Tiéd leszek ma este, érzem.
Ez egy végzetes szerelem, szerelem, szerelem,
Szerelem, szerelem, szerelem.

Kriszta

Nekem a tudomány dobogtatja szívem,
Tegzes Zolinak zengem: édes szívem.
Egy via ferratara elmegyek veled,
Geológus szavaidért majd elepedek.
Elmondod nekem, miből van a szikla,
Lánggá lobbán szívemben a szikra.
Jól megy neked a barlangi mentés,
És olyan jól áll a szellentés.
Ez egy végzetes szerelem, szerelem, szerelem,
Szerelem, szerelem, szerelem.

Tücsök

A neved mindössze egy kis e,
Nem versenyezhet veled senki se.
Begelés közben rád pillantottam,
Mégváltozott a világ nyomban.
Szerelmes lettem, nekem a nagy Ő,
Másnak csupán kutatásvezető.
Létra, szög és miegymás,
Kiépítünk Gilisztás!
Ez egy végzetes szerelem, szerelem, szerelem,
Szerelem, szerelem, szerelem.

A bunkó pestiek együtt

Nem kell nekünk pézsé, kulasál,
Barlangásznak mindig cool a sár.
Nem kell nekünk pézsé, kulasál,
Barlangásznak mindig cool a sár.
Gyorsan száradó bugyi!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!”

(Ugyanis a gyorsan száradó bugyi volt az első díj többek között – erre hajtott a lánycsapat. Meg is nyerték. ☺)

Néhány életkép a versenyről:

a fordított beöltözés

a rappelő lánycsapat

csomókötés a ház körül

a szervezőség

6. II. Dezsőke fesztivál, avagy disznóvágás barlangász módra

Egyesületünk 2007.10.10-12.-ig második alkalommal rendezte meg Orfűn hagyományteremtő módon a II. Dezső fesztivált.

Pénteki nap folytak az előkészületek, sátorállítás, favágás és az eszközök kipakolása. A délután folyamán szállingóztak az emberek és estefelé befutottak a Horvátországból érkező barlangászok is. Az este tábortűz melletti élménybeszámolókkal zajlott (ki, mit, és hol, stb. volt nyáron). Eljött a szombat reggel, amikor is hajnalban elmentünk az egyesületi UAZ-zal II. Dezsőkéért Sásdra, ahol eddig nevelkedett. Áthozva Orfűre nekifogtunk a munkának.

A nap folyamán mindenki kivette a részét a munkából és közös gyümölcshűtőt mindenki fogyasztotta (pörkölt, sült hús, hurka, kolbász, stb.). Az esti órákra mindenki „megfáradtan”, de hősiesen folytatta a bulit. A vasárnapi nap elfogyasztottuk az előző napi „maradékot”.

A hétvége mérlege: 57 fő hazai barlangász, 12 fő horvát barlangász, 4 hazai barlangász egyesület (SZKBE, PNKBE, MKCS, Pizolit BCs), 1 külföldi barlangász egyesület (DDISKF – Zágráb), 1 fő 170 kg-os II. Dezső

Szegény II. Dezsőke! 57 éhes barlangászt nem tudtál legyőzni!

sok kézre van szükség

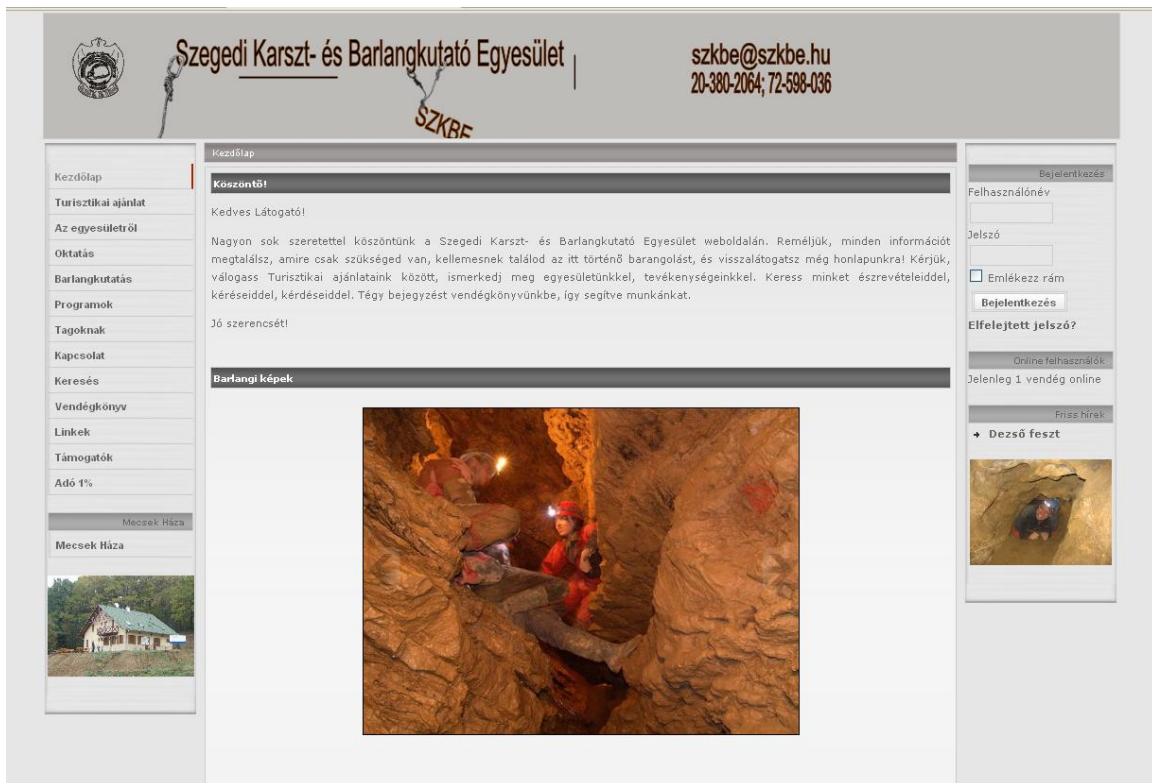

készül a kolbász

7. Honlap frissítése

2007 folyamán a régi, elavult honlapunk új design-t kapott.

Informatikusaink, Balogh Krisztián, Pinizsi Magdolna és Salamon Szabolcs jóvoltából teljesen más felépítésűvé lett átszerkesztve a honlapunk. Nem csak a kinézete, hanem a tartalma is megváltozott, a programfelelősök Ország János irányításával a saját tematikájukat kialakították, a későbbiekben pedig folyamatosan frissítették.

A honlapunk kezdő lapja

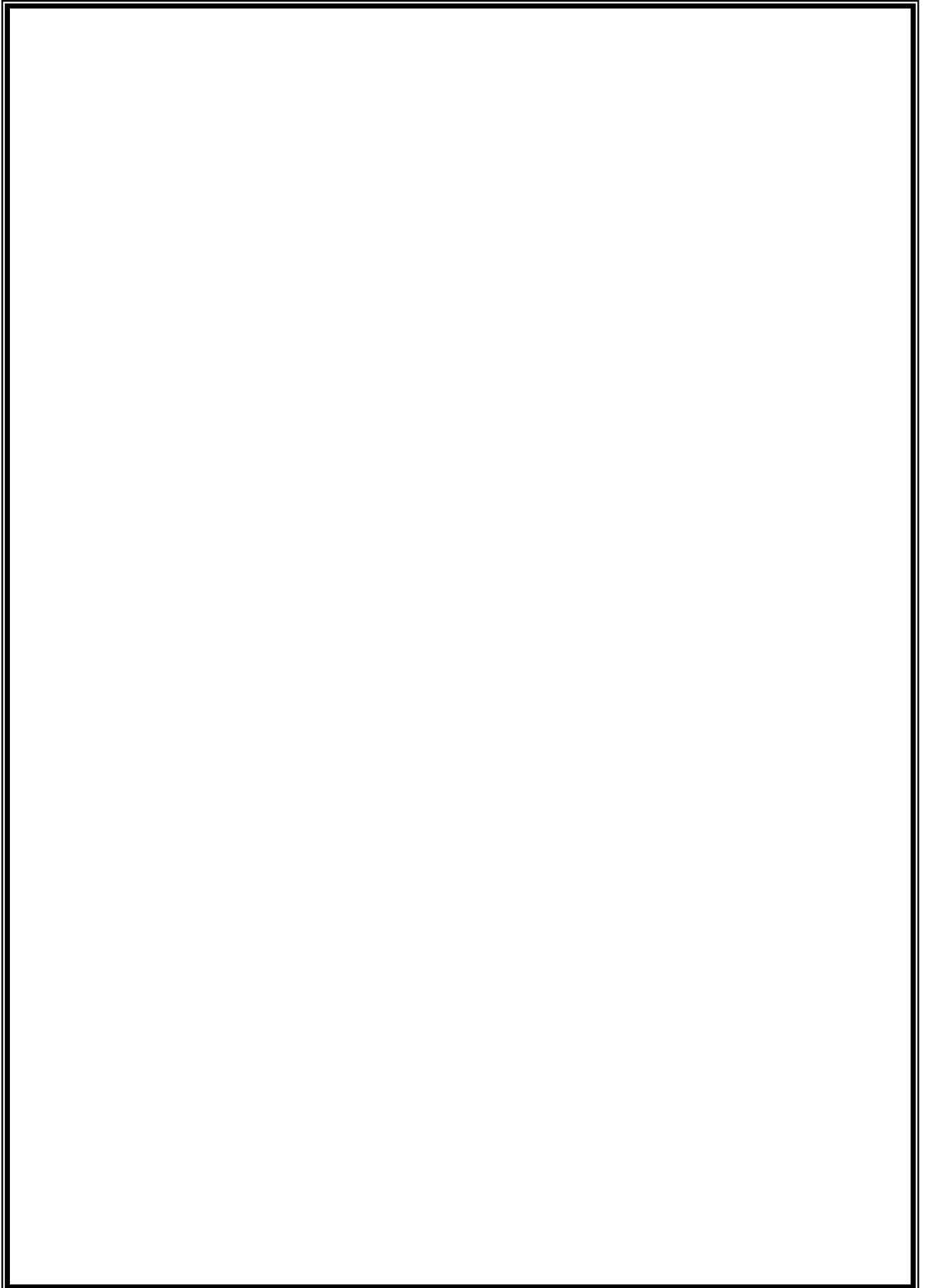
8. Hírmondók

2007 folyamán 4 Hírmondót jelentettünk meg és küldtünk el rendes, pártoló és tiszteletbeli tagjainknak. Ugyanakkor a Hírmondó legfrissebb száma is a megjelenése után egy-két héttel felkerült a honlapunkra, így ott is olvashatóvá vált pl. a külföldön lévő tagjaink számára is.

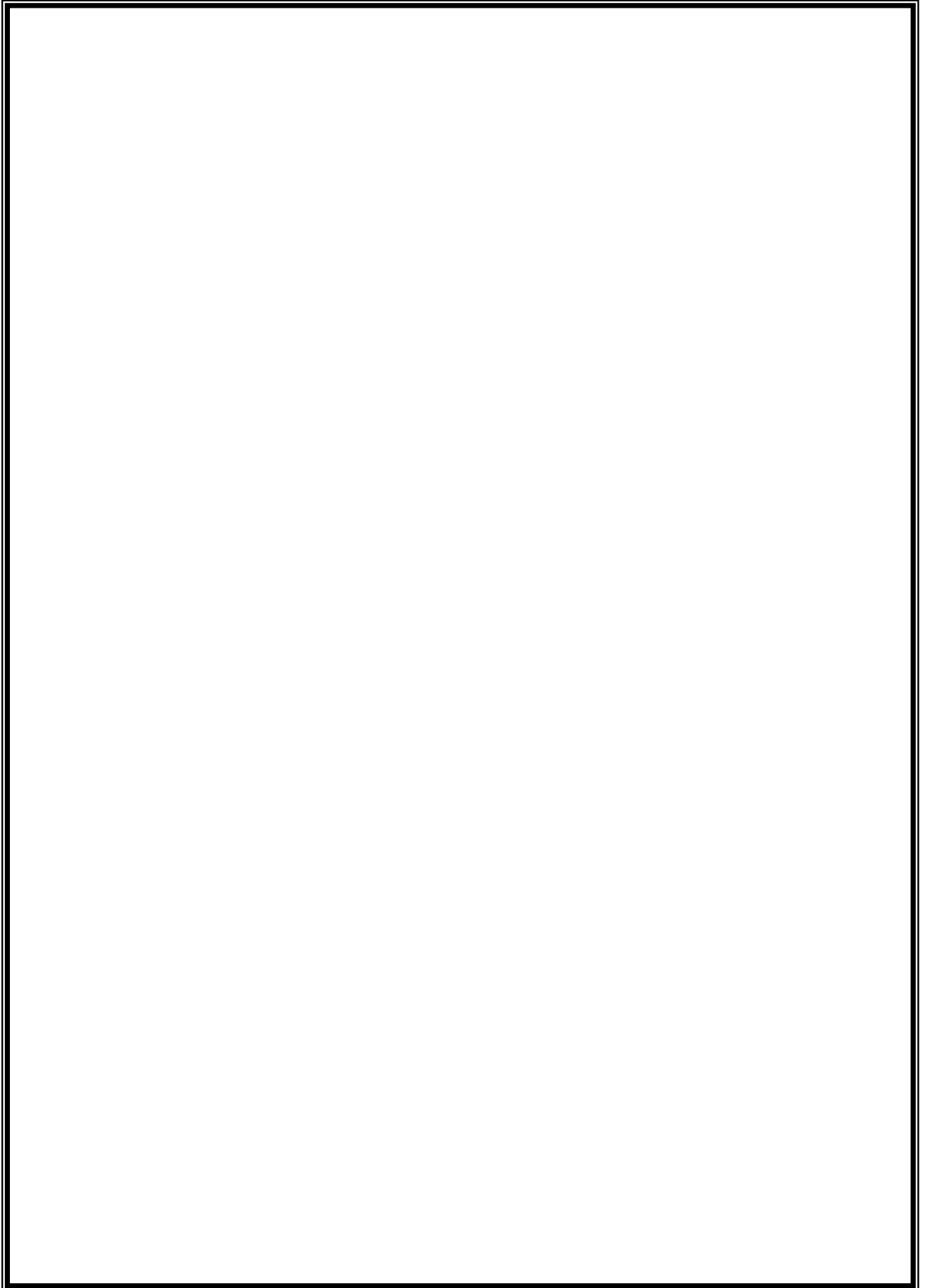
Elhatároztuk, hogy 2008-tól rendszeresen adott időkből kívánjuk megjelentetni a Hírmondót.

Mellékeljük a 4 Hírmondót a következő oldalakon.

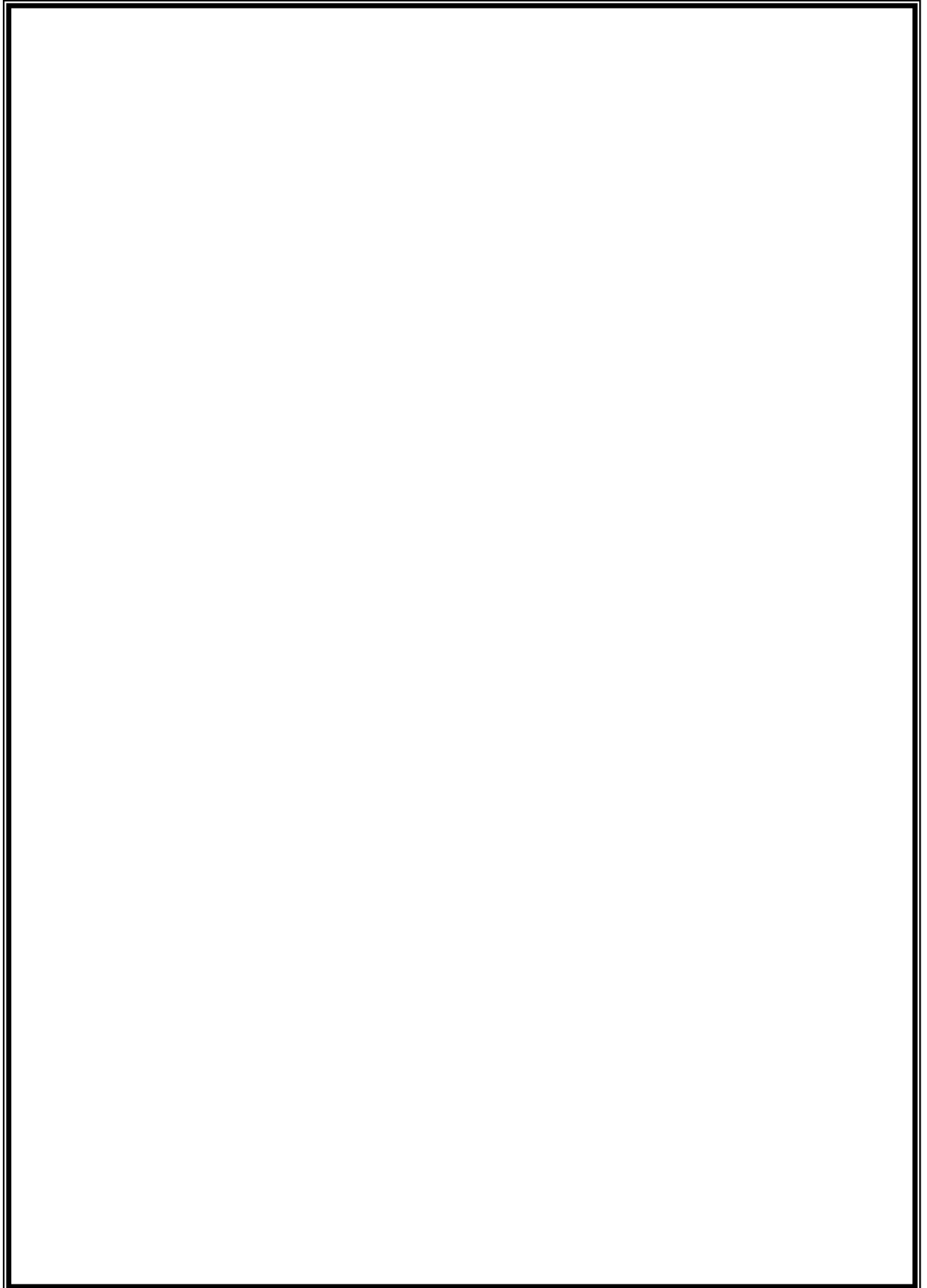
Hírmondó 25.

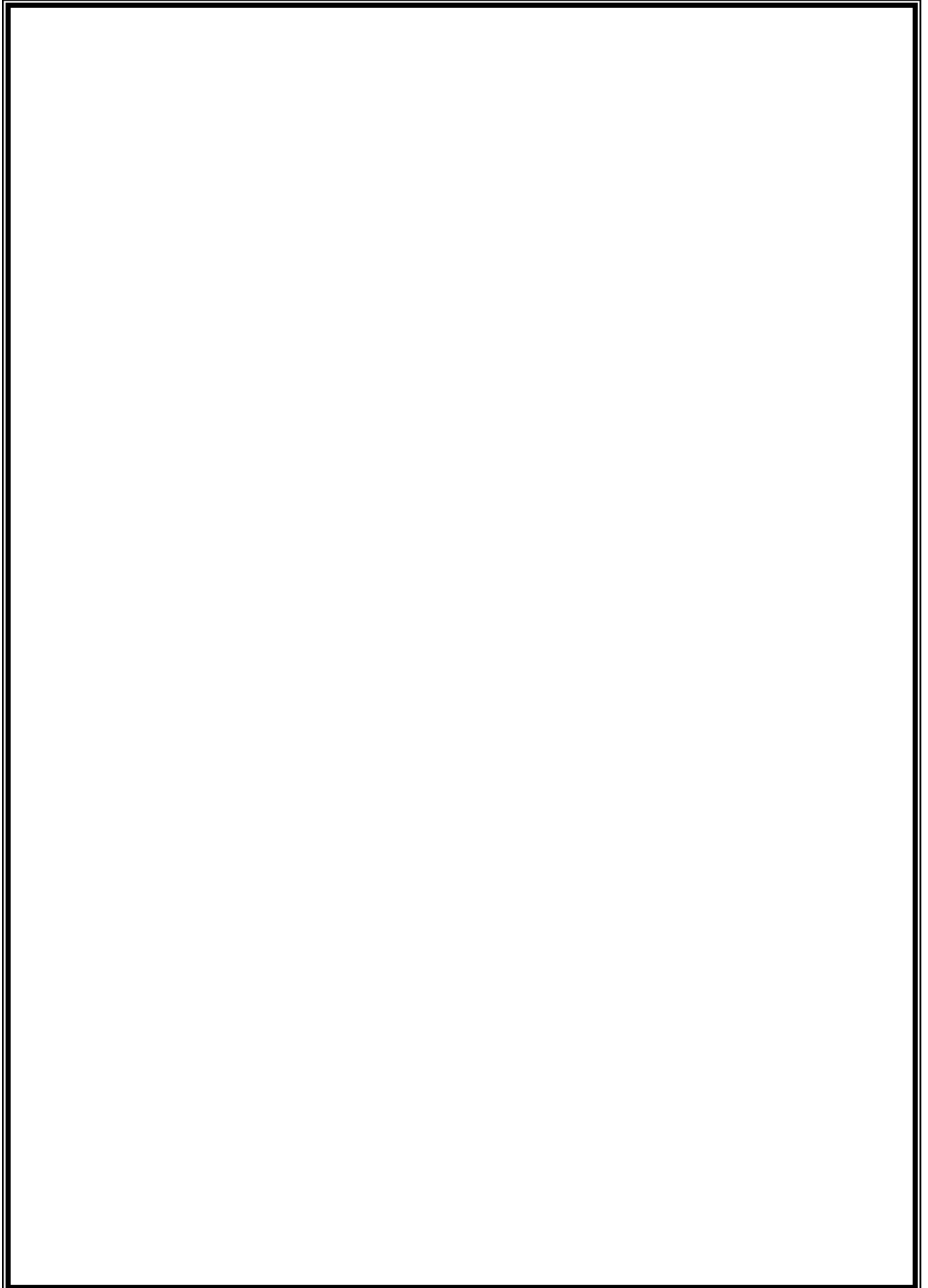
Hírmondó 26.

Hírmondó 27.

Hírmondó 28.

9. Magyar Barlangi Mentőszolgálat Dél-Magyarországi Területi Egysége

Egyesületünkben 5 fő aktív tagja a BMSZ Dél-Magyarországi Területi Egységnek. A DMTE 2007 évi tevékenységét aktívnak mondható, 8 különböző megmozdulás volt az év folyamán, melyeket az alábbiakban foglaltuk össze:

- 2007. március 16-án

Abaligetén a PNKBE kutatóházában a DMTE **taggyűlést** tartott.

Részvevők: Tarnai Tamás (SZKBE), Tegzes Zoltán (PNKBE), Tegzes András (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Ország János (SZKBE), Novotnik Gergő (SZKBE), Past András (PNKBE), Ollé Péter (PNKBE), Raisz Péter (SZKBE), Rostás Attila (SZKBE).

- 2007. április 22-én

Orfű közelében a Büdöskúti-zsombolynál (-25 m) hajtottunk végre **mentési gyakorlatot**. A mentés során az ellensúlyos technika és a futó-macskás kiemelés került gyakorlásra.

Részvevők: Tegzes Zoltán (PNKBE), Tegzes András (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Ország János (SZKBE), Márton Gábor (PNKBE), Novotnik Gergő (SZKBE), Past András (PNKBE), Ollé Péter (PNKBE), Raisz Péter (SZKBE), Járkovich Andrea (PNKBE).

- 2007. május 15-18. között

Aggteleken zajlott a 11. Nemzetközi Barlangi Mentő **Konferencia**.

Részvevők: Tarnai Tamás (SZKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Rostás Attila (SZKBE).

- 2007. augusztus 29-én

Pécsen egy elhagyott kőbányában a Katasztrófavédelem Baranya Megyei Igazgatóságának riasztására **együttműködési gyakorlaton** vett részt a csapatunk.

Részvevők: Kéki Antal (PNKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Past András (PNKBE), Sallai József.

- 2007. szeptember 07-én

Orfűn a Mecsek házában a DMTE **taggyűlést** tartott.

Résztvevők: Tarnai Tamás (SZKBE), Kéki Antal (PNKBE), Tegzes Zoltán (PNKBE), Tegzes András (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Ország János (SZKBE), Márton Gábor (PNKBE), Ollé Péter (PNKBE), Raisz Péter (SZKBE), Rostás Attila (SZKBE), Szepesi József (SZKBE).

- 2007. szeptember 17-19. között

A **Szlovák Köztársaság** és a Magyar Köztársaság közötti katasztrófavédelmi együttműködési megállapodás alapján felállított Szlovák-Magyar Vegyes Bizottság 2007. évi munkatervének keretében **mentési gyakorlaton** vettünk részt a szlovákiai mentőszolgálattal közösen (Demänovská dolina (Deményfalvi-völgy), Alacsony Tátra, Szlovákia).

Résztvevők: Horváth Szabolcs (Polgárvédelem), Tegzes Zoltán (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Ország János (SZKBE).

- 2007. október 12-14. között

Orfű közelében a Büdöskúti-zsombolynál és a Mészégető-barlangnál zajlott a **BMSZ őszi országos mentési gyakorlata**.

Résztvevők: Tarnai Tamás (SZKBE), Kéki Antal (PNKBE), Tegzes Zoltán (PNKBE), Tegzes András (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Szatyor Miklós (PNKBE), Ország János (SZKBE), Márton Gábor (PNKBE), Ollé Péter (PNKBE), Novotnik Gergő (SZKBE), Raisz Péter (SZKBE), Past András (PNKBE), Rostás Attila (SZKBE), Sallai József (PNKBE).

- 2007. november 15-én

Orfűn a Mecsek házában a DMTE **taggyűlést** tartott.

Résztvevők: Tarnai Tamás (SZKBE), Kéki Antal (PNKBE), Tegzes Zoltán (PNKBE), Balogh András (PNKBE), Ország János (SZKBE), Márton Gábor (PNKBE), Ollé Péter (PNKBE), Raisz Péter (SZKBE), Rostás Attila (SZKBE).